

O nouă pagină în cronică dialogului româno-vest-german

(Comentariu în pag. 3)

Conducerea și autoaprovizionarea în Vrancea

nu se va mai întoarce — pe biciclete — de la oraș

În comuna Bolotești, din Vrancea, primarul Ion Drăgan ne spunea că „s-a scut de piinea de Bolotești”, este un fapt care nu vedem de ce ar stîrni mirare. Brutarii Vasile Olariu și Bogdan Anghelut fac, într-adevăr, piinea foarte bună și acest lucru poate fi surprinzător, fiindcă un brutar adevărat, indiferent de condiții, tot piinea bună trebuie să facă. Surprinzător ni s-a părut doar că numele localităților pînă unde s-a întins vestea piinii de Bolotești ambele sunt pe cele ale satelor aparținătoare Găgești și Putna, care se aprovizionează cu piinea din Bolotești cu toate că brutării au existat și există și în aceste sate. Dar în Putna, care funcționa cu motorină, a fost abandonată în urmă cu vreo trei ani și este necesari acum vreo 20 de mii de lei pentru reamenajarea ei astfel încît să funcționeze cu combustibil solid, iar cea din Găgești — brutărie cu o capacitate de 10 tone de cea din satul de centru al comunei — nu funcționează tocmai pentru că nu are cărbuni. În urma acestor lămuriri putem înțelege că în Vrancea, unde în ultimii ani s-au întreprins eforturi și strădanii pentru ca piinea să nu mai fie produsă în oraș ci să poată fi cumpărată chiar acasă de către oamenii satelor, o statistică și realitate rămîne încă loc pentru o mai bună punere de acord între cele două părți, de o parte statistica o la înaintea realității — la Găgești conținea că există o brutărie, dar ea, de fapt, nu funcționează — iar pe de altă parte realitatea se află în statistică, fiindcă deși nu se mai află înregistrată printre brutăriile județului, în Putna există o brutărie care poate fi redeschisă.

În acest județ, C.A.P.-urile au 24 de brutării iar cooperăția de consum alte 21. Încă 4 brutării se află în construcție la Tănăsoaia, Tulnici, Jariștea și Păunești. Dacă le-am însuma, numărul lor ar fi mai mic decît cel al comunelor județului. Faptul acesta nu înseamnă însă că aprovizionarea cu piinea a populației din comunele județului ar fi o problemă într-un totu rezolvată, pentru că există comune precum

(Continuare în pag. 23)

D. CONSTANTINESCU ■

Știi unde este casa Mioriței?

Miorița, descoperită la mijlocul secolului trecut de Alecu Russo și pusă în circulație de Vasile Alecsandri, a cunoscut o carieră cu totul singulară în literatura noastră, succesul său măsurîndu-se în mii și mii de studii care, adunate într-o casă de munte, ar constitui cea mai originală bibliotecă, nicăieri în lume, cred, nemaiexistînd o întregă, vastă bibliotecă închinată unei singure poezii. E acest lucru dovada limpede a măsurii în care poporul român s-a regăsit pe sine în propria sa creație, în cea mai reprezentativă și cea mai desăvîrșită. De fapt, mai precis, e dovada măsurii în care cărturarii români au descoperit geniul poporului, descoperindu-l totodată pe ei înșiși, deslușindu-și

(Continuare în pag. 9)

MIRON SCOROBETE ■

Corupție sub pavăza pocăinței

Cu cîtva timp în urmă am primit la redacție o scrisoare cu totul neobișnuită. Dumitru Ștefan, din București, om de 72 de ani, ne aduce la cunoștință acte de corupție, fraude și sustrageri din fondurile bisericilor, săvîrșite de către unii pastori baptiști ai comunității București. Dacă a îndrăznit să vorbească public despre ele a fost exclus din cult. („... de ce pastorul Taloș Vasile — se întreabă nedumerit — n-a fost exclus din cult, în urma faptelor rușinoase ce a comis, împreună cu alți frați care se ocupau cu numărătoarea banilor, însușindu-și sume serioase din colecta bisericii în interesele personale. Sumele se extrăgeau înainte ca banii să se numere. Faptă știută de către conducerea Comunității București, respectiv de către președinte și secretar, dar trecută sub tăcere”). Desigur, dacă problema religioasă, credința celui ce ni s-a adresat este o chestiune a sa, particulară, pe care Constituția țării i-o garantează și i-o respectă, dacă excluderea pastorului co-

rupt este o chestiune a cultului respectiv și a altor organe în drept, în numele legilor și al moralei societății noastre, nu ne poate fi însă indiferent faptul că un cetățean — fie el și pastor — transformă religia într-o trambulină de afaceri oneroase, că sub pavăza ei ascunde cu abilitate acte de corupție, întonează liberul arbitru, sfidează structurile sociale.

Scrisoarea bătrînului ne-a condus spre aplanarea unor asemenea inadmisibile fapte.

Ni se refuză orice explicație

Firește, ne-am îndreptat înții pași spre conducerea Comunității București a cultului. Într-un birou auster cu mai multe mese de lucru în care nu lucrează nimeni, ne întîmpină președintele acesteia,

(Continuare în pag. 10)

CICI IORDACHE ■

La mulți ani, Letea!

O insignă: un scut din email roșu tivit cu negru așezat pe o cunună din frunze de acant. Reprezintă un cap de bour cu stea între coarne — elementul central al stemei Moldovei, exprimînd plastic forța, puterea, și amintind legenda întemeterii statului feudal independent — flancat de o liră și inscripții aurite: 1881 — F C H LETEA BACĂU — 1981. O carte: Constantin Botez și Ioan Saizu — LETEA, UN SECOL DE ISTORIE. Colofon: Redactor Mihai Stratulat. Tehnoredactor I. Petre. Coli de tipar: 16,5. Bun de tipar 15 V 1981. Tiparul executat sub comanda nr. 5037 la Întreprinderea poligrafică Bacău — România. Lucrarea a fost tipărită pe hirtie specială fabricată de CCH Letea Bacău. Ce vrea să însemne hirtie specială? Că pe fiecare dintre cele 132 de file (263 pagini) ale cărții a fost imprimat filigranul fabricii — adică același cap de bour cu stea între coarne — sub care s-a adăugat 100 ANI. Un pliant: Letea 1881 — 1981 — texte bilingve (română, engleză), grafice și imagini în culori semnificînd ce a fost, ce este și ce vrea Combinatul de celuloză și hirtie din Bacău la o sută de ani de existență. O plachetă: ...Ați înțeles, desigur: și insigna, și cartea, și pliantul, și placheta nu sînt altceva decît patru modalități de a marca festiv, activ și decisiv unul și același eveniment: Letea a împlinit 100 de ani. Fiindcă iată, chiar în această lună, pe 5 octombrie s-a împlinit veacul de cînd consiliul de administrație al societății pe acțiuni — înființate la 17 ianuarie 1881 — a discutat problema aprovizionării cu ma-

(Continuare în pag. 3)

MIRCEA BUNEA ■

Jurnal de campanie

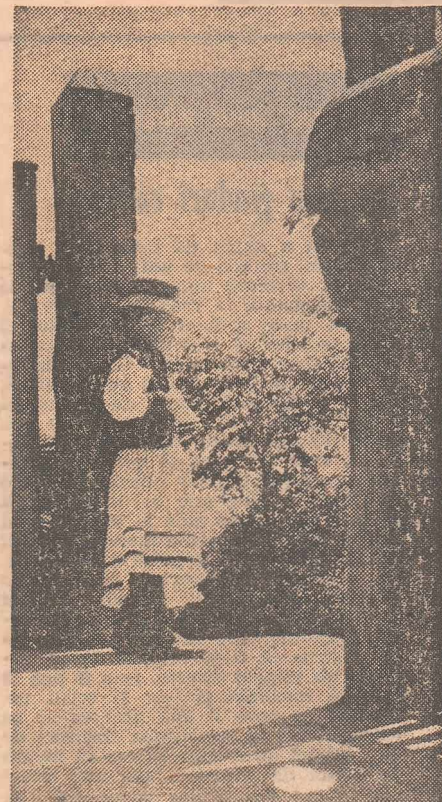
Gospodari fructelor

800 de hectare de pomi și 200 de podgorii, cătărăte pe dealurile și pe colinele Gorului, alcătuiesc zestrea vie, cetîind în ea tot miezul înmiresmat și fierbinte al anotimpului, a Stațiunii de cercetări și producție pomicolă Tg. Jiu, stațiune cu faimă, posesoare a unor distincții învidiate (printre altele, 5 medalii de aur și 4 de argint pentru mere, cucerite la prestigioase concursuri), dar și a altor mindrii, pe care firzul acesta de toamnă le revelează într-o lumină nouă și dulce. O primă mindrie, desigur, sînt producțiile mari (la mere, 800 de tone peste plan), dar dedesubtul acestei mindrii, ne spune directorul Ion Tomescu, stă o alta, pe care simpla contemplare a roadelor toamnei nu ne-o poate destăinui. Trebuie, ni se spune, să încercăm o scurtă întoarcere peste timp, desfășurînd privelistea zilei de azi, căutîndu-i începuturile sau rădăcinile. Scăzînd deci merele, neadăugînd perele, ignorînd gutuile, ocolînd strugurii, ne vom trezi, conduși de director, într-o vreme, nu foarte îndepărtată, în care aceste livezi și podgorii nu existau, sau existau doar ca niște oaze de verde într-un gigantice decor cenușiu. Aceste livezi și podgorii, în covîrșitoare proporții, au fost plantate în anii din urmă, pe dealuri cu terburii sărace sau în zone acoperite de mlăștini, de bălți, năpădite de stufulșuri, de rogozuri buboase, de pecinginea arînșurilor și a răchitelor reumatice: zone corectate estetic, transformate într-o nouă și teafără geografie a roadelor. La Tg. Jiu, la Pestisani, la Cîmbru-Mare, la Drăgoieni, de fapt în întregul Gorj, grație stațiunii, se vorbește acum pentru prima oară despre pomicultură, despre viticultură, ca despre un vast antrenor de băștîni pentru viitorul tînutului. S-au plantat masiv (în densități de 2.000-5.000 de pomi la hectar) terenuri în pantă, rebarbative la culturile cîmpului, s-au plantat și se plantează cu meri, peri și viță de vie uriașele suprafețe provenite de la decopertarea cărbunelui Rovinariilor. Nici un pămînt făgăduitor de roade, nimic din ceea ce constituie o valoare, o surșă de bogăție, un potențial vegetal dinamic, nu-i ocolit, nu scapă din raza prospecțiilor stațiunii, totul fiind atent evaluat, cîntărit, așezat în zestrea economică a județului ca într-o mare cămară gospodărească.

Am străbătut stațiunea în plin cules al livezilor și podgoriilor, culegînd la rîndu-ne, dintre alte mindrii ale locului,

(Continuare în pag. 2)

ILIE PURCARU ■

La Afumați, pe una din rampele de lansare a noului în mecanizarea agriculturii

În cursul zilei de 23 octombrie, tovarășul Nicolae Ceaușescu, însoțit de tovarășii Gheorghe Oprea, Petru Enache, Nicolae Giosan, Ion Teșu, ministrul agriculturii și industriei alimentare, Angelo Miculescu, președintele Academiei de științe agricole și silvice, Stelian Teodorescu, adjunct al ministrului industriei construcțiilor de mașini, a făcut o vizită de lucru în județul Ialomița, examinând, împreună cu specialiștii din agricultură și industria construcțiilor de mașini, noi tipuri de mașini agricole.

În lanurile de porumb ale fermei nr. 8 Movilița, a Întreprinderii agricole de stat Afumați, la care a poposit secretarul general al partidului cu prilejul vizitei de lucru din 23 octombrie, s-au prefigurat înnoiri importante pe linia mecanizării complexe și a perfecționării sistemelor de mașini destinate unor lucrări esențiale ale agriculturii. Combina, după cum bine se știe, este tocmai o asemenea mașină. Tipurile de combine universale prezentate tovarășului Nicolae Ceaușescu, au fost realizate la indicațiile conducătorului partidului și statului.

Ce aduc nou aceste mașini? — I-am întrebat pe inginerul Alexandru Petrescu, directorul Institutului de cercetări, proiectări și inginerie tehnologică pentru mecanizarea agriculturii de la Băneasa.

Multifuncționalitatea și o înaltă productivitate. În prezent, ogoarele noastre sînt lucrate de combine de sine stătătoare: unele pentru recoltat porumb-știuleți, altele pentru griu. Or, la CU-16, prezentată la Afumați, în procesul de producție, se folosește unul și același șasiu autopropulsat, pe care se montează fie echi-

pamentul de griu, fie cel de porumb, în funcție de necesități. Este un sistem adecvat condițiilor din țara noastră, unde porumbul se recoltează în special sub formă de știuleți. Avantajele combinii universale CU-16 sînt multiple:

- în loc de două mașini în dotare — numai una, deci o amortizare mai rapidă;

- lucrînd pe opt rînduri (și nu pe patru, ca la cazul combinelor „clasice”), CU-16 dă o productivitate dublă la porumb-știuleți și cu circa 60 la sută mai mare la cereale;

- se economisește în mod corespunzător și mina de lucru.

Tovarășul Nicolae Ceaușescu a cerut specialiștilor prezenți la analiza făcută la Afumați să acționeze în continuare pentru perfecționarea acestor mașini, prezentate în mai multe variante. Așadar, este vorba doar de un început?

— Mai precis, de începutul unui proces, care poate dura doi, trei ani — să spunem. Nu trebuie înțeles că dintr-o dată, fără pregătire se va trece la fabricarea lor, multe vor depinde de experiența din teren. Sînt mașini mari, de complexitate tehnică ridicată, deci mai pretențioase în exploatare. Ca principiu, ca flux tehnologic, ele sînt definitivitate, rămîn însă de adus îmbunătățiri de ordin constructiv și tehnologic. Fără a mai vorbi de faptul că reclamă un motor mult mai puternic (de circa 200 CP) în comparație cu cel al combinelor actuale. Motorul există: MAN. Apoi, fiind vorba de o mașină foarte lată, cere condiții deosebite de teren, față de actualele combine, care lucrează la doar patru rînduri. CU-16 este însă, cum am spus, bine adaptată întinderilor mari, în

special Bărăganului și nu peste multă ani va înlocui pe ari familiarele C-12 (combina pentru cereale și porumb bob) și CARP-4 (pentru porumb-știuleți).

Tot în contextul indicațiilor tovarășului Nicolae Ceaușescu privind modernizarea permanentă a parcului de mașini agricole și multifuncționalitatea, se noutăți de anvergură se pregătesc la Institutul dv.?

— Vom realiza anul viitor modelul experimental al unei combinii autopropulsate perfecționate care va recolta și toca furaje. Deci din nou, dar sub o altă ipostază, ideea majoră a multifuncționalității, subliniată de secretarul general al partidului la ultima vizită de la Afumați. De asemenea, este în curs de asimilare remorca multifuncțională de 7 t, pe care se vor pune echipamente de imprăștiat îngrășăminte chimice granulate și gunoi de grajd, echipamente de alimentat semănători în cîmp etc.

Așadar, procesul de modernizare a parcului de mașini agricole, sarcină trasată de Congresul al XII-lea al partidului, continuă cu vigoare. Vizita de lucru a tovarășului Nicolae Ceaușescu din 23 octombrie în județul Ialomița, precedată de numeroase asemenea vizite, ilustrează, o dată mai mult, preocuparea constantă a secretarului general al partidului pentru conceperea și realizarea unor mașini agricole complexe și de mare randament, pentru sporirea continuă a productivității muncii în agricultura românească. O materializare a acestei preocupări o va constitui și prezența combinii universale CU-16 pe ogoarele țării.

LIONEL NIȚESCU

Gospodarii fructelor

(Urmare din pagina 1)

și pe aceea a unei munci aprige, deloc spectaculoasă, ci de uzură, penibilă, solicitînd mari eforturi, dar solicitînd peste toate știința organizării, astfel ca nici un fruct să nu se piardă. I-am văzut pe oamenii stațiunii culegînd, cu prelate pe cap, chiar și sub burnită, prin noroale, uzi de apă, negri de noroi, mișcîndu-se prin podgorii și prin livezi într-o lungă procesiune neagră, i-am văzut așteptînd în zadar și niște camioane pururi întîrziate, i-am văzut desfășurînd o întreagă știință a înversunării, a răbdării, a rezistenței, ca s-o ia înaintea timpului, a ploilor și a brumelor, i-am văzut frîngîndu-se sub lăzile încărcate (și mai grele sub fructele umezite de burnită!), și făcînd asta din zori pînă-n noapte, cînd degetele nu mai nimeresc strugurele sau mărul și intră în ochi. Cele citeva sute de muncitori și de încadrați temporari ai fermelor stațiunii, răspunzînd pe un teritoriu de 1000 ha, țînîndu-l cu fermitate în mîni, au dat, în aceste zile, proba unei conștiințe pe care, de la un timp, i-o cam contestăm pămînteanului nostru, deși el, acest pămîntean, în momente de acută răspundere pentru soarta recoltei, deci pentru viața și forța țării, dăruiește tot, nepăstrînd nimic pentru sine.

Și mai sînt aici, la stațiunea din Tg. Jiu, și alte mindrii. Pe muchea cosmică ce inconjoară toamna, lîngă merele Ionathan rămase cu foc de iulie în obraji, strălucite cu aur de vechi medalii, lîngă strugurii de topaze și ametiș, lîngă perele de chihlimbar masiv, s-au ivit, lajă, și alte fructe, aparent mai modeste, de aceea și ignorate atîta vreme, dar a căror nevoie pămîntul și oamenii o resimt. La Tismana și în împrejurimile ei, 140 de hectare sînt dedicate castanului dulce. O fermă dintre cele mai mari, revendicîndu-si o însemnătate națională, e consacrată gutuiului, vechi satelit al pămîntului nostru, de mult dispărut în neguri de vreme, reintrodus acum prin plantatii masive și prin inedite selecții (trei sînt în curs de omologare) pe traiectoria gorie-nească a lui octombrie, în care reîncepe să emită lumini și arome. Se adaugă, la ferme precum cele din Lelești și Bobu, un alt pom urgisit, bătrînul, umilul, bunul și roditorul nuc (patru soiuri omologate, altoite după o tehnologie proprie), pentru roadele cărui se bat clienții de pretutindeni. Cercetători, specialiști și sefi de ferme ca dr. ing. Beja Dobrin, Nicolae Dobrescu, Cristea Titileanu, Nicolae Mocu, Mircea Nitoi, Ion Becheretiu, împreună cu tehnicienii și muncitorii locului, transformă cele 800 de hectare de pomi, cîndva birloață și mlăștini, într-o ciobîcnie de bogății, într-o pulbă de fructe de toate culorile.

Stațiunea din Tg. Jiu nu-i printre cele mai mari din țară nu se măsoară cu nume de rezonanță, cu glori vechi, cu giganti al pomiculturii și al viticulturii. În arborele fastuos al toamnei țării, stațiunea aceasta pare o nucă. E ca un trmîc și dens, ivit dintr-un nămint deluros și rece, un fruct cu coaja dură, congestionată de efort, incuind însă un miez pe care timpul și anotimpurile l-au gîndit, l-au meditat, l-au trudit, oină cînd simburile acestui dar modest a căbatat circumvoluțiunii, ca și creierul unui om. Nucii nu fac gălăgie cu coamele lor, nu s-guralivi ca gîrșii, nu ies la drum ca merii, nu fac caz de culorile lor ca piersicii, ei ne oferă, făcuți, doar un mic fruct, ceva deloc fastuos, ceva care, în plus, pretinde și un efort, efortul de a sparge coaja. Și încă ceva: nucul nu te asigură, cu mina pe inimă, că toate fructele lui vor avea miez. La stațiunea din Tg. Jiu, ne spune directorul Ion Tomescu, încă mai sînt multe de făcut...

Opinia unui alegător

Din nou gînduri răzlețe

Aflu că a murit de infarct un chirurg care, treizeci de ani, a stat devotat fără să ceară nimic într-un sat de lîngă București, la vreo treizeci de kilometri unde a făcut tot ce a știut el — și se pare că a știut mult — ca să fie folositor oamenilor. Un academician, fost coleg de școală cu chirurgul, doctor și academicianul, mi-a spus că a fost „poate, cel mai bun dintre noi, adică din generație, însă n-a avut noroc, a avut tot felul de greutăți la începutul revoluției cu obirșia lui care nici nu era cine știe ce, însă a avut țărnia și morala să stea la țară treizeci de ani și să facă acolo mare chirurgie. Un nedreptățit la începutul carierei dar un apostol al meseriei de apărător al vieții oamenilor”. Cu citeva luni înainte de acest nedrept, absolut nedrept sfîrșit, l-am întilnit pur și simplu distrus că după treizeci de ani cineva, un nimeni firește, i-ar fi pus la îndoială meritele și l-ar fi cerut un concurs pe care îl dau alții ca să se justifice. El se justificase treizeci de ani. Atunci mi-a spus că era să moară de inimă de supărare sau mai exact am înțeles eu că era să moară de inimă de supărare și am rugat un prieten cu putere în domeniu să-i aline

suferința. Ei bine, a murit de inimă. Sigur, nu se poate face nici o legătură între destinul lui și năprasnicul sfîrșit, cine ar avea curajul să facă astfel de legături? A murit — și am impresia că acest cuvînt e îngrozitor de banal de la o vreme, deși n-ar trebui să fie pentru că, după acest cuvînt nu mai urmează, dragi tovarășii de la județ, și de la centru, și de la minister, și de la consiliu și de unde mai vreți dumneavoastră, nu mai urmează NIMIC. Așadar a murit un om din categoria celor pe care eu i-am numit odată oameni care fac spre deosebire de oamenii care nu fac nimic și înaintea în toate ierarhiile și apucă pensia și o mîncă mai mulți ani chiar decît au muncit, a murit un om și noi ar trebui să fim mai atenți la acest verb.

Intru, în urmă cu citeva zile, într-un elegant magazin din centrul Capitalei, să zicem magazinul Muzica și, împreună cu un confrate, jurnalist și gînditor asupra lumii de azi, cu o incandescentă conștiință a participării și răspunderii personale și cu o curățenie sufletească despre care trebuie să spun că se constituie, pentru el, într-o continuă stare de risc personal, intru, zic, într-un magazin elegant din centrul Bucureștilor și cer unei fete, domnișoare, tovarășele, mă rog slujbășă retribuită pentru ce face, evident, cer un aparat de radio aflat în vitrină, cu interes limpede. Domnișoara mă sau ne întreabă dacă vrem să-l cumpărăm „pentru că nu e decît în vitrină”, apoi aflăm că „e prost” — un vinzător

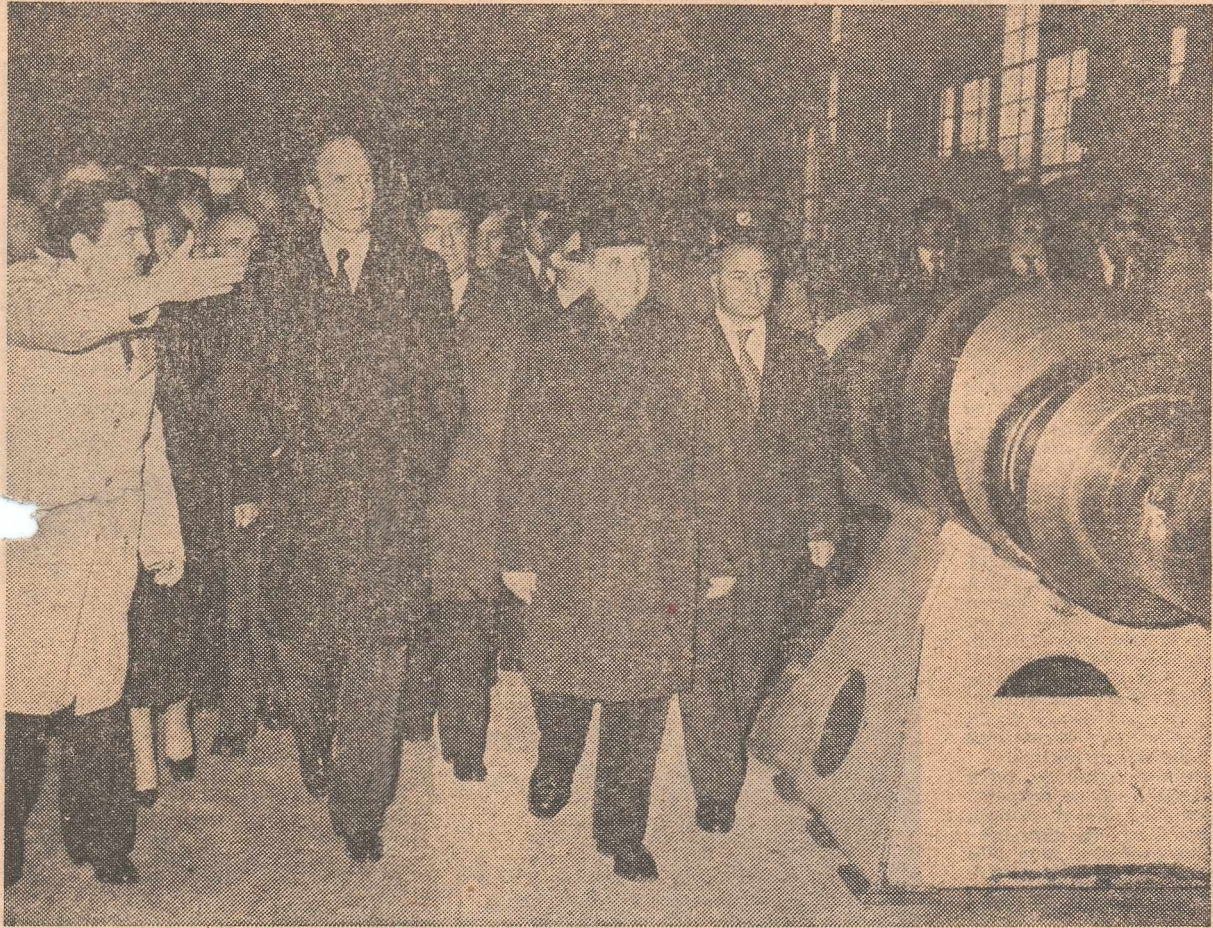
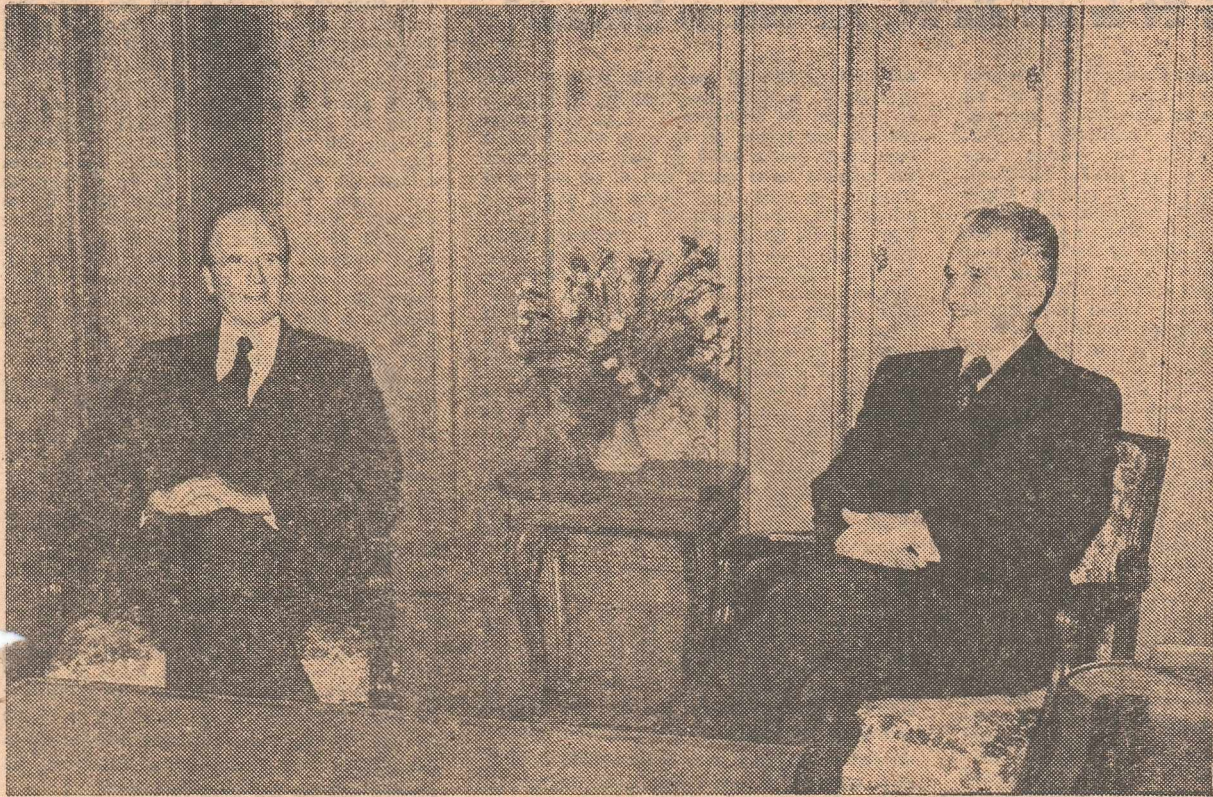
care își laudă astfel marfa numai la noi se poate întilni — în sfîrșit, mai cer și o casetă și mi se spune că, de fapt, magazinul și-a făcut planul și că deci — ar trebui să înțeleg că nu mai au interes să vîndă nimic la acel stand. Cum se poate ca dumneata să-mi spui că s-a făcut planul și nu mai ai interes să-l vinzi, nu înțeleg?! — Nu dumneata — sînt pus eu la punct de domnișoară, — ci dumneavoastră!! Altfel, la rangul dinsei, ținea. Intenționez să vorbesc cu „seful”, mi se spune să-l caut „sus”, vine „seful”, mă recunoaște, îmi spune că dînsa care îmi cerea să-i vorbesc cu dumneavoastră, „e o timpită”, „e nouă”, „cum se poate să spună că nu mai vindem că ne-am făcut planul”? etc., etc. Asta e anecdota. Drama începe din momentul în care „seful” își apreciază astfel subalternii și îi ține, le semnează statul, din momentul în care domnișoara e convinsă că „ne-am făcut suma”, și privește plictisită și disprețuitor și marfa pe care o vinde, și pe cumpărător. Aici nu e relatat un caz izolat și comerțul ar trebui să fie mai sensibil la nefericita generalizare a cazului și la „sefi” care acceptă subalterni care nu-i reprezintă pentru ca să se justifice cu ei atunci cînd au de dat un răspuns și mai ales cînd se constată acest flagrant divorț dintre vinzătorul mărfii și marfa ca atare. N-ar fi mai normal ca vinzătorul să-l oblige pe merceolog să nu-l aducă marfă proastă și merceologul să o refuze de la început și fabrica să se trezească la realitate și muncitorii, cu di-

rectorul lor și cu organizația lor de sindicat și de partid să devină concret și direct răspunzători de ce produc și cum produc? Pentru că, altfel, toți ne facem că nu vedem și-i dăm înainte cu lozincile. Chiar așa vrea să asist și eu la o ședință de consiliu al oamenilor muncii într-o întreprindere unde e marfa proastă și refuzată de comerț iar ei toți iau retribuția fiindcă ea n-are de-a face cu marfa lor. Nu se mai poate așa fiindcă așa a apărut și la domnișoara noastră ideea cu „ne-am făcut planul”, nu mai avem interes să vindem. Dar toată lumea știe că sînt și fabrici care produc marfă proastă și ele continuă să o producă și sufocă depozitele, iar statul mai cheltuiește bani și pe signele lor de frunțași în producție.

O formă modernă de lichelism: „Domnule, m-am mai băgat odată tot așa, și ce-am avut de tras nu mai eu știu, așa că sînt de principiu să se mai descurce și fiecare singur sau cum poate”. — Bine dar e o chestiune de morală a profesiei, e vorba de un coleg, de un confrate, de o realitate ignorată, călcată în picioare, etc., etc., pierde societatea, pierde țara, altfel toți vorbim de patriotism, însă patriotismul, azi, se justifică cu fapte concrete care împing patria înainte. — Se poate, zice el, însă ce-am avut eu de tras îmi ajunge, și cînd am „fost eu în cauză nu m-a apărut nimeni...”.

DINU SARARU

O importantă contribuție la extinderea și adâncirea în continuare a relațiilor româno-vest-germane

Relațiile de prietenie și colaborare dintre popoarele română și germană au o veche tradiție. Aparținând aceluiași spațiu geografic, aceluiași univers de cultură și civilizație, cele două popoare au avut de-a lungul vremurilor legături și contacte pe multiple planuri, au făcut schimburi de bunuri materiale și culturale, au acționat pentru o cit mai bună cunoaștere reciprocă. O contribuție la întărirea acestor legături și, de asemenea, la marile momente ale afirmării naționale a poporului nostru, la realizarea statului național unitar român a adus-o populația de origine germană care s-a așezat, în diferite momente ale istoriei, în unele părți ale țării noastre, conviețuind în armonie cu poporul român, identificându-se cu destinele acestuia, cu aspirațiile și lupta sa pentru libertate, independență și progres.

Bogatele și frumoasele tradiții ale prieteniei și conlucrării româno-germane au cunoscut în anii noștri, și deosebit în ultimul deceniu și jumătate, o nouă și puternică dezvoltare. Stabilirea, în 1967, a relațiilor diplomatice dintre Republica Socialistă România și Republica Federală Germania a avut un important rol pozitiv, deschizând calea dezvoltării multilaterale a relațiilor dintre cele două țări și reprezentând, totodată, o contribuție de mare însemnătate la procesul de înțelegere și destindere în Europa, de normalizare a raporturilor între statele continentului. În perioada care s-a scurs, relațiile româno-vest-germane pe plan politic, economic, tehnico-științific, cultural s-au dezvoltat continuu, în interesul ambelor țări și popoare, al cauzei păcii și progresului în Europa și în lume.

O expresie a cursului ascendent pe care-l cunosc raporturile româno-vest-germane, a dorinței țărilor și popoarelor noastre de a conlucra tot mai fructuos o constituie și vizita oficială pe care, la invitația tovarășului Nicolae Ceaușescu, președintele Republicii Socialiste România, și a tovarășei Elena Ceaușescu, o efectuează în țara noastră președintele Republicii Federale Germania, Karl Carstens, împreună cu doamna Veronica Carstens.

Sosind în România prietenă, președintele Karl Carstens a avut cuvinte de apreciere deosebită la adresa realizărilor țării noastre, obținute sub conducerea tovarășului Nicolae Ceaușescu. „Țara dumneavoastră, domnule președinte — a spus înaintul oaspete — a străbătut sub conducerea dumneavoastră, într-un răstimp relativ scurt și cu o energie care impune respect, faze de dezvoltare care au necesitat în alte regiuni ale lumii incomparabil mai mult timp“.

În convorbirile oficiale care au avut loc cu prilejul vizitei, în toasturile rostite la dineul oficial, au fost abordate importante probleme privind raporturile bilaterale, precum și situația internațională.

În acest cadru, a fost subliniat rolul vizitelor la nivel înalt, precum și al altor vizite și consultări care au avut loc de la stabilirea relațiilor diplomatice și pînă în prezent. Astfel, au fost menționate ca deosebit de importante vizita președintelui federal Gustav Heinemann în România în 1971, și înțelegerile la care s-a ajuns cu acest prilej, vizita efectuată de tovarășul Nicolae Ceaușescu în 1973 în Republica Federală Germania și Declarația solemnă care a fost semnată atunci, împreună cu cancelarul Willy Brandt, vizita în România a cancelarului federal Helmut Schmidt în 1978 și Declarația comună adoptată la București la sfîrșitul acestei vizite. În tot acest timp, tematica dialogului româno-vest-german s-a lărgit și s-a intensificat neîntrerupt, pornindu-se de la dorința de a găsi noi căi de colaborare și de soluționare a problemelor în interesul reciproc, pe baza principiilor respectării independenței și suveranității naționale, egalității în drepturi, neamestecului în treburile interne, avantajului reciproc, renunțării la forță și la amenințarea cu forță în relațiile dintre state, principii consemnate și în Declarația solemnă semnată la Bonn în 1973.

De o mare importanță este colaborarea economică. După cum s-a subliniat, în ultimii cinci ani, schimburile economice reciproce s-au dublat, Republica Federală Germania ocupînd un loc de frunte în volumul total al comerțului exterior al României. Există 50 de proiecte de cooperare între industria română și cea germană. Relevîndu-se extinderea, în ultimii ani, a legăturilor economice, s-a apreciat că există largi posibilități pentru intensificarea și diversificarea lor în viitor. Cei doi președinți s-au pronunțat pentru îmbunătățirea structurii schimburilor comerciale dintre țările noastre, astfel încît să se ajungă la o balanță comercială echilibrată.

De asemenea, în cadrul dialogului româno-vest-german la nivel înalt a fost reliefată hotărîrea de a întări colaborarea în domeniile cercetării științifice și dezvoltării tehnologice, culturii și în alte sfere de activitate.

Vizita în țara noastră a președintelui Republicii Federale Germania a prilejuit, de asemenea, examinarea unui cerc larg de probleme ale actualității politice internaționale.

Expresie a voinței comune de a deschide noi perspective dezvoltării colaborării dintre țările și popoarele noastre, vizita în România a președintelui Republicii Federale Germania, Karl Carstens, reprezintă un moment important în cronica relațiilor româno-vest-germane și, totodată, o contribuție de seamă la cauza păcii, securității și colaborării în Europa și în întreaga lume.

La închiderea ediției revistei noastre vizita înaltului oaspete vest-german continuă.

ION D. GOIA

La mulți ani, Letea!

(Urmare din pagina 1)

terii prime, a achiziționării mașinilor pentru prepararea pastei din lemn... Alegerea amplasamentului — comuna Letea Nouă, pe malul Bistriței, ca să se poată aproviziona cu plutele, la 3 kilometri de Bacău — n-a fost întâmplătoare. „Zona era intens împădurită“, fabrica minca „anual cite 150 hectare din pădurile numite Vadurile și Tarcău, zice monografia. (Unde vor fi fiind pădurile de altădată?, zicem noi cu gândul la cele vreo două mii de hectare de pădure carpatică care intră anual pe poarta fabricii, pe roți de vagoane de cale ferată... Deși știm și se știe că nu există funcție fără disfuncție.) Dar fiecare veac cu ale sale probleme. Iată că anii, buni-răi cum au fost s-au dus. Rămîne numele, deci fama: hirtia fabricată la Letea a fost întotdeauna folosită pentru cele mai valoroase creații ale spiritualității românești. Cu ea s-au tipărit versurile Eminescuului, romanele lui Sadoveanu, și Rebreanu, și Camil Petrescu, și poeziile lui Blaga, și ale lui Arghezi... „Și dacă este o fabrică în Europa care trebuie să întrețină o parte din cea mai extra fabricație a sa pentru a însărcina pe un poet cu redactarea unei ode sau a unui poem spre a mulțami deosebiților bărbați politici care l-au făcut o situație minunată, este, fără îndoială, fabrica aceasta de la Letea“. Asta a scris-o și a iscălit-o Nicolae Iorga, însă nu-i singura apreciere superlativă la adresa fabricii. Opinia lui Zaharia Stancu: „Fără Letea și fără activitatea ei neobosită greu se poate închipui

mișcarea socială, politică, artistică și literară a poporului nostru“. Iată însă încă o apreciere rămasă în cartea de aur a fabricii și care, practic, în istoria întreprinderii, este și va rămîne veșnic un deosebit de drag punct de reper: „Mi-a făcut multă plăcere să mă întîlnesc cu colectivul fabricii de hirtie Letea, întreprindere cu vechi și frumoase tradiții de muncă și luptă revoluționară. Felicit călduros pe muncitorii și inginerii fabricii pentru realizările lor de pînă acum și le urez din inimă noi succese în producție, multă sănătate și fericire lor și familiilor lor.“ Semnat, Nicolae Ceaușescu. Minunatele cuvinte au fost scrise în 1973. „Dar și mai minunat a fost ceea ce a urmat“, imi spune marțea trecută inginerul Lucian Dellecase, directorul tehnic al întreprinderii. Anume? Din indicația domniei-sale s-a instalat mașina nr. XI, un gigant de o sută de metri lungime, cu o producție zilnică de 240 de tone, deci 80 000 de tone anual. Prima coală de hirtie a dat-o la 12 aprilie 1976. Este cel mai frumos dar de acest fel pe care l-a primit vreodată nu numai Letea, nu numai Bacăul, dar chiar și România. De ce? Ca tehnologie de formare a colii de hirtie în partea umedă, mașina se numără printre cele patru-cinci exemplare existente azi în lume... Practic este o bijuterie tehnică: viteza de lucru atinge 700 metri pe minut, lățimea hirtiei este 6,72 metri, întregul proces tehnologic este comandat și controlat de la pupitre speciale și poate fi urmărit printr-un circuit închis de televiziune...

Dar oamenii? Cine sînt aceia pe mina cărora a fost dată o asemenea valoare? Pentru că oricîtă acuratețe ar prezenta aparatele, omul este de neînlocuit. Fiindcă

la rîndu-le aparatele au nevoie de supraveghere, întreținere, reglaje. Așa se și explică de ce de calitate lor, a oamenilor, depinde calitatea producției. Deci, cine sînt oamenii care lucrează la cea mai mare mașină de hirtie pentru ziar din România? Să începem cu cei mai tineri. Marți, 20 octombrie, am găsit-o acolo pe ingineria stagiară Mariana Dumitru. Liceul l-a terminat chiar aici, la Letea, iar facultatea a absolvit-o la Iași, astă-vară. „Salturile calitative ale oamenilor, dacă sînt, nu se urmăresc însă prin diplomele care fac să sporească grosimea dosarelor personale, ci prin rezultatele muncii, prin contribuția la producție“. Cuvintele aparțin inginerului Petru Isaic, șeful atelierului în care lucrează ajutat fiind de încă doi foști studenți ai grupei 118, deci inginerii din 1968 Popa Doina și Cornel Filimon. Evident că diplomele își au importanța lor. Dar la fel de evident este că selecția pentru a lucra pe cea mai bună mașină de hirtie din țară și printre puținele din lume nu s-a făcut exclusiv pe criteriul patalamalelor, ci, mai ales, pe cel al muncii efective, al priceperii, al devoțiunii față de întreprindere. Așa că nu e nici o mirare să-l întîlnești la această mașină pe însuși Gheorghe Farcaș, Erou al Muncii Socialiste, de pildă, ori pe Gheorghe Lazăr, cel cărui din '51 pînă azi nu i-a scăpat nici o punere în funcțiune a utilajelor noi din întreprindere, ori pe Nicolae Hincu, specialist de aleasă ținută, nelipsit atunci cînd au trebuit să fie pornite fabricile de la Suceava, Călărași, Palas... Toți trei sînt maeștri cărora li s-a încredințat nu numai mașina nr. XI, ci și tinerii care lucrează efectiv pe această capodoperă tehnică: Constantin Frigură, Gheorghe Tătaru, Ion Cernat,

Aurel Trifan, Iorgu Dimofte, Teofil Adochiței...

Însă Letea aniversară nu-i numai mașina nr. XI, deși pe hirtia acesteia își tipăresc zierele redacții din Elveția, India, Anglia, Iran, Peru, Egipt, Canada, Pakistan, S.U.A., Turcia... Presa noastră centrală — deci inclusiv revista de sub ochii dv. — se tipărește în parte tot pe hirtie Letea! Acolo mai există însă și celelalte zece mașini care cîndva i-au făcut gloria. Acum — modernizate și reprofileate — produc numai sortimente de hirtie specială: pentru bancnote, țigarete, tehnică absorbantă, filtre necesare diferitelor industrii. Numai modernizările practice pe mașina nr. VII au adus țării economii la importuri de circa 4 milioane de dolari pe an. Pentru că întreprinderea este centenară, dar noul se află aici într-o permanentă ofensivă. Se găsește în plină metamorfoză linia de fabricație a celulozei, fapt care va conduce la sporirea randamentelor. În final — adică în 1982 — numai datorită acestei intervenții, din aceeași cantitate de lemn se vor obține suplimentar 4 900 tone de hirtie. Adică echivalentul a 133 hectare de pădure!

...Cînd ieșeam din fabrică am întîlnit un grup de elevi de la Școala generală Dumbrava, comuna Gura Văii. Iar învățătoarele Agurita Bărgeanu și Maria Trandaș tocmai îi întrebau pe tîncii dintr-o două „Copii, ce se zice cînd intrăm într-o întreprindere care acum împlinește o sută de ani?“ Iar Luminia Pradeș, Daniel Manea, Marinela Cîmpașu, Corina Neagu, Ion Corodescu et & au răspuns cu vocea aceea cîntată, inimitabilă, LA MULȚI ANI, LETEA.

Subscriem.

Priorități în agricultură

Peste două zile, la 1 noiembrie, vom sărbători Ziua recoltei, moment de bilanț al agriculturii românești.

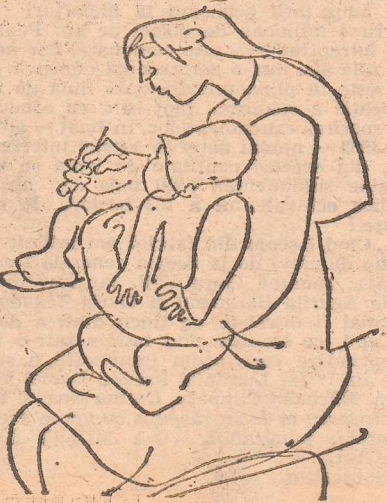
La această dată ar trebui să ne apropiem de încheierea lucrărilor agricole ale acestui an. Ar fi trebuit să fi încheiat de mult însămînțarea culturilor de toamnă, ar urma să terminăm recoltatul porumbului și să arăm o suprafață îndeajuns de mare ca să putem finaliza această lucrare în jurul datei de 15 noiembrie. 1 noiembrie ar trebui, apoi, să ne găsească cu aproape întreaga producție de legume strînsă și depozitată, iar recoltarea sfecelei-de-zahăr ar trebui să atingă un ritm atît de mare, încît să fim siguri că, pînă la 10 noiembrie, întreaga recoltă de sfeclă va fi transportată și depozitată la întreprinderile prelucrătoare. Ar trebui, în fine, să realizăm pînă la această dată echilibrarea balanței furajere, stringînd toate sursele vegetale pe care toamna acestui an le-a oferit cu generozitate în mai toate județele țării.

Zilele din urmă au marcat o intensificare a activității în toate sectoarele agricole, ceea ce a permis apropierea de momentele finale ale acestor lucrări. Însămînțarea orzului și a grîului este încheiată de mai mult timp. Și, chiar dacă în câteva județe, pe o parte din terenuri, semănatul a depășit perioada optimă, această depășire ar putea fi compensată, spun specialiștii, printr-o calitate superioară a execuției întregului complex de lucrări, cum în toate puțini ani s-a mai realizat. Culturile răsărite se prezintă bine, ceea ce dă garanția obținerii unor producții superioare în anul viitor. Porumbul a fost strîns, pînă marți, de pe circa 2,1 milioane hectare, ceea ce înseamnă că pînă duminică și această importantă lucrare va fi încheiată. Anul trecut, la sfîrșitul lunii octombrie, mai însămînțam încă grîu, iar recoltarea porumbului s-a prelungit, după cum prea bine ne aducem aminte, pînă spre sfîrșitul celei de-a doua decade a lunii noiembrie. S-a realizat, prin urmare, un anumit progres în executarea acestor lucrări agricole fundamentale. Nu foarte mare, dar, totuși, un progres. Peste două zile vom încheia recoltarea soiului; a intrat în faza finală recoltatul orzului, al sfecelei-de-zahăr și legumelor, insilozatul furajelor. Pînă ieri se efectuaseră arături de toamnă pe 23 la sută din suprafața planificată. Pentru a termina însă această importantă lucrare în jurul datei de 15 noiembrie trebuie să ridicăm viteza la arat la 220 mii hectare pe zi. Ceea ce este perfect realizabil. Arăturile de toamnă, pregătirii generale a terenului pentru însămînțările de primăvară, trebuie să le acordăm cea mai mare atenție. Anul trecut nu am realizat această lucrare pe mai bine de un milion de hectare și, ca urmare, producțiile obținute pe aceste suprafețe au fost foarte mici. Un motiv în plus de a nu mai lăsa în această toamnă nici o palmă din terenul destinat culturilor de primăvară nearat.

Un bilanț exhaustiv al anului agricol este, la această oră, prematur. Lipsesc încă multe date. Cele de care dispunem însă, ne dau certitudinea că producția agricolă obținută asigură aprovizionarea populației cu produsele agroalimentare necesare unui consum rațional, științific dimensionat. Ceea ce înseamnă că unul din obiectivele fundamentale ale producției agricole se îndeplinește.

În anul 1981, primul an al noului cincinal, doream, însă, să realizăm mai mult în agricultură. Doream să luăm o opțiune mai substanțială, care să ne apropie de nivelele de producție spre care tindem: 27-28 de milioane tone cereale, 1,2-1,3 milioane tone floarea-soarelui, 12,6-13 milioane tone sfeclă-de-zahăr, 6-6,4 milioane tone cartofi de toamnă, 6-6,2 tone legume de cîmp, 3-3,2 tone fructe, 2,4-2,5 tone struguri. Aceste nivele rămîn obiective spre care tindem în continuare și pe care le vom atinge cu atît mai repede cu cît vom pune mai multă ordine în organizarea producției și a muncii în agricultură. Pentru că, iată, și în acest an am prelungit nepermis de mult perioadele de semănat și recoltat, și nu peste tot am reușit să punem sub brazdă sămînța unor soiuri și hibrizi cu mare potențial productiv și conținut ridicat de substanțe utile. Trebuie să acționăm mai energic pentru a scoate cercetarea agricolă din teritoriul strîmt al loturilor experimentale și s-o direcționăm, așa cum ne învață secretarul general al partidului, spre marea producție. Toate acestea corelate cu un formidabil efort de pregătire a oamenilor în materie de tehnologie agricolă fără de care valorificarea deplină a marilor resurse de care dispune agricultura noastră va fi imposibilă.

VASILE BARAC

Porumbul — în hambare pînă la ultimul bob!

Se lucrează 24 de ore din 24, dar cum se lucrează?

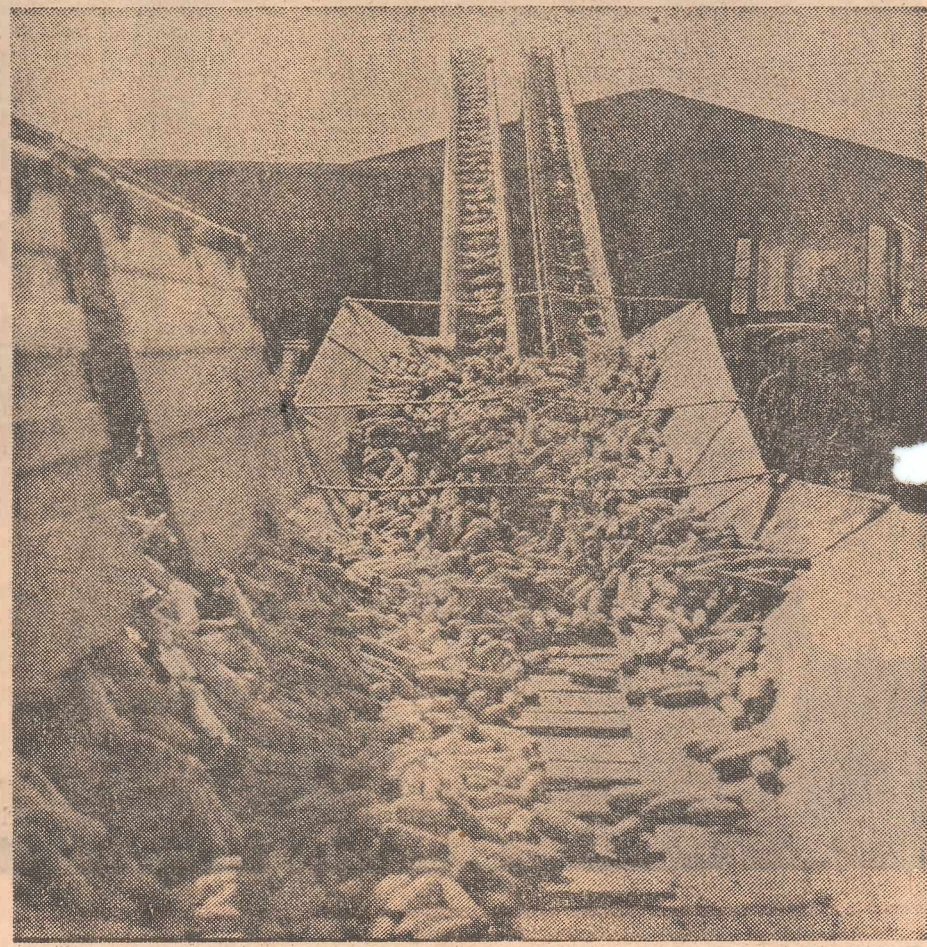
Cine se scoală de dimineață, departe ajunge, zice vorba veche, și probabil că departe ar fi ajuns, în discuția lor aprinsă, și Mircea Cruceanu, tehnician C.T.C. la Silozul 2 Fetești, cu Vlaicu Calotescu, contabil șef la I.A.S. Făcăieni, dacă n-am fi intervenit și noi cu unele cuvinte împăciuitoare, inclînind să credem cînd în dreptatea unuia, cînd în celuilalt, iar pe de altă parte dacă ei înșiși nu s-ar fi străduit ca în discuția lor să nu ajungă chiar atît de departe încît să uite de unde au plecat. Contabilul se arăta nemulțumit de analizele de laborator ale transporturilor de soia și porumb. El susținea că, din autocamioanele trase înaintea laboratorului, se iau probe numai cu „sonda conică”, în felul acesta fiind dezavantajat I.A.S.-ul pe care-l reprezintă, și cerea insistenț cu probele să fie luate cu „sonda vieneză”. La rîndul lor, oamenii silozului credeau că dacă ar fi folosit numai sonda vieneză ar fi avantajat, în mod nejustificat și riscant pentru ei, I.A.S.-ul amintit. Astfel, nemulțumit de faptul că în unele transporturi aparținînd I.A.S.-ului Făcăieni fuseseră găsite 25,5 la sută corpuri străine, cînd normal ar fi fost ca procentul să fie de 3 sau 4 la sută, contabilul promitea că va anunța întreprinderea județeană de valorificare a cerealelor și Trustul județean I.A.S. „Eu știu că marfa e murdară, zicea el, însă nici așa de murdară cum zic cei de la laborator nu este”. De partea cealaltă, tehnicianul silozului afirma că „aici e marfă gestionată, nu pot să iau în primire o marfă și să înregistreze corpuri străine mai puține decît are, pentru că pe urmă eu răspund”. Astfel de discuții are tehnicianul Mircea Cruceanu, după cum ne mărturisea, și cu delegatul I.A.S.-ului Bordoșani, Marin Bitlan. Și cu toate că Marin Bitlan îi este unchi, acest fapt nu are nici o importanță în incinta silozului, unde procentul de corpuri străine din cereale nu se stabilește după gradele de rudenie și nici după temperatura pledoariilor prin care producătorii susțin că marfa lor e mai curată decît pare, ci prin instrumentele și aparatele de măsură pe care laborantele Marioara Valeanu, Mioara Voicu, Rodica Decu și Elisabeta Lușoci le minuiesc, fără indoială, cu corectitudine. Aceeași corectitudine s-ar cuveni să arate însă, la rîndul lor, și mecanizatorii care recoltează cerealele ce intră pe poarta silozului, căci dacă este adevărat că în multe autocamioane ce transportă soia sau porumb, se găsesc mari cantități de seminte de buruieni sau chiar pămînt, faptul se explică prin încercările — reușite, iată — ale unor mecanizatori de a nu prea folosi sitele combinelor. Iar în această privință sînt de acord atît oamenii silozului, cît și delegații întreprinderilor agricole. Că sînt și mecanizatori care și fac bine iar alții mai puțin bine meseria, e un fapt incontestabil și în ce ne privește am putut să ne convingem de adevărul lui chiar fără aparate de laborator, ci aruncînd doar o privire deasupra mașinilor încărcate cu porumb și staționate în fața laboratorului. De la aceeași fermă nr. 6 a I.A.S.-ului Făcăieni, șoferul Mihai Lörintz adusese porumb mai curat decît Petre Codirleanu, iar șoferul Ioan Barcu adusese de la I.A.S. Grădite un autocamion cu porumb chiar și mai curat decît Mihai Lörintz.

Într-altă parte, mai aproape de vatra orașului, la Silozul-bază unde se primește nu numai porumb-boabe, dar și știuleți, sînt depozitate cereale ce vin dintr-aceleași unități amintite mai sus, plus alte câteva, de exemplu, Maltezi, Progresul, Vlădeni, Cegani. Și aici, ca și la Silozul 2 Est, se lucrează tot 24 de ore din 24. Și chiar dacă „graficele de afliure” nu se respectă — dacă ele s-ar fi respectat, campania s-ar fi încheiat în 10-12 zile — grija principală nu constă în preluarea trans-

porturilor, fiindcă baza de recepție are mai multe laboratoare, mai multe bascule și rampe de descărcare, ci în eliberarea pistolului de beton pe care se află, pentru solarizare, peste 3000 de tone de porumb. Pe măsură ce o parte din el se usucă și începe să aibă un procent de umiditate admisibilă, este depozitat în pătule și alte transporturi de porumb cu umiditate mare sînt întinse în spațiile betonate ale platformei. Alte cantități de porumb sînt încărcate, chiar în incinta bazei, în vagoanele garate pe linia ferată și iau drumul fabricilor de nutrețuri combinate din țară. Așa s-a întîmplat și cu porumbul adus de la C.A.P. Bordoșani de către șoferul Gheorghe Lebu. Împreună cu el se aflau economista C.A.P.-ului, Mariana Stroe, și citeva femei care munciseră porumbul în acord global: Zina Sima, Floarea Sandu, Verona Ioniță, Victorita Moro, Maria Coste și Eliza Raportaru („Eliza”, nume oltenesc, cum zicea ea). Ca și ele, ceva mai tîrziu, la Silozul Jegația, Petre Guță din comuna Ștefan cel Mare adusese o parte din porumbul lucrat în acord global: „Am avut grija de porumbul ăsta pînă acum. Acum, cînd am avizul de predare în mină, am terminat cu grija”. Petre Guță, bărbat ajuns la 70 de ani, a muncit în anul acesta împreună cu fratele său, Florea, „mai tînăr cu doi ani”, 3 hectare de porumb. Pînă acum au predat la baza de recepție 10 tone și mai au de adus încă vreo 15. Vin la bază de două ori pe zi, cu căruța, și de fiecare dată transportă cam 1400 de kilograme. Ei singuri încarcă porumbul de pe cîmp, și tot ei îl descarcă aici, în uriașele pătule.

Așa cum se vede că a ieșit din mina lor, porumbul este curat și sănătos. N-ar fi rău să arate la fel, ne spunea tehnicianul Radu Cetățeanu, și porumbul predat de alte unități „afliute” Silozului-bază Jegația. De I.A.S. Pietroui, de exemplu, de unde s-a întîmplat să sosească și porumb stricat, sau cu boabe care deja încolțiseră. Baza de recepție are obligația, după cum aflăm, de a prelua tot ce se stringe de pe cîmp. Nimic nu trebuie lăsat să se piardă, nici chiar acele transporturi de porumb ce depășesc limitele de calitate în mod obișnuit admisibil. La urma urmei, chiar și porumbul care pe alocuri a început să „înflorască” își poate găsi o folosință, o destinație utilă. De exemplu, el este îndreptat degrabă către F.N.C.-uri. Dar în aceste condiții, cînd mare parte a porumbului sosit în baza de recepție are o umiditate mai mare de 36 la sută, cînd umiditatea nici nu mai poate fi înregistrată de aparatele de măsură ale laboratoarelor iar cuvîntul de ordine este, cum aminteam, acela de a se stringe neîntîrziat toată recolta de pe cîmp și de a fi trimisă în baze și către silozuri, este de neînțeles de ce alți factori care sînt chemați să contribuie la desfășurarea campaniei agricole nu și fac pe deplin datoria. Din cele 60 de tone de motorină repartizate pe luna în curs silozului Jegația, pînă pe 10 octombrie nu fuseseră trimise decît 10. Oamenii silozului au neapărat trebuință de acest combustibil pentru a pune în funcțiune instalațiile și utilajele de condiționare a cerealelor. Acest fapt, ca și altele dintre cele amintite mai sus, îndeamnă la întrebarea: se lucrează, e adevărat, 24 de ore din 24, dar cum se lucrează?

D. CONSTANTINESCU

Prea multă liniște în unele baze de recepție

Ne-am oprit în trei baze de recepție, situate la distanțe apropiate. La baza de recepție Reteag (Bistrița-Năsăud) dialogul se leagă repede, deocare în incinta spațiilor de depozitare e liniște. Șeful bazei, Octavian Păltineanu, se uită trist la ceas: este ora amiezii și au intrat în bază doar 8 tone porumb, de la C.A.P.-urile Reteag și Uriu. 8 tone reprezintă un „mizilic”, cum zice el, pentru capacitatea de descărcat-batozat-uscat și depozitat a bazei. De fapt, din cele șase C.A.P.-uri desemnate să predea sarcinile contractuale la această bază, unele au adus doar cîteva tone: Giurgești — 7 tone, Negulești — 5 tone, Uriu — 23 tone și Reteag — 8 tone, cantități ce înseamnă cîteva procente.

La Reteag se aduce porumb și din județul Călărași (pentru prelucrat și depozitat) și din Dej. Dar și pe acest traseu sînt scurtcircuitate: bunăoară, din Călărași pînă la Dej-Triaj vagoanele fac trei zile, parcurgînd distanțe de sute de kilometri. Iar din Dej pînă în Reteag, (circa 15 km) vagoanele fac tot 3 zile, uneori chiar mai mult. La aceasta să mai adăugăm că porumbul se transportă în vagoane neacoperite, pe vreme de toamnă, de unde, serioase semne de întrebare: privind calitatea porumbului și chiar cantitatea lui. Trierea porumbului la Triaj-Dej trebuie

să stea sub semnul urgenței. Sub același semn se pun și preocupările unităților agricole nominalizate, de a-și preda obligațiile contractuale la fondul de stat. Mai cu seamă că la C.A.P. Reteag, după cum ne spunea inginerul-șef, Vasile Talos, se aflau la recoltat peste 80 cooperatori, iar porumbul cules, peste 40 tone, rămîne în cîmp.

La baza de recepție din Gilgău (Sălaj), primele unități predătoare sînt: Ileanda și Gilgău. Cei de la C.A.P. Simișana n-au mai dat pe la bază de două săptămîni deși mai au destul porumb de predat la fondul de stat. Sînt și alte unități, în zonă, Poiana Blenchi, de pildă, care au adus primul transport, în bază, abia la 16 octombrie! Tractoristul Vasile Conțis, de exemplu, însoțit de economista Viorica Coste, face abia două drumuri pe zi, de la distanța de 11 km. Porumbul e nesortat, crud, iar șeful bazei refuză, pe drept, să-l primească. La reîntoarcere, porumbul are o umiditate de aproape 40% și refuzul se repetă! Ioan Mureșan, șeful bazei, este mai mult decît intrigat, pe motiv că, pe o vreme cu soare, intră în bază doar 14 mijloace de transport pe zi. C.A.P. Gilgău, care mai are de predat 485 tone porumb, sau C.A.P. Ileanda, care trebuie să mai aducă încă 380 tone, au predat, pînă la data raidului nostru, cantități foarte mici la bază.

Duminică, la Dej (Cluj), am găsit și fapte de laudă: la baza de recepție, afluentă mare de autocamioane, tractoare cu remorci, atelaje și oameni. Cu șeful bazei, Dumitru Sfetcu, e greu de vorbit — cu Traian Talpoș, șeful de depozit — la fel. Se

lucrează pe zece linii paralele, se descarcă în zece pătule. În fugă, Dumitru Sfetcu ne spune că pînă la orele 19 ale zilei au intrat în bază 110 mijloace de transport mecanice și 15 atelaje, ultimele de la C.A.P.-ul Ville Dejului. Au fost aduse peste 300 tone porumb; mai mult porumb de la cooperativele agricole de producție Vad, Cițcău, Căseiu și din Consiliul unic agroindustrial Dej (C.A.P. Cuzdrăoara, Mica și Ville Dejului). Mecanicul de serviciu Ioan Gavrea ne spune, constatînd și noi, că bunkerele și cele patru benzi-transportoare au funcționat fără oprire. Laboranta Aneta Chisa face aprecieri pozitive cu privire la calitatea porumbului adus din unitățile agricole Vad, Căseiu, Nireș și Cuzdrăoara. Umiditatea este sub 27%, iar randamentul porumbului de la Cițcău de 80%. La Dej, buna organizare a muncii și-a arătat roadele: s-au obținut chiar și recorduri în descărcarea mijloacelor de transport, chiar și în cazurile cînd această lucrare s-a efectuat manual. De la C.A.P. Vad veniseră la descărcat 31 membri cooperatori. Președintele cooperativei, Ioan Bob, care însoțea cele șase remorci și două autocamioane, ne spune că au adus în bază, într-o singură zi, 53 tone porumb. Tot ce se recoltase de pe tarlăua de la Coplean. Așa cum apreciază directorul I.V.C.P.—Cluj, Avuțiuțu Maier, prezent în baza amintită, la Dej s-a predat duminică cea mai mare cantitate de porumb din toate bazele județului Cluj.

DUMITRU VATAU

Investițiile — o prioritate permanentă

Un om trăiește o idee

Cum se „vinde”, cum se promovează o idee tehnică? „Cu hakatul și cu miinile murdare de ulei, adică în proba practicii!”, răspunde doctorul inginer Ulm Spineanu. Într-una din halele de producție Citroën din Paris, sub privirile scrutătoare și competente ale șefului secției Motor, ale reprezentanților Biroului de studii și metode de control și ale altor specialiști ai acestei companii de renume mondial, inginerul român a dovedit în practică eficiența aparatelor moderne de automatizare concepute de colectivul pe care l-a condus, ani de zile, la Institutul de mecanică fină din București. A dovedit că erau perfect competitive cu cele mai bune aparate străine.

„Repartizat, după absolvirea politehnicii bucureștene, la Întreprinderea de mecanică fină și apoi transferat la Institutul de cercetări de același profil, Ulm Spineanu s-a străduit, încă din primii ani, să pună în practică un crez al său: „răspunderile nu se transmit, ti le crezi singur”. Nu se gîndea la răspunderile ierarhice, ci la acelea asumate din proprie voință față de colectivitate, față de profesiune.

În 1972, industria noastră constructoare de mașini se afla în fața unei dileme grele de consecințe pe plan financiar și chiar uman: vom importa sau vom produce în țară aparatele moderne de automatizare a ciclurilor de lucru pe care le necesitau mașinile-unelte? Cu importul „se mergea la sigur”; în plus, s-ar fi putut procura și valuta necesară. În acele condiții, fiind vizată o aparatură strict necesară și de maximă complexitate, pe care doar patru firme din lume o produceau: „Marposh” — Italia, „Studer” — Elveția, „Etamic” — Franța și o companie americană. Cei Patru Mari.

Am dorit să dovedesc — spune inginerul Spineanu — că nu trebuie să avem complexe, că și noi putem deveni „mari”, în sensul că dispunem de forța intelectuală, fizică și morală pentru a ne situa, într-un domeniu sau altul al tehnicii, în primele rânduri dacă procedăm chibzuit, dacă dorim cu adevărat, și dacă știm să valorificăm așa cum se cuvine o bogăție care nu trebuie judecată doar în termeni valutari: propria inteligență tehnică.

Dar nu de vorbe frumoase, înălțătoare avea nevoie economia națională, ci de aparatură de automatizare la care ne-am referit. Și atunci, desti nimeni nu i-a cerut-o și dosi riscurile și sacrificiile personale erau mari. Ulm Spineanu (nu avea nici 30 de ani pe atunci) s-a oferit ca, în cadrul unui colectiv să gîndească, să proiecteze și — ceea ce era și mai important, și mai complicat — să materializeze, adică să producă tot ceea ce a gîndit, perfecționînd continuu, pe parcurs, în lumina experienței, produsele respective: „Doar aștind mereu din mîncarea pe care o pregătești, poți îmbunătăți rețeta!”, spunea, aplicînd poate în mod cam ireverențios un dicton culinar la lumea tehnicii.

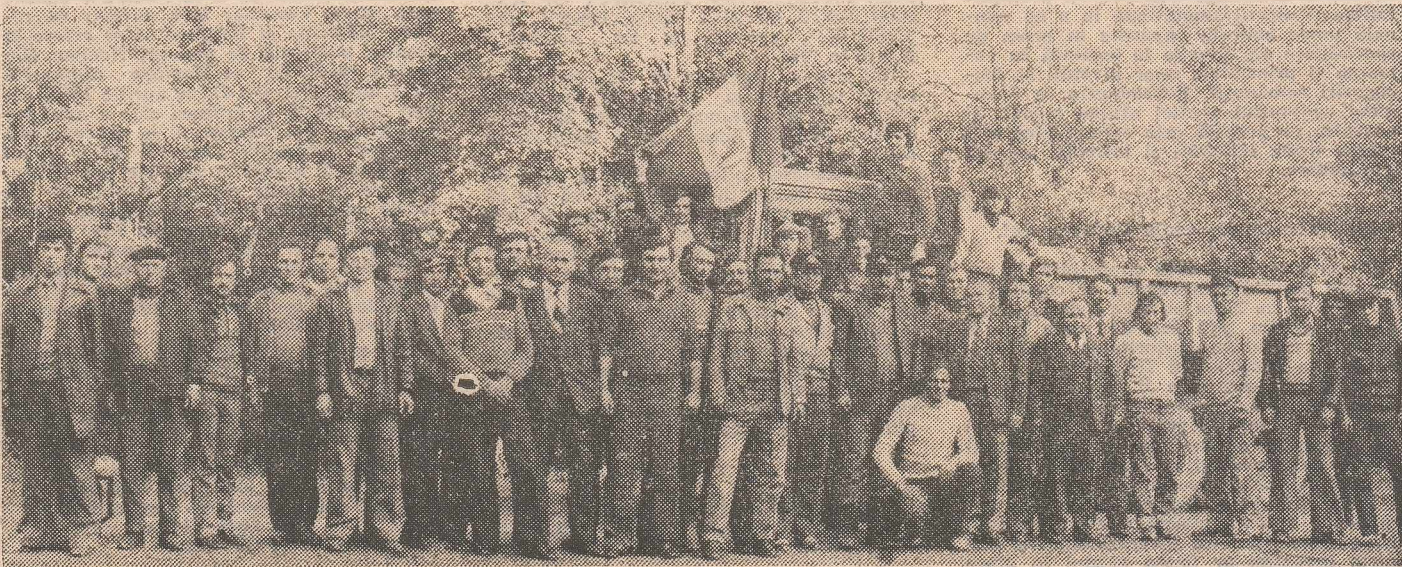
Un director a acceptat să risce, incredînd o foarte modernă problemă de concepție și producție unui foarte tânăr inginer. Au urmat pentru Ulm Spineanu zece ani de eforturi, de curaj, de străluciri de noi idei, dar și de derută, de esecuri inerente explorării unui drum nebătut. Zece ani în care, fără a core un leu în plus la retribuție, a muncit în două locuri, la cele „două IMF”: întreprinderea și Institutul de mecanică fină, cercetînd și producînd — firește, cu ajutorul colectivului — ceea ce a gîndit. Zece ani în care nici o perioadă de concediu nu a depășit cinci zile, iar ziua de lucru se încheia, deseori, noaptea. Ani în care nu a știut ce este un meci, ce este un spectacol (nu-l dăm ca exemplu, dar așa a fost!). Ani de succese, dar și de luptă împotriva rutinei și prejudecăților. De ce — se întreba — atîți conducători de întreprindere nu obiectează sau nici nu sesizează defectele unor aparate de automatizare din import („sînt din Vest, ce să le fac eu?”), dar manifestă neîncredere față de aparatele produse de colectivul de la IMF? „Prea multe orgolii personale...” A învins însă spiritul novator, a învins un alt fel de orgoliu.

Rezultat: azi există o fabricație proprie, românească de 25 tipuri de aparatură modernă de automatizare a ciclurilor de lucru pe mașinile-unelte, folosite în mai toate uzinele noastre constructoare de mașini și exportate în Franța, Elveția, R.F.G. și alte țări europene. (Episodul Citroën nu a fost decât un exemplu.) „Aceste aparate de automatizare — spune Ulm Spineanu — sînt creierul mașinii și ele obligă pe muncitor să rupă cu rutina, să se transforme din simplu executant într-un gînditor al producției. Ele au reguli severe de prescriere, obligă pe operator să reflecteze profund asupra principiilor înseși ale muncii respective. Muncitorul programează, gîndește, nu execută rutinier. Or, cele mai multe greșeli din rutină se nasc”. Dar dincolo de cifre, de eficiență economică, de implicații asupra altora — se desprinde pasiunea acestui tânăr specialist, azi inginerul-șef al Întreprinderii de cercetare și producție pentru aparate și echipamente de bord pentru aeronave (alt domeniu, dar același stil de muncă, de viață și de gîndire, aceeași buclă care se închide de la concepție la producție și înapoi la concepție). Și convingerea că ingineria este și o artă pe care trebuie s-o trăiești cu toată ființa.

LIONEL NIȚESCU

Acțiunea 7 000, ediția '81

Forța unei ample intrajutorări muncitorești

Se întorc acasă reprezentanții județului Brăila, deținătorii locului fruntas în veritabila confruntare „Acțiunea 7 000” — amplă participare de intrajutorare muncitorească, desfășurată în bazinele carbonifere al Olteniei.

După cinci luni de totală dăruire, alături de minerii din Valea Gorjului, muncitorii brăileni s-au situat pe primul loc.

Omul zilei a fost cu certitudine maestrul Mutu, mecanic de utilaj, la beneficiar. Avea de asigurat zilnic piese de schimb pentru cele 1 500 de curse ale autobasculantelor de 10 și 16 tone. Să te descurci într-o asemenea situație înseamnă mai mult decît interes; înseamnă, în primul rînd, competență. Buldozeristul Ștefan Oprea nu poate să uite cum, defectîndu-i-se o pompă de injecție, maestrul Mutu a apărut cu ea reparată doar după o oră și jumătate. I-a schimbat elementii, treabă care acasă, la Brăila, ar fi durat șase sau opt ore. Și ca să ai aceste piese gata de montat trebuie să le procuri — sau să le recondiționezi, ori asta cere timp în condițiile unui mare șantier. Brăilenii lucrau cîte 12 ore.

„S-a lucrat frumos, ne spune șeful de basculantă Radu Dafinoiu. Dacă stăteam 30 de secunde. Din două cupe încărcam mașina și plecam. Lucram 12 ore și aveam plan 30 de curse, dar datorită faptului că aveam, în permanentă, mașina bine pusă la punct, pînă la trei eram gata cu ele iar pînă seara ajungeam la 55 de curse”. Cred că ar fi foarte nimerit acum să consemnăm doar cîteva cuvinte ale șefului de coloană Petrică Lep-

ticher, cel ce gestiona autobasculantele care au transportat pămînt sau carbune, de dimineața pînă seara, timp de cinci luni: „uitați-vă la ele, 35 la număr, sînt ca noi!”. În aceeași ordine de idei — alt fapt: Marian Brăgău nu a avut la mașina sa decît două intervenții; în total, nici o zi. Explicația cea mai convingătoare se desprinde dintr-o altă replică, aceea a comandantului de detașament, subinginerul Ioan Nica: „un mecanic cînd se duce lingă un utilaj e ca un doctor lingă un pacient pe care-l consultă. Numai oamenii unii și unii în toate posturile, de aceea am și ieșit pe primul loc, adaugă buldozeristul Ștefan Oprea. Au fost destui cei care au vrut să meargă cu noi, dar au fost respinși la prima selecție; chiar primul secretar al județului, tovarășul Ioan Catrinescu, la înlînirea pe care am avut-o cu dumnealui, ne-a rugat să ne purtăm exemplar, atît pentru prestigiul nostru cit și al județului. Așa se explică de ce atunci, cînd nu mergea mașina unuia dintre ei, veneau colegii și-l ajutau să o repare. Era în joc prestigiul colectivului. Începusem deja, de anul trecut, Canalul taluz nord — Tismăna I. Trebuja să traversăm dealul nr. 3, am lucrat cinci luni de zile și nu-l terminasem, așa că anul acesta reituasem lucrarea de unde ne-am oprit. Pe zi ce trecea dispărea și dealul, dar oamenii lucrau fără să se uite. Nu problema banilor îi interesa, pentru că în fiecare lună retribuția medie era de 5 000 lei, vroiau doar să treacă mai repede pasul peste deal. Cînd a fost evident că mai avem foarte puțin și terminăm, unul dintre ei mi-a spus, parcă să mă

încurajeze: tovarășe Nica, da cînd o să terminăm noi dealul ăsta, uite-l că-l dăm jos! Și la 1 august am ridicat dealul nr. 4, și am început să-l atacăm. Eram cu toții tare bucuroși. Într-o întreprindere nu prea se bucură omul de rezultatul finit al muncii lui, producția pleacă pe bucățele. Aici este cu totul altceva, traversarea unui deal rămîne un deal tăiat de mina omului. Sentimentul utilității a fost adevărata recompensă de care a avut nevoie orgoliul bărbătesc al muncitorilor brăileni. Deoarece trebuie să vă mărturisim că, la un moment dat, la una din vizitele făcute acasă, Radu Dafinoiu și-a găsit familia instalată într-un apartament mai spațios, de credea că se rătăcește cînd trecea prin sufragerie, iar în bucătărie aveau loc, acum toți patru, la masă. La vizita din luna următoare a găsit două fotolii noi și un covor de 8000. Lucruri importante, dar care nu depășeau tonul unei simple relatări. S-a însuflețit abia atunci cînd ne-a spus, așa cum aminteam la început, că: „s-a lucrat foarte frumos; dacă sedeam 30 de secunde la încărcat”. Aceiași însuflețire și mîndrie răzbăteau și din cuvintele lui Marian Brăgău: „cred că n-a cărat nici unul mai mult pămînt ca mine!”. Iar forjorul Costel Cloșcă forja seara pînă tîrziu în noaptea și era fericit să nu aibă ziua nici o mașină în parc. Păpușa pe care i-a cumpărat-o Veronică costase cîteva sute, avea aproape un metru, era blondă și cu rochie lungă și albă, dar nu era decît o simplă păpușă.

ELENA GHERA

„Nu noi, ceilalți”. Dar ceilalți sîntem tot noi

Mergînd pe drumul unei mari investiții ai uneori impresia că asisti la un meci de fotbal: mingea este undeva pe teren, dar nimeni n-o ține pentru el, o pasează, tri-bunele acclamă sau huiduiesc, după caz, apoi sînt și goooool. Numai că în timp ce la fotbal victoriile se numără în goluri, la o investiție e nitelul invers, golurile ajung în poarta, adică în buzunarul nostru al tuturor.

Valoric, producția anuală a Combinatului petrochimic Brazi se apropie, și nu de foarte departe, cam de jumătatea producției industriale a unui județ cu dezvoltare medie. Aici au avut loc un sir lung de premiere pentru economia națională, de la primele instalații pentru etilenă și propilenă și cea dintîi rafinărie modernă de carburanți la instalația care a furnizat materie primă pentru tergalul românesc. În această toamnă, combinatul se află în căutarea timpului pierdut, în lupta pentru „realizarea nerealizărilor”, pentru finalizarea pînă la sfîrșitul anului a unor importante lucrări raportate încă din cîncinalul trecut. Este vorba de obiective extrem de importante, menite să adinească prelucrarea materiilor prime petroliere și petrochimice furnizate de combinatul vecin, Teleajen, mai exact de finalizarea instalațiilor de fenol-acetonă, polietilenă de înaltă presiune (unicat pe economie), oxid de etilenă și glicoli. O investiție de ordinul miliardelor.

De unde rămînerea în urmă, tovarășe inginer-șef Laurian Beldeanu?

Este un lant în asigurarea resurselor care undeva se rupe. Mari întîzieri s-au produs deoarece Centrala industrială pentru echipamente de telecomunicații și automatizări (CIETA) nu ne-a livrat la timp cam 175 aparate de automatizare și un tablou de comandă, restante din anii precedenți. Nu este vorba de echipamente complicate, ci de mare serie, fabricate curent la noi. La fel, Centrala industrială de utilaj tehnologic pentru industria chimică și rafinării (C.I.U.T.C.R.) ne-a rămas dataore cu bunchere de aluminiu, un reactor, ventilatoare etc., de asemenea utilaje de

uz curent, nimic deosebit. Situația e pe cale de redresare, dar deficiențele au avut implicații majore. Nici documentația n-a sosit toată la timp. Institutul de inginerie tehnologică și proiectare pentru industria chimică (I.I.T.P.I.C.) ne-a trimis abia în acest an unele proiecte restante din anii trecuți. Ei spun că au terminat, noi spunem că abia începem. Cu întîzriere. În fine, constructorul doar în ultima vreme și-a concentrat forțele asupra celor trei obiective mai sus menționate, or, se știe, mina de lucru este sarea și piperul. Pără indoiială, că nici noi nu am fost suficienți de insistenți față de furnizori.

De ce nu au fost livrate la timp echipamentele de automatizare? — I-am întrebat pe inginerul Nicolae Tomulică, șeful serviciului de livrări complexe C.I.E.T.A. Tovarășii de la Brazi se plîng, în special, de întreprinderea de elemente pneumatice pentru aparate de măsurat de la Birlad. Spun ei: „De ce birlădenii au promis, ba au și confirmat de atîtea ori, dar nu s-au ținut de cuvînt? ” Tovarășe Tomulică, stii și dv.: cu confirmări poți face orice, doar polietilenă nu.

Acum s-a livrat totul. Dealtfel, considerăm că întîzrierile noastre au fost ne-nsemnificative. De ce au asteptat Brazi să le vină absolut totul de la noi, puteau începe și așa.

Dar cu reactorul cum s-au întîmpilat lucrurile, tovarășe inginer Ion Roman? Vă ocupați direct de livrările pentru Brazi în cadrul C.I.U.T.C.R., aveți toate firele în mână. Ni s-a spus la Brazi: „Dacă am fi început montarea fără reactor, ar fi trebuit ca după aceea să-l lansăm în mijlocul instalației din elicopter!”. Or, ei sînt petrochimisti, nu aviatori.

Reactorul (evident, el nu are nimic de-a face cu unul nuclear, este ceva mult mai simplu, n.r.), adevărat, a fost livrat cu întîzriere, abia în septembrie. S-a aprobat importul, dar nu a sosit la timp.

Dar ventilatoarele VT 80? Ele nu sînt din import.

Încorporează reductoare Hvrate de „Neptun”, Cimpina, și pale produse de

„Anticorozivul”, București. Au fost livrate cu întîzriere și, în plus, s-au dovedit a fi de calitate proastă.

De ce?

Poate fiindcă „Neptun”, și nu numai el, lucrează pentru „goluri”, ca la fotbal, adică sînt judecați după cantitatea livrărilor. Sînt deci mai interesați în livrările masive, de pildă pentru agricultură, de acolo ies banii. S-a vădit însă și o insuficiență receptivitate la noi; fiind vorba de echipamente pentru prima oară asimilate la noi, trebuie să te zbați mai mult. Noi însă sîntem M.I.C.M. Dar de ce ne s-a zbatut chiar primul interesat, Ministerul Industriei Chimice? Omologarea s-a făcut cu întîzriere, utilajele au fost plim-bate de la Borzesti la Pitesti.

Tovarăși ingineri Gheorghe Ivănuș și Gheorghe Trandafirescu, în calitate de șefi de secție din I.I.T.P.I.C. răspundei și de proiectele pentru Brazi. De ce unele din ele au întîzriat?

E normal ca părți din proiecte să fie refăcute, asimilarea în țară, pe parcurs, a unor materiale de import (robineti, conducte etc.) implicînd asemenea modificări. Unele întîzrieri vor fi fost și la noi, dar nu ele au stat la baza întîzrierilor de la Brazi, nu noi am fost pe „drumul critic”, cum se spune în știința conducerii.

Nu punem la indoiială cele declarate de interlocutorii noștri, specialiști experimentați. Totuși, dincolo de referirile „nu noi, ceilalți” o singură realitate: la Brazi, multe sute de milioane, de lei „îngheta-te” își așteaptă încă acoperirea în producție. Nimeni nu contestă dificultatea înmănușării într-un efort unic a unor producători atît de numeroși și diversi, nimeni nu se îndoiește de greutățile legate de aprovizionare sau de surprizele inerente noului, nimeni nu spune că e ușor cu mina de lucru, cînd de fapt e foarte greu. Soluții-minune nu există și nu le putem oferi. În afară de una singură care, în adevăr, poate face minuni: o strînsă conlucrare, încordare a forțelor, o înțelegere mai clară a interesului general.

L. NICULESCU

In atenția unor oameni de știință din Elveția

Dosarul Paulescu

Ne-a scris pentru a doua oară din Lausanne domnul Paul Mateescu. Domnia sa mărturisește din nou aceeași promptitudine și aleasă amabilitate în a ne semna unele articole apărute în presa de specialitate din Elveția în legătură cu valoarea și prioritatea unor invenții și descoperiri românești. Reproducem în întregime conținutul acestei ultime misive, și adresăm pe această cale corespondentului nostru calde felicitări și întreaga noastră grațitudine.

Mult stimat Domnule Redactor-Şef,

Cu întârziere am luat cunoștință de articolele publicate în revista ce conduceți, în legătură cu lupta pe care o dau oamenii de știință din țară sau de peste hotare pentru a demonstra prioritatea românească asupra descoperirii INSULINEI.

Vă mulțumesc de a fi citat și numele meu amintind de articolul publicat de revista *Médecine et Hygiène* din Geneva și de a susține propunerea apariției unui timbru comemorând această dată atât de importantă pentru suflarea românească.

Poate sub titlu general „Priorități românești” și data exactă a evenimentului însoțită de portretul inventatorului și numele invenției ar putea găzdui în afara fiziologului Paulescu, în timbre din aceeași serie, și alte nume la fel de importante pentru noi: Coandă, Vlaicu, G. Constantinescu, Odobleja, Parhon ș.a.

În legătură cu luările de poziție a diverse personalități, vă rog să-mi permiteți a vă trimite alăturat două fotocopii după revista mai sus citată nr. 1435, anul 39, pag. 2810, apărută la 2 sept. 1981, care găzduiește luarea de poziție a d-lui dr. St. Buzi din Onex — Geneva față de recen-

zia făcută în „DIABETES CARE” de către D-ul FRANCIS A. MEELON, cărții Prof. PAVEL, „THE PRIORITY OF N.C. PAULESCU IN THE DISCOVERY OF INSULIN”, apărută în Ed. Academiei R.S.R. în 1976.

Îmi exprim speranța că veți facilita ca aceste fotocopii să ajungă la cunoștința celor care prin munca lor caută să aducă o mică rază de lumină și de dreptate în această problemă.

În așteptarea altor articole la fel de reușite și mereu în actualitate, vă rog să acceptați, mult stimat Domnule Redactor-Şef, de a transmite tuturor colaboratorilor dvs — de departe, — dar unde sint citite cu multă atenție și așteptate cu nerăbdare — mulțumiri din inimă și urările noastre de succese și bune realizări.

Dumneavoastră personal vă urăm o sănătate bună care să vă îngăduie de a duce mai departe munca ce o duceți de atîția ani, iar familiei și lui Andrei în special sincere felicitări de a avea un astfel de părinte și îndrumător.

dr. Paul Mateescu

Reproducem alăturat facsimilul și traducerea notei apărute în revista *Médecine et Hygiène*.

Descoperirea Insulinei
Onex, 22 iulie 1981

Domnule redactor șef,
Am citit în ultimul număr al revistei „Diabetes Care” o recenzie a cărții doctorului I. Pavel „The priority of N.C. Paulescu in the Discovery of Insulin” (Editura Academiei Republicii Socialiste România, 1976, 251 pagini).

Această recenzie este nedreaptă și ofensatoare. Nu-mi aduc aminte să fi citit vreodată ceva asemănător în presa medicală.

Nu cunosc vîrsta domnului Francis A. Neelon și nici activitatea sa medicală sau lucrările „medicale” scrise de domnia sa. În schimb, în occident, se cunoaște destul de bine activitatea lui I. Pavel, în prezent oncolog, în domeniul cercetării medicale (ficat și vezică, diabet, obezitate), precum și în domeniul învățămîntului și al organizării sanitare, precum și articolele sale publicate într-un număr impresionant de publicații de specialitate.

Nu doresc să răspund domnului F.A. Neelon personal, ar fi să-i acord o onoare prea mare. Consider însă necesar ca revista *Médecine et Hygiène* să se refere la cronică publicată de domnul Neelon. Din revista *Médecine et Hygiène* (numerele 966/2 iunie 1971 și 1273/20 aprilie 1976) am luat cunoștința de eroarea care a avut loc în legătură cu Paulescu și cu descoperirea insulinei. Acuzațiile adresate lui I. Pavel și indeosebi modul în care ele sînt formulate nu au nimic comun cu spiritul de cinste care trebuie să caracterizeze lumea medicală. Recenzia domnului F.A. Neelon trebuie să fie aspru condamnată.

Stimăm medicina americană, dar nu putem uita calitățile intelectuale ale europenilor și contribuția adusă de vechiul continent medicinei.

Îmi permit să anexez la această scrisoare o fotocopie a revistei „Diabetes Care”.

Vă rog să primiți, domnule Redactor-şef, asigurarea înaltei mele considerațiuni,

dr. Th. St. Buzi,
Secția de medicină internă
Medic șef Permanență medicală Onex
24, Gros-Chêne
1213 Onex

Nota redacției revistei *Médecine et Hygiène*

Confratele nostru are deplină dreptate; s-a comis o eroare istorică de care Besi și Comitetul Nobel erau perfect conștienți și noi am publicat în 1971 și 1977 documente foarte precise asupra acestei probleme. Dezvoltarea doctorului F.A. Neelon este de prost gust, și noi nu înțelegem de ce redacția revistei „Diabetes Care” a acceptat să publice acel articol.

Boicilul, contestat cîndva, se dovedește un medicament polivalent

(Urmare din pagina 1)

m-am adresat unui medic de specialitate, doctoriței Liliana Murgu. Receptivă la nou, doctorița Liliana Murgu a început testările. Am lucrat împreună cîteva ani, timp după care am fost în măsură să ne comunicăm rezultatele cercetărilor. O primă comunicare am publicat-o în revista de specialitate *Stomatologia*, vol. XXVIII, nr. 2, anul 1981.

Pe doctorița Liliana Murgu am găsit-o la Cabinetul de stomatologie al Spitalului de chirurgie osoasă. Foișor (director, doctor în științe medicale Eugen Popescu). Ne declară cu amabilitate:

— La sugestia colegului meu, dr. Igor Docu, un om foarte studios dealtfel, am folosit la început Boicilul din comerț, cu o concentrație de 10 la sută. Rezultatele au fost incerte: erau bolnavi cărora le mergea bine, dar existau și bolnavi cărora nu le ceda durerea. Cum ideea înlocușii, ne-am adresat doctorului Vasile Boici, care ne-a trimis numaidecît o soluție de Boicil de 666 ori mai concentrată. Am început din nou cercetările: într-un prim lot A, au fost incluși 35 de subiecți, care nu au primit nici un alt sedant decît Boicilul, subiecți care prezentau cavități carioase profunde, cu alterarea dentinei atât de avansată încît integritatea camerei pulpare părea incertă. După aplicarea în cavitate a unui tampon imbibat cu Boicil 10 la sută, timp de 2-3 minute, am procedat la îndepărtarea detritusurilor și la exereza obișnuită a dentinei alterate, apoi am spălat cavitatea cu apă oxigenată caldută și am uscat-o cu bulete de vată. Am introdus, apoi, o nouă buletă imbibată cu soluție Boicil 10%, după care cavitatea a fost închisă cu o obturație provizorie, tip plastobtur. Fiind vorba de aplicații locale nu s-a ținut seama de contraindicațiile administrării parenterale a Boicilului.

— După cît timp s-a instalat efectul analgezic?

— De regulă, în cîteva zeci de secunde. Rareori efectul a apărut după perioade mai lungi, la cîteva ore. Dar analgezia obținută ne-a permis să cîștigăm încrederea bolnavilor, pînă atunci exasperați de dureri și din cauza imobilizării în aparatele ghipsate, în extensii etc. După depășirea perioadei de imobilizare, adică după 30-45 zile, tratamentul a fost continuat în cabinetul stomatologic.

— Ce ați constatat?

— La 91,5 la sută din cazuri am găsit o pulpă vitală clinic, ceea ce ne-a permis un tratament obișnuit.

— Eșecuri nu ați avut?

— La controlul efectuat după un interval de 3-8 luni de la terminarea tratamentului stomatologic nu s-au înregistrat eșecuri decît în 6,25 % din cazuri.

— Vorbeați de un lot A. A fost și un lot B?

— Da. al doilea lot B a cuprins 17 subiecți spitalizați în condiții similare. Ei prezentau cavități mai puțin profunde, dar foarte sensibile la atingerea cu instrumentele stomatologice. Am practicat infiltrații blocaj, utilizînd fiolele Boicil-forte comercializate, după care am putut curăța cavitatea carioasă, amplificînd pansamentele histiofile cu engenat de zinc. Și

în aceste cazuri, după mobilizarea bolnavilor, tratamentele au decurs normal, în condiții de cabinet. Nu am înregistrat eșecuri nici imediat, nici la controlul efectuat după un interval de 5-8 luni.

— Ați vorbit, am înțeles noi, de tratamente efectuate la patul bolnavului și de tratamente efectuate în cabinet. De ce așa?

— Pentru că, lucru foarte important, în

stabil în soluție și să nu se degradeze în cursul sterilizării prin fierbere; să asigure o acțiune suficient de îndelungată; să nu compromită ulterior vitalitatea pulpei; să fie ușor de procurat și ușor de aplicat. Ei bine, toate aceste condiții sînt îndeplinite cu brio de Boicil, care — demn de reținut — nu numai că nu compromite vitalitatea pulpei, ci o reface chiar!

— Inseamnă că Boicilul-forte e mai bun decît medicamentele care se aplicau, în astfel de cazuri, pînă acum, că el le concurează?

— Posibilitățile clasice de îndepărtare a durerii în cazuri similare se reduceau fie la aplicarea soluției „Bonain” care reclamă o pulpectomie ulterioară practică în timp util, fie la extracția dintelui. Introducînd în arsenalul terapeutic soluția Boicil 10%, credem că am reușit să elaborăm o metodă practică, utilizabilă în condițiile unităților cu bolnavi imobilizați la pat perioade îndelungate. În plus, apreciem că analgezia cu Boicil 10% ar putea fi practică în urgențe, de medicil din alte specialități chiar, inclusiv de personalul mediu, în condiții de inaccesibilitate pentru o perioadă mai îndelungată la asistența stomatologică; pe navele maritime, de pildă, în alte împrejurări similare. De asemenea, nu vedem de ce nu s-ar putea utiliza Boicil 10% în afecțiunile în care este contraindicată sau dificilă practicarea anesteziei locoregionale. Convingerea noastră este că Boicilul poate fi folosit ca un analgezic deosebit. Noi am ajuns la concluzia că efectul său terapeutic nu poate fi evidențiat și explorat prin testele uzuale ale farmacologiei experimentale. Am constatat similitudini cu perimentale. Am constatat similitudini cu acupunctura.

— Lucrați cu el în permanent?

— Lucrăm cu el cînd îl avem, dar Boicilul, pentru aceste scopuri, trebuie fabricat pe cale industrială și livrat celor care îl folosesc în tratarea oamenilor suferinzi. Cu atît mai mult cu cît el înlătură importul de astfel de analgezice!

Iar din importatori am putea deveni exportatori, date fiind calitățile net superioare ale acestui medicament românesc. Am putea evalua astfel rentabil și, de ce nu?, profitabil inteligența noastră, a românilor, inteligentă pentru triumful căreia ne batem uneori prea mult, pentru că ne poticnim de prea multe obtuzități, comodități, iar altele, de ce n-am spune-o?, de BARIERE intenționate. Tocmai din această bine cîntărită cauză, să cumpărăm, nu să vindem, să cerem și să acceptăm condiții, nu să oferim și să impunem condiții. Or, cum zestrează acestei țări, cîtă este, nu ne-a căzuț din cer, n-am agonisit-o prin sabie sau prin alte drapate euceriri, nu ne rămîne altceva de făcut, ca să o sporim, decît să punem în valoare inteligența neamului. Inteligență care totdeauna ne-a împus în fața lumii, inteligentă pentru prioritatea căreia a trebuit și va mai trebui să cîștigăm multe procese. Pentru că inteligența, ca orice bun, ca orice valoare în măsură să producă noi și sporite valori, se mai și fură. Iar mai nou, inteligența se ademenește... Datoria noastră, sarcina noastră, subliniată nu o dată de secretarul general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu, este de a asigura drum larg de afirmare NOULUI, de a înlocui vechiul, perimatul, ineficientul. Crede cineva că vom putea prospera altfel decît numai așa?

N. GRIGORE MĂRĂȘANU

Auriculoterapia

O uriașă hartă a urechii, în cabinetul de lucru al medicului arădean Ștefan Ardevan, ne introduce într-un domeniu de tratament destul de puțin cunoscut și plin de promisiuni: auriculoterapia — stimularea prin acupunctură a unor puncte situate pe lobul urechii. Noua tehnică, folosită în Europa doar în ultimul deceniu, începe să fie practică sporadic și la noi, cu rezultate uneori surprinzătoare, mai ales în tulburările neuropsihice. Ștefan Ardevan a stabilit o extrem de amănunțită hartă a urechii, pe care figurează o sută de puncte, utilizabile în tratarea prin acupunctură a vreo 40 de boli de natură foarte diversă. O simplă apăsare pe buton declanșează instantaneu aprinderea unor beculțe colorate, indicînd cu cea mai mare precizie punctele care trebuie stimulate în afecțiunea respectivă.

— Eu am folosit cu bune rezultate acupunctura în combinație cu auriculoterapia — ne spune doctorul Ștefan Ardevan.

Valoarea acestei experiențe este cu atît mai mare cu cît persoana în cauză este nu numai doctor, ci și pacient. Medicul primar emerit Ștefan Ardevan este autorul a aproape 70 comunicări științifice și deținător a două brevete cu caracter medical. Specialitatea sa, radiologia, îi va fi facilitat, cumva, accesul la electronică, dar poate că niciodată nu s-ar fi pasionat de acupunctură și de inventarea unor aparate electronice în acest domeniu dacă... nu ar fi suferit timp de 25 de ani de migrene îngrozitoare.

— Luam zilnic și zece tablete de codamină, algocalmin, antimigrin — își aminteste — deși ca doctor nu ignoram nocivitatea abuzului de medicamente. Nu aveam însă de ales! Odată, la Cluj-Napoca, am fost transportat la spital cu Salvarea din cauza durerilor. Și tot acolo l-am cunoscut pe conferențiarul doctor Traian Crăciun, de la Clinica a 4-a universitară, grație căruia, prin acupunctură, am întrezărit prima rază de speranță. Și astfel, după vindecare, paralel cu activitatea mea de șef al laboratorului de radiologie al Spitalului județean, am început să studiez și apoi să practic acupunctura, tratînd sute de bolnavi la Arad.

Din modestie, interlocutorul nostru nu menționează cîteva excepționale reușite. De pildă acel suferind de lombosciatică, Matic, pe care atroce dureri îl aduseseră în pragul disperării. Purtat pe targă la medicul arădean, după doar zece minute de acupunctură a putut să se scoale singur și să facă primii pași neajutat de nimeni. „A ris ca un nebun”, spunea cineva. Firește, nici în asemenea cazuri, și nici în altele, la fel de penibile pentru bolnav (paralizii faciale, nevralgii de trigeminii etc.), tratate de Ștefan Ardevan, cîteva minute de acupunctură nu sînt niciodată suficiente. Durerile revin dacă nu se repetă ședințele, dar un tratament corect aplicat oferă o bună șansă de vindecare sau, cel puțin, de eliminare a durerii.

Ce aduce nou Ștefan Ardevan în afară de metoda mai sus indicată privind auriculoterapia?

● Un detector electronic, bazat pe faptul inedit cunoscut că punctele de pe epidermă interesînd acupunctura prezintă o rezistență electrică mai scăzută în comparație cu cele vecine.

● Trei stimulatoare de acupunctură SAP, cu curent continuu sau alternativ, de la 6-9 V la 80 V, 0,5 miliamperi. Aparatură similară există și în alte părți (pe bază de laser, în R.F.G., bunăoară, dar... costă 6 000 mărci, în timp ce aparatele construite la Arad sînt mult mai simple).

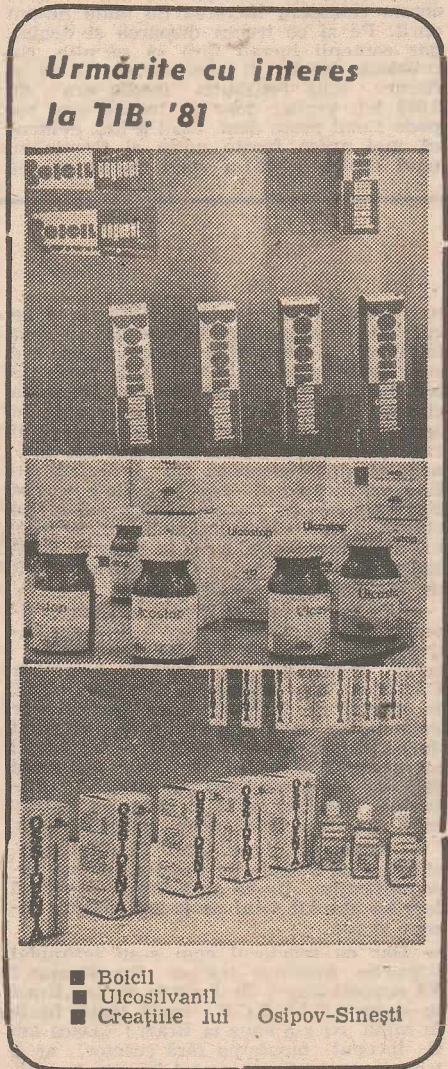
● O „hartă electrică” a corpului omnesc, pe care figurează sutele de puncte stimulate în acupunctură. În funcție de afecțiunea tratată, se aprind, după apăsarea pe butonul corespunzînd boii respective, punctele interesînd acupunctura.

— Introducerea în practica medicală a unui asemenea aparat bazat pe principii „mecanice” — arată Ștefan Ardevan — nu ar diminua cu nimic rolul medicului, care este cel care stabilește diagnosticul și supraveghează mersul tratamentului. Dar dacă dorim extinderea în masă a acupuncturii, a cărei utilitate, în anumite situații medicale bine precizate, ar fi absurd s-o punem la îndoială, apare indispensabil ca tratamentele curente să poată fi aplicate și de cadre sanitare medii, cam la fel ca în procedurile de electroterapie. Or, acupunctura implică stimularea cu precizie doar a punctului sau a punctelor indicate în afecțiunea respectivă (situată pe „meridianele de acupunctură”), o abatere de numai 2 mm putînd anula eficacitatea tratamentului. „Harta electrică” dă posibilitatea identificării exacte și rapide a punctului dorit. Or, mulți bolnavi nu beneficiază de acupunctură din lipsa de timp a puținelor cadre existente.

Este desigur posibil ca dispozitive similare (dar nu identice!) cu cele de mai sus să fi fost gîndite și de alți specialiști în acupunctură de la noi. Se cuvine însă ca experiența medicului arădean să fie cit mai larg cunoscută, în primul rînd de către specialiști. Acesta este și rostul articolului de față: un schimb de opinii între cei interesați asupra procedurilor medicului arădean ar putea determina noi perfecționări. Bineînțeles, acupunctura nu este și nu pretinde a fi un panaceu universal (noțiune cu totul străină medicinei), dar extrema ei simplitate, costul minim, lipsa de nocivitate (medicamentele sînt adeseori arme cu două tăișuri!) pot aduce mari foloase bolnavilor, în măsura în care tratamentele respective ar deveni mai accesibile, răs-pîndite în toate colțurile țării.

LIONEL NIȚESCU

**Urmărite cu interes
la TIB. '81**

Boicil
 Ulcosilvanil
 Creațiile lui Osipov-Sinești

spitalul nostru se internează urgențe ortopedice și majoritatea bolnavilor sînt imobilizați la pat. Tocmai de aceea am considerat că este necesar, este uman să recurgem la acest sedant al durerii, sedant care îndeplinește condițiile pe care trebuie să le posedे un analgezic local în stomatologie: să nu influențeze nociv culelele și să nu fie iritant pentru țesuturi; să nu provoace efecte generale nedorite; să fie solubil în apă, să rămînă

Pe nedrept uitați

STEFANIA MĂRĂCINEANU (1882-1944). În ciuda citorva încercări de reconsiderare, fiziciană Ștefania Mărăcineanu continuă să fie o nedreptățită. Dicționarele noastre enciclopedice o omit în mod sistematic, studiile de istorie a fizicii arareori o menționează. Și totuși despre ea și nu despre alta scria însăși Marie Curie, sub a cărei îndrumare se specializase la Paris: „Domnișoara Mărăcineanu a lucrat mai mulți ani în laboratorul meu și recent a obținut titlul de doctor în științe fizice. Apreciez în mod deosebit munca ei științifică”. Cum se explică atunci frecvența ei subapreciere? Pricina trebuie căutăată în publicitatea excesivă pe care presa vremii a făcut-o încercărilor ei de provocare a ploii artificiale. Pornind de la ideea Mariei Curie, care explica precipitațiile naturale prin ionizarea atmosferei datorată radioactivității terestre, Ștefania Mărăcineanu utilizează săruri radioactive, procurate cu mari sacrificii; obține ploi artificiale de scurtă durată, în Bărăgan și chiar în Sahara, confirmate de procese verbale semnate de autorități științifice, printre care profesorul Cristian Muscelanu. Direcția în care ea a experimentat a fost justă (și astăzi una dintre căile pe care se realizează ploi artificiale în diferite țări este ionizarea atmosferei cu ajutorul radiațiilor radioactive), dar mijloacele slabe pe care le-a avut la dispoziție nu i-au permis să obțină efecte pe deplin concludente, prilejuind în schimb ample reportaje în ziarele vremii, care le-au descris cu o exagerare ce a dăunat numelui cercetătoarei.

Oricum, importante merite ale Ștefaniei Mărăcineanu s-au manifestat în alte direcții. Licențiată (în fizico-chimică) a Facultății de Științe din București (1910), ea a întreprins importante cercetări asupra radioactivității în cadrul Institutului Radiului din Paris și a Observatorului astronomic din Meudon. În cadrul tezei de doctorat (Paris, 1924), ea semnalează, în premieră mondială, radioactivitatea artificială a plumbului din suportul metalic al unor aparate. Este cea dintâi identificare a unui asemenea fenomen, fiziciană devenind, prin lucrarea ei, o însemnată precursoră a descoperirii fenomenului radioactivității artificiale în ansamblul său, fundamentarea dedină a acestui proces fiind realizată ulterior de Frédéric și Irène Joliot-Curie. Asocierea fizicienei române, care a semnalat cea dintâi fenomenul, la Premiul Nobel ce a fost acordat celor doi eminenti savanți francezi ar fi fost totuși firească și onestă. După 1924, Șt. Mărăcineanu a studiat de asemenea radioactivitatea artificială a altor metale (zinc, cupru etc.).

Întorsă în România a devenit asistentă a Facultății de Științe din București (provizorie din 1925, definitivă din 1933), organizând în cadrul Universității primul laborator de radioactivitate de la noi.

A fost o remarcabilă semănătoare de idei noi. Astfel, în 1943 a emis ipoteza după care în ajunul producerii cutremurelor survine o creștere sensibilă a radioactivității în zona epicentrului (datorită desalării de radon radioactiv. În urma microseismelor care preced seismul principal). Această idee științifică a fost confirmată abia în anii din urmă.

LIVIU TIMBUS

Academician profesor universitar Petre Jitaru a introdus pentru prima dată în știință noțiunea de biocimp electromagnetic și a făcut pionieratul cercetărilor de magnetobiologie în țara noastră. Fiziolog de renume, el este și fondatorul Stațiunii de cercetări biologice, geografice și geologice de la Pîngărați-Neamț.

— Cum ați ajuns să abordați studiul și cercetările de magnetobiologie și cum le-ați putut efectua cu posibilitățile relativ modeste de care ați dispus?

— Mobilul acestor cercetări a fost o discuție pe care am avut-o cu un medic, la o unitate militară, în timpul celui de-al doilea război mondial. Medicul se ocupa cu desoperirea minelor, știut fiind că aparatele de detecție a minelor sînt aparate electromagnetice. Soldații care lucrau cu astfel de aparate prezentau foarte rar sau deloc infecții. În special frunculoze, care erau foarte frecvente în timpul războiului. Discuția m-a dus la ideea de a începe o cercetare mai aprofundată asupra acestor constatări. Am început cu cimpuri magnetice produse de magneti și cu cimpuri electromagnetice produse de un aparat numit magnetoflux și care este utilizat în tratamentul balneofizioterapie. Cercetările le-am extins apoi pe toată scara zoologică, începînd cu ouăle de viermi, pînă la animale superioare (mamifere și chiar om).

— Ce ați putut constata aplicînd aceste cimpuri asupra organismelor vii?

— Efectele constatate sînt foarte variate: în funcție de stadiul de dezvoltare al organismului, de momentul metabolic în care se aplică acest excitant, de felul cimpului folosit (continuu sau intrerupt), dacă este magnetic sau electromagnetic. Noi am lucrat cu cimpuri de intensități relativ mici, deoarece nu am avut posibilitatea să lucrăm cu cimpuri puternice și dealtfel nici nu am intenționat să aplicăm cimpuri foarte puternice deoarece sînt nocive. Cu intensitățile cimpurilor folosite de noi am obținut de regulă efecte de stimulare.

— Rezultă că astfel de cercetări au importanță practică, dat fiind efectele de stimulare pe care le-ați constatat?

— Desigur! Am reușit stimularea producției vegetale, obținînd la cartof o producție aproape dublă — ceea ce a dus la brevetarea acestui procedeu. La animale am obținut stimularea dezvoltării embrionare a ouălor de pînă. În ce privește fabricarea de anticorpi am găsit o stimulare foarte vizibilă a producerii lor, atît la infecții de toxine, cit și la injecții de virusuri sau bacterii patogene.

— Cum se explică aceste efecte deoarece la organismele vii nu cunoaștem, din cîte știu, receptori pentru cimpuri magnetice?

— Este adevărat că nu se cunosc organe de simț excitabile la cimpuri magnetice și greu nu a constată în înregistrarea fenomenelor ca atare ci în explicarea modului de acțiune a acestor forme de energie. Studiind și gîndindu-ne la posibilitățile care ar putea să ne ducă la o explicație, am căutat să aprofundăm problemele de chimie-fizică. Ne-am gîndit la următorul lucru: toate organismele sînt formate din substanțe organice și minerale în anumite proporții. Procesele metabolice sînt procese de oxidoreducere, adică procesul în care electronii trec de pe un corp pe altul și se activează reciproc sub acțiunea stimulată a diferitelor enzime. Toate proteinele sînt substanțe care au grupări active, unele încărcate pozitiv, altele încărcate negativ. Prin urmare sînt polare. Sînt dipoli. Dacă sînt dipoli în-

seamnă că acest transfer de electroni, electroni în mișcare, determină cimpuri electromagnetice. Aceste microcimpuri electromagnetice care se instalează la nivelul moleculelor, cred că pot fi influențate de energia magnetică sau electromagnetică, ce pătrunde în corp care le aduce un plus de curente energetice, care pot să activeze reacțiile care au deia loc. Și acest punct de vedere constituie pentru noi o nouă teorie care și-a găsit acceptația și la alți oameni de știință.

— Care este stadiul actual al acestor cercetări și cel de viitor?

— Aceste cercetări intră în preocupările noastre, aici la Iași, și în momentul de față, ele deschidînd un drum larg și o vedere nouă asupra acestor probleme, și a bioenergeticii vegetale și animale. În alte țări se lucrează mult în domeniu. De exemplu la München există un laborator

**Acad. prof. Petre Jitaru
Magnetobiologia, un domeniu
fabulos insuficient cercetat**

imens, cu aparatură ultrasensibilă (în acest domeniu nu se poate lucra cu orice fel de aparatură). La fel se lucrează în S.U.A. și U.R.S.S. Cercetările au o deosebită importanță pentru cosmonauți, care, în spațiul cosmic, sînt acosi de sub influența cimpului magnetic terestru și se urmarește influența lipsei lui. Izolarea, ecranarea în laboratoare a cimpurilor magnetice existente, este foarte dificilă și nu știu dacă este chiar totală. În orice caz ele au luat amploare, progresele sînt mari și în S.U.A. acest domeniu este prioritar. Noi, care am început să lucrăm în magnetism printre primii, nu putem decît să ne bucurăm de progresele survenite. În ultimul timp am lucrat mai puțin deoarece orientarea cercetării științifice prin autofinanțare a dus la împrăștierea unor domenii de cercetare solicitate de producție, ori producția la noi nu are acest tip de cercetare. Sper însă că totuși colaboratorii mei se vor întoarce la aceste cercetări și le vor continua.

— În urma integrării învățămîntului cu cercetarea științifică și producția, cum apreciați acum colaborarea dintre domeniile biologice teoretice și cele practice — agrozootehnice și medicale?

— Întrebarea dv. este foarte actuală. Colectivul nostru a conlucrat cu colective de fiziologie de la Institutul agronomic din Iași și conlucrează și acum. Desigur, n-ar fi lipsită de interes și o colaborare cu Institutul medico-farmacologic. Mai dificilă rămîne sincronizarea timpului de lucru al specialiștilor. În acest domeniu nu se poate lucra decît simultan, pentru abordarea diverselor aspecte ale unui proces care se întîmplă la un moment dat într-un organism. Este inutil ca un grup să lucreze acum iar altul peste cîteva zile, deoarece situațiile nu mai concordă cu realitatea. Astfel de cercetări ar fi mai ușor abordate de institute care nu au și proces didactic — ceea ce ar fi numai în folosul științei românești. Am să vă mai ofer un exemplu de conlucrare rodnică cu Institutul balneologic din București, colaborare soldată cu rezultate interesante. E vorba de inflamații reuma-

tice ale incheieturilor care cedează la acțiunea cimpurilor electromagnetice prin resorbții de lichide de la nivelul sinovilor și încetarea durerilor. Și în momentul de față la Institutul balneologic și la unele centre de recuperare se aplică acest procedeu cu rezultate excelente. Cimpul electromagnetic își desfășoară reacțiile în organism pe anumite organe care au o sensibilitate mai mare față de el, cum ar fi sistemul nervos. Eu spun toate acestea poate cu părtinire pentru că sînt angrenat și preocupat de ani de zile în ele, dar cred că nu exagerez deloc dacă afirm că magnetismul este un domeniu de viitor.

— Ați înființat Stațiunea de cercetări biologice, geografice și geologice „Ștejarul” de la Pîngărați-Neamț. Cu ce scop?

— Odată cu restructurarea învățămîntului românesc după 1944 s-a pus pentru prima dată problema integrării învățămîntului biologic cu producția. La îndemnul academicianului Murgulescu, ministrul învățămîntului de atunci, a luat ființă această stațiune. Ne-am gîndit unde l-am putea găsi locul și după multe căutări ne-am oprit asupra minărilor Pîngărați — citoria lui Alexandru Lăpușeanu, care ființase pînă atunci și ca închisoare, apoi spital T.B.C., depozit de muniții în timpul războiului și în final loc de cazare al constructorului hidrocentralei de la Bicaz. Nu pot să vă descriu starea în care am luat-o, ajunge să vă spun că arăta ca după război. După terminarea restaurării a urmat organizarea laboratoarelor, încadrarea de personal științific și elaborarea tematicilor de cercetare.

— V-aș ruga cîteva cuvinte despre aceste direcții de cercetare?

— Noi aveam deja cercetări asupra calităților fizico-chimice și biologice ale Bistriței, încît după terminarea barajului și umplerea lacului cu apă am studiat schimbările survenite. S-a mai urmărit evoluția și dezvoltarea faunei piscicole, a microorganismelor etc. S-a constatat că baza practică este insuficientă pentru o populație bogată piscicolă din cauza variației foarte mari de nivel a apei consumate de hidrocentrală.

De aceea în ultimul timp s-a trecut aici, sub conducerea cercetătorului doctor Ionel Miron, la piscicultură intensivă (acvacultură), prin creșterea peștilor (păstrăvi) în bazine închise flotabile, pe suprafețe de ordinul hectarelor și hrăniți artificial. Astfel se ajunge la o producție de 5-6 chiar 10 ori mai mare (în funcție de specie), decît dacă ei ar crește liberi în apă. Gîndiți-vă că această soluție aplicată la toate lacurile de acumulare din țară (și sînt destule) ar putea aduce o creștere considerabilă a biomasei, valorificabilă, ce ar completa potențialul hidroelectric și turistic în mod fericit. Procedeu se încearcă acum și în marele lac de acumulare de la Porțile de Fier. Tot la Pîngărați, geografii cercetători au studiat variațiile evoluției biocenozelor, fenomenele legate de colmatare, cercetări de climatologie ș. a., iar geologii au efectuat cercetări pentru depistarea și valorificarea resurselor minerale din zonă — încît toate rezultatele pe lingă valoarea lor științifică au valoare practică.

VANEA ATUDOREI

Iubirea de frumos

Darul matematicii

Marele poet și matematician Ion Barbu a avut elevi și urmași dacă nu de rangul lui în poezie, în matematică trăiește și lucrează cu pasiune cel puțin unul pe care îl cunosc intrucivă. Este vorba de profesorul Constantin Ottescu de la Liceul numărul șase din Capitală, coautor a trei manuale de geometrie, ani de-a rîndul secretar general al Societății de matematică — președinte avîndu-l pe Moisil, cel care mulți ani a însoțit lotul nostru de matematică la olimpiade internaționale întorcîndu-se acasă și cu un prim loc. Dintre elevii dumisale aproape toți reușesc să intre în facultăți de specialitate cu profil științific.

Darul acestui profesor îi simt elevii săi care reușesc unii cu înregistrare modestă să se trezească la frumusețea acestei arte abstracte în felul ei devenind buni matematicieni. Ottescu pedagogul știe să stimuleze imaginația, să-l lase fanteziei copilului spațiu de joc în căutarea răspunsului precis așa cum o făceau elevii care erau și poeți în egală măsură. În acest fel, profesorul se face iubit de mîntea care în trezește în hățișul formulelor uscate scintila armoniei, frumusețea formelor perfecte. Profesorul Constantin Ottescu este un creator în matematici, reface în fața elevilor sensul originar și întotdeauna simplu al formulei deșteptînd în sufletul lor pasiunea pentru această știință atît de necesară mereu în societatea noastră. Sonetele pe care matematicianul Ottescu le scrie în rarele sale clipe cînd cuvîntul se știe mai mult decît noțiune îl adevăresc un patriot profund al acestui spațiu antonpannesc pe care l-a cîștit cu geniu Ion Barbu, al cărui discipol Constantin Ottescu este, în adevăratul înțeles al cuvîntului.

IOAN ALEXANDRU

Este o caracteristică a zilelor noastre febrilitatea cu care omenirea caută „medicamente” pentru actuala boală a planetei: criza de energie cu forma ei specifică, criza de petrol, care tind să devină cronice. Și lată că din laboratoarele minții omenestii, aceste medicamente, — unele mai vechi, altele mai noi, — au început să apară, și ele se numesc: „bătrîni” cîrbune, energia nucleară, soarele, vinul, apele geotermale, marea și valurile, biomasa, hidrogenul etc. Cîteva țări, între care și țara noastră, anunță și un alt „medicament” care se anunță eficient în terapia crizei de petrol, și în special a petrochimiei, — acea ramură intrată definitiv în universul omului contemporan, — și anume, metanolul.

După cercetări asidue, dr. inginer Gheorghe Ivănuș de la Institutul de Inginerie tehnologică și proiectare pentru industria chimică, și dr. inginer Grigore Pop de la Institutul de energetică chimică și biochimică, în fruntea unui colectiv de specialiști, au ajuns la concluzia, că pirolizînd metanol se poate obține cam aceeași paletă de produse ca în cazul pirolizei benzinelor provenite din mult disputatul petrol. Or, se știe că instalațiile de piroliză sînt prima verigă din lanțul instalațiilor petrochimice, din aceste pirolize rezultînd hidrocarburile nesaturate (olefine), adică etilena, propilena, butadiena și hidrocarburile aromatice, de la care se ajunge la mase plastice, cauciucuri, elastomeri, benzen, solvenți, coloranți etc. Cînd criza de petrol a adus nori negri pe cerul civilizației anilor noștri, a apărut pericolul ca toate aceste produse de strictă necesitate pentru omul modern să se impuțineze, să devină foarte scumpe, sau chiar să dispară. Pompînd însă metanol în instalațiile de piroliză adaptate corespunzător, în loc de fracții petroliere, vom putea avea în continuare la dispoziție masele plastice de la pungă, la numeroasele subsanșamble folosite de construcția de mașini sau în construcțiile de locuințe, țesăturile sintetice, medicamentele etc.

Cum au ajuns specialiștii români să abordeze această cale de petrochimizare a metanolului, cale luată în considerare de puține țări cu tradiție, pînă acum neexistînd în lume decît cercetări la faza

pilot, datorită noutății ideii? Pornind de la cercetarea lor mai veche de piroliză catalitică (decît nu termică ca în cazul clasic) a hidrocarburilor, brevet valoros, recunoscut ca atare în S.U.A., Franța, R.F.G., Algeria, el au extrapolat această pirolizare catalitică și la metanol, dată fiind penuria de petrol. În urma reacției cu catalizatorul zeolitic în strat fluidizat, metanolul a dat naștere, cum aminteam, la hidrocarburile nesaturate C₂-C₃ și aromatice, proprii pînă acum pirolizării fracțiilor petroliere, decît prezentînd marea avantajă că se pornește de la o materie primă neamenințată de epulzare.

Metanolul

în

terapia crizei de petrol

Înțelegînd marea avantajă a acestei cercetări de a evita drumul atît de delicat astăzi al pornirii de la petrol, întrebarea logică a reporterului este dacă metanolul poate fi obținut din resurse mai ferite de epulzare, în cantități suficiente, și la un preț convenabil.

— În ultimii ani, un nou purtător energetic de mare perspectivă — metanolul — a atras atenția specialiștilor — ne răspunde tovarășul dr. inginer Ivănuș. Obținîndu-se din gaz metan (cam mult folosit pentru scopuri energetice și mai puțin pentru chimizare), din cîrbune (oricum, cu rezerve considerabile mai mari decît petrolul) din masă lemnoasă (material suficient și regenerabil în laboratorul naturii), din deieștii animaliere și menajere etc., el oferă o posibilitate de fabricare mai sigură și mai de lungă durată. Datorită perfecționărilor importante aduse tehnologiilor de fabricare a metanolului, cheltuielile de producție ale

acestula au fost continuu scăzute. La estimarea economicității procedului nostru de fabricare a hidrocarburilor nesaturate din metanol, trebuie să se aibă în vedere că numai 50 la sută din molecula de metanol se poate transforma în hidrocarburi, restul convertindu-se în apă. Procedeu acesta va putea deveni competitiv cu actualele procedee clasice via petrol, cînd prețul metanolului va reprezenta aproximativ jumătate din prețul benzinelor folosite ca materie primă în pirolizele actuale. La actuala escaladă a prețului țitelului pe piața mondială, dealtfel această condiție este practic realizată!

Aflăm în continuare și alte avantaje ale noului procedeu: temperatura de lucru este mai mică, presiunea mai scăzută, iar față de piroliza clasică, care era consumatoare de căldură, piroliza metanolului este degajantă de căldură, care va putea fi recuperată.

Inventariînd aceste aspecte favorabile ale acestei invenții se pune problema: pornind de la metanol este necesar ca întreaga petrochimie să fie restructurată chiar de la „fundatiile ei de bază”? Și tocmai aici se prefigurează alte două avantaje majore ale procedului, și anume: cracarea metanolului menținînd raportul actual din pirolizele clasice între principalele produse de reacție, tot lanțul de instalații petrochimice care urmează instalațiilor de piroliză, și care prelucurează aceste semiproduse, pot rămîne ca atare. În plus, noua tehnologie ar putea permite utilizarea parțială a instalațiilor de piroliză existente. Astfel, prin realizarea de complexe integrate de foarte mare capacitate; îngrășămînt chimice-metanol-olefine, se poate estima obținerea de indicatori tehnico-economici favorabili, comparativ cu actualele complexe: rafinării-complexe petrochimice bazate pe petrol.

Valorosul procedeu cercetat de inginerii Ivănuș și Pop, și care în curînd va intra în faza avansată de pilot, ne plasează în prima linie a pușinelor țări ce se preocupă de acest domeniu de mare viitor, care va putea schimba întreaga strategie de dezvoltare a industriei chimice, după aparent paradoxul: „petrochimie fără petrol?”

FLORIN CONDURĂTEANU

FILE DIN MAREA EPOPEE A UNITĂȚII NAȚIONALE A ROMANILOR

Prima campanie militară în războiul pentru unitatea națională a românilor se dovedise nefericită. Invățămintele însă au fost prețioase. Făcând zid în calea cotoptitorilor, în colțul de țară rămas neînținat, armata română a cunoscut apoi o miraculoasă refacere. Rezistind cumplutului triaj al exantematicului, beneficiind de o dotare corespunzătoare, ostașii noștri erau gata, în primăvara lui 1917 să pornească din nou la luptă...

O astfel de situație schimbată este și obiectul suitei splendidelor articole-manifest semnate de Octavian Goga în jurnalul de front „România”. Astăzi redăm două din ele: Acum începe războiul nostru (15 iunie 1917) și Singe și cerneală (8 iulie); ultimul constituindu-se într-o veritabilă reangajare a scriitorilor români în epopea luptei pentru reîntregirea neamului vechii Dacii.

Între factorii care au contribuit în mod decisiv la primenirea morală a românilor, Goga așază și obolul de jertfă oferită pe altarul Marii Uniri de către voluntarii transilvăneni și bucovineni. Este unanim recunoscut astăzi și apreciat aportul poetului național la apariția, în Kiev, a gazetei voluntarilor, semnificativ și programatic intitulată „România mare”. Chiar în primul ei număr de apariție, articolul de fond — Către soldații României mari — este scris de Octavian Goga; îl transcriem și noi, păstrându-i data redactării (Iasi, 1 iulie 1917) și nu pe cea a apariției în gazeta (Kiev, 20 iulie).

În încheiere, prezentăm încă alte fragmente din Manifestul de la Darnița (13/26 aprilie 1917): „...Cereți deci încorporarea noastră la România, în numele dreptului fiecărei națiuni capabile de viață și în stare de a-și hotărî singură soarta, de a-și alege singura stăru și forma prin care voințe să se guverneze...”

Noi, ofițerii, aproape în totalitate aici, precum și zecile de mil de soldați — acași țărani și lucrători, fără prea multe carte, dar conștiinți de datoria lor națională — noi, ne oferim brațul și singele nostru tânăr și generos pentru intruparea idealului nostru. Singele nostru nu se va vărsa în zadar. Credem ferm că între viitoarele state fericite, naționale și democratice va fi și România tuturor românilor”.

STELIAN NEAGOE

Acum începe războiul nostru

Iasi, Joi 15 iunie 1917

Cine a urmărit aici cu atenție fluctuația sufletească a societății de la începutul războiului și pînă astăzi trebuie să constate că atmosfera morală a lunilor din urmă este mai curată și mai potrivită cu marile probleme care ne stau în față. Se poate vedea limpede o linie ascendentă în seriozitatea de gândire a lumii noastre și-o stare de spirit mai corespunzătoare.

Războiul, ca și în alte părți, a început să-și îndeplinească și la noi rolul de mare purificator moral. Cele zece luni cu dezastrele lor grozave, cu cortegiul de jertfe nenumerate, își anunță la tot pasul prefacerea săvârșită ceas cu ceas. Oricît ar fi încă fenomenele răzlete ale usurintei de ieri pe care le mai întilnim în cale, totuși e incontestabil că s-a adăugat un spor de simțire și un spor de cugetare la viața sufletească a societății românești.

Schimbarea devine tot mai evidentă în măsură ce stăm și privim în urma noastră. Să ne gândim cu un an înapoi, la zilele turburii ale neutralității, să ne reamintim retorica lor trivială și chiotul aceluia hedonism oriental, care zguduia în nopțile de primăvară ale anului 1916 toate zidurile din București... Să ne aducem aminte de îndrăzneala pripită și de suverana nepăsare cu care era obișnuită atunci lumea să judece aici rostul unui război și să vedem mai tirziu cît de amorfii am fost în prima parte a nenorocirii, cînd o clipă se părea că toată energia ni s-a paralizat și că întreg rezervorul de forțe al acestui popor l-a secăt o lovitură de cataclism... Desigur că astăzi sintem într-o atmosferă cu totul schimbată. Războiul a lucrat și la noi, a modelat sufletele după logica lui, și dacă s-ar întîmpla ca un străin care ne-a cunoscut acum un an să treacă astăzi din nou printre rîndurile noastre, găsind aceiași oameni, ar găsi totuși o lume nouă, și-ar da seama că moartea a fost pe aici și din filfîrea ei s-au desprins învățăturii.

Da, sintem într-o altă constelație morală. Transeele, pribegia, spitalul și multe încă au colaborat la această premenire. În psihologia neamului nostru războiul a introdus elemente noi, care au contribuit la revizuirea valorilor, au schimbat orientările și au așezat gîndirea pe alte temelii. Suferința și doliul au început să răspîndească și aici acea austeritate de simțire fără de care nu se poate concepe o regenerare națională. Goana după plăceri a unei societăți prea fericite a fost oprită brusc, realitatea a desehis cu cruzime ochii oamenilor și le-a arătat groaza abisului. O lume întreagă trezită dintr-o visare lenese a început să înțeleagă că viața e mai aspră decît își închipuiau și lupta pentru trai cere jertfe mari. Paralel cu această rectificare de conștiință a orășenilor, țărănimea noastră sub bătaia tunului a fost reîntegrată în instinctele ei istorice ale războinice de odinioară și astfel, zi cu zi, primind îndrumări și înlă-

turînd greșuri, pierzînd în suprafață dar cîștigînd în adîncime, sintem astăzi mai strînși într-un mînunchi și mai conștiinți ce ne-asteapță.

La toate acestea însă a contribuit în mare măsură și opera de pipăire, cum se zice, examenul de capacitate la care ne-a supus războiul. Sub ochii noștri s-a făcut o revistă generală, în care lumea civilă și militară a defilat într-un mars tragic și ca într-un uriaș caleidoscop i-am văzut pe toți. Străluciri deserte s-au evaporat, reputații false s-au fîrînt, nevolnicii au fugit ori au fost striviți, pe cînd din umbră au ieșit energii noi și nume necunoscute. S-a săvîrșit o binefăcătoare amputație morală aici prin cele zece luni din urmă. Războiul a eliminat din corpul neamului o galerie întreagă de proscrîși. Ca niște saci de nisip ai unui balon în ascensiune au fost asvirliți peste bord politicieni fosili logodiți din tinerețe cu nemții, au căzut negustorii de principii cumpărați de tabăra dușmană, ne-am pierdut diplomații desfințați de legea mimetismului și rămași la inamic, am scăpat de generalii neputincioși trimisi — la pensie sau la ocnă, ne-au fugit trădătorii ori i-am împușcat, — în sfîrșit, am ajuns să respirăm o atmosferă mai curată în care nu zornăie mărcele de la Berlin de pe vremea României neutrale, nici nu se plimbă spectrii de la Turtucaia...

În această stare sufletească nouă, în care se zbate o voință mai vie, se resimte o tinerețe și-un spirit de revanșă. În această configurație morală mult mai prielnică decît acum zece luni, s-au petrecut deodată două evenimente menite să pună în evidență în mod hotărîtor o reînvierie apropiată. Este venirea ardelenilor și votul reformelor din Camera constituantă.

Ce s-a petrecut deunăzi în Piața Unirii din Iasi trage în cumpănă pentru noi cît o mare victorie pe cîmpul de bătaie. Voluntarii din Ardeal și Bucovina au făcut să treacă în conștiința publică a țării, printr-o emoție cîtropitoare, tot înflesul adînc al acestor zile de zăbucium creator. Venirea lor i-a săpat sentimentului nostru național o alvie a cărei profunditate noi n-o puteam bănuși și pe urma căreia a năvălit un val de sănătate populară. Tot astfel, judecînd cu deplină liniște, putem afirma că și din reformele votate de Cameră se desprinde incontestabil o preocupare schimbată și serioasă de nevoile milioanei muncitoare, se accentuează un program și se întrevede un cîmp nou de muncă pe seama multimei, din care pentru moment nu poate răsări decît o mai puternică închegare a rîndurilor.

Iată de ce, în aceste condiții atît de deosebite de cele de ieri, cu toată hecatomba de jertfe pe care o vedem în urmă, astăzi trece un suflu de optimism peste capetele noastre. Ni se pare că tot ce s-a petrecut pînă astăzi, retrageri și pierderi ale armatei, trozniri fatale în mecanismul civil și militar al țării, oscilări de neîngăduită grandoare sau umilință

morală, toate aceste ne-au fost date numai ca un preludiu al unui război ce vom purta de-acum înainte, ca un botez înfricosat pentru o viață nouă.

Acest optimism ni se întărește și la forma unei convingeri pozitive cînd ne privim armata. Regimentele de astăzi ridică-te sub bătaie obuzelor nemțești și smul-se din ghiara tifosului exantematic, celele aceste de tineri bine armați, îndrăzneți și elastici care și-au făcut educația morții, sint adevărata noastră armată chemată să înfățișeze lumii aspectul real al vitejiei românești.

Putem zice deci că abia acum începe războiul nostru, menit să-l ducă la izbîndă o societate care-l știe înțelege și-o armată care-l poate purta.

Simbătă, 1 Iulie

Singele apă nu se face, așa zice o vorbă din bătrîni și zice un mare adevăr.

Adevărul a biruit și în povestea neamului românesc. Singele Munteniei și Moldovei a cerut dreptate pentru patimile fraților săi de sub apăsarea unghiurilor și nemților. Aproape anul se împlineste de cînd la București s-a hotărît că sabia e chemată să isprăvească vechia noastră socoteală cu dușmanii de veacuri. De-atunci, de-un an de zile, acest singe stroneste văle și coastele din munți. Urmașii ostașilor de demult ai voievozilor Mihai Viteazul și Ștefan cel Mare luptă cu înversurare și vitejie. Multă liftă străină a căzut din mina lor pînă ce potopul vrăjmașilor i-a silit să se tragă pentru apărare pe apa Siretului și pe brîul Carpaților din Moldova, unde i-au oprit și-au rămas neclintii cu toate opintirile nemțești.

Nu sint cuvinte prin care să se poată arăta cît de sîntă este jertfa asta frătească.

Copii de copiii noștri vor trebui să bîncevinte ceasul în care s-a deslegat suflul mare al neamului și-a cerut cuvînt. Românii foști sub stăpînirea Austriei vor păstra neștearsă în inima lor amintirea acestei binefaceri și nu vor uita niciodată că dezrobirea lor s-a făcut cu tunurile regelui Ferdinand al României.

Lupta însă nu și-a găsit încă sfîrșitul. Dimpotrivă, judecata din urmă începe abia acum. Fiara sălbatică nemțească, în-cuscrită cu unghiuri, bulgarii și turcii, strînsă tot mai mult în cercul de fier și foc al aliaților noștri numai astăzi începe să fie sugrumată. De o parte, America cu bogățiile ei nemăsurate, Anglia cu minunata ei armată proaspătă, francezii cu vitejia fără seamăn, italienii sprinteni și în-suflețiți, — de alta loviturile grozave ale ciocanului rusesc, macină regimintele celor doi împărați, ostenite de bătaie și lîhnite de foame. Zi de zi se vede tot mai limpede cum înclină înspre noi, prevestind lumii întregi sfîrșimarea spurcatorilor pajuri de la Viena și Berlin, care au dezlănțuit cea mai înfricosă moarte din cîte au fost vreodată pe pămînt...

La acest mare praznic al biruinții România își cere și ea partea ei. O oaste nouă, mai virtuoasă ca cea din-

ții, cu belșug de arme și muniții, încercată de război și cu brațul greu de răz-bunare, o oaste care e mindria țării as-teaptă cu sete ordinul de înaintare. Niciodată n-a fost în sufletul românesc mai multă încredere și mai multă îndrjire. Soldații noștri, de pe frontul Moldovei și pînă la Marea Neagră, spun voinși că abia acum începe adevăratul lor război din care lumea va avea dreptul să-i jude-ce și să-i înțeleagă.

Ziua aceasta e aproape, foarte aproape. Dar acum în ajutorul ei trebuie să cloco-tească mai mult ca oricînd și ura noastră dragi soldați români, care ați scăpat pe pămîntul Rusiei de sub steagurile blestema-te de la Viena.

Voi, ardeleni, bănățeni și bucovineni, că-tane care ați singerat pentru asupritorii voștri, voi nu puteți lipsi de la judecată. Știți bine că voi sinteți mai mult datori nemților și unghiurilor. O viață întreagă pe voi v-au schinguiț jandarmii, pe voi v-au batjocorit solgăbrării, vouă v-au necinstit scolile și bisericile miniștri de la Budapesta. De trei ani, tot voi ați fost trimiși în cele dintîi rînduri la moarte, în vreme ce nevestele v-au rămas acasă, să se usuce de sărăcie în bătaia de joc a no-tarilor și finantilor...

Iată de ce, pe voi Dumnezeu și oa-menii v-au dezlegat de jurămintul pe care vi l-a smuls un împărat mirșav și coplesit de păcate. Voi nu mai sinteți os-tași lui din ziua cînd frații voștri au tras sabia ca să vă scape din robie. Voi sinteți soldații României mari și credința trebuie să vă mîne în tabăra de unde armata română va porni la voi acasă...

Vă trimitem deci acest răvas, pe care-l scriem cu dragoste pentru voi și cu neagră ură pentru dușman. Citiți rîndurile care vă cad înainte, dar uitați-vă mai ales în sufletul vostru, care trebuie să vă spună că oricît de multe brațe ar avea România pe frontul ei, acolo se cer toate bratele în ale căror vine bate același singe. — fiindcă legea singelui e sîntă și mare, fiindcă singele apă nu se face!...

Simbătă, 8 Iulie

Un război în zilele noastre nu se poate închipui fără necesitatea de a i se da o justificare morală, fără a se limpezi cauzele pentru care s-a tras sabia și fără a se demonstra în mod evident dreptatea acestui act de justiție singeroasă cu tot complexul ei de revendicări. Această operă de lămurire și propagandă însă, nu e numai o trebuință internă a țării care se bate, ci astăzi mai mult ca oricînd e indispensabilă pentru raporturile internaționale ale unui stat.

Niciodată continentul cu frămîntările lui politice și militare n-a stat în așa mare măsură sub controlul opiniei publice, cum stă acum. Veacul al nouăsprezecelea i-a dat acestui tribunal al conștiinței colec-tive o amploare necunoscută în trecut. Popoarele, sfărîmîndu-și grăntele intelek-tuale, s-au grăbit să-și puie în circulație valorile care le călăuzesc. De aceea răz-boiul modern nu se poate concepe fără un vast arsenal moral, de unde pleacă o vie, metodică luptă de cucerire și apărare. De aceea, din prima zi cînd a răsănit tunul, beligeranții și-au pus reciproc în lu-crare organizația de propagandă. Pe lin-gă singele care a curs, un alt lichid nobil a mai fost chemat la contribuție: — cer-neala.

Ar fi greu să înșirăm în cîteva rînduri de gazetă munca uriașă ce s-a desfășurat pe acest teren de către prietenii și dușma-nii noștri în cei trei ani de război.

În ce privește activitatea nemților nu mai e, poate, nevoie de nici o demonstra-ție, fiindcă sint recente în amintirea tutu-rra întinsele rețele de agitație cu care domnii Busche și Czernin căutau să-și servească patria la București. O știm de pe vremea neutralității și-am plătit-o des-tul de scump, ca să n-o mai uităm nicio-dată, propaganda lor. Tot același angrenaj de zvircolire febrilă a fost transplan-tat de politica germană în toate statele aliate cu ei și în toate țările neutre. În-țelesul lor a fost menajat pe urma acest-pei acțiuni, care a rodit în toate părțile cu o intensitate mai mare sau mai mică, după cum era maturitatea de gîndire și condu-cerea politică a neamului căruia se adre-sau... Discipoli ai Berlinului, unghiurii și bulgarii s-au agitat și ei și se agită în toa-te capitalele din Europa.

Un muzeu de istorie mîndru de istoria lui

Am intrat în Muzeul de istorie și artă din Zalău cu firesc respect. Am privit exponatele de la distanță ce și-o impune de obicei o filă de istorie. După cîteva ceasuri în care doi cercetători pasionați mi-au tradus limbajul acestor obiecte, am înțeles me-sajul emoționant pe care ni-l transmit astăzi, din negura vremurilor, și mi-am asu-mat această pagină din nemuritoare istorie a neamului românesc. Tovarășul Vasile Lucăcel conduce muzeul din Zalău încă de la înființarea lui la 15 iunie 1961. Își amîn-tește că tot inventarul era de 172 de piese. Acum sint înregistrate peste 50.000. Există urme ale vieții oamenilor pe meleagurile sălăjene — bogate și cu variate forme de relief — încă din epoca neolitică, la Răstoil, Buciumi, Borla, Dragu, Zalău, Lakó Eva, muzeograf principal, care la 13 octombrie anul acesta a adunat 24 de ani de cînd lucrează aici, povestește că la Zăuan, ca și în alte puncte, s-a lucrat cu elevi, care nu munceau numai pentru că erau retribuiți, ci și din pasiune, dovadă că mulți dintre ei vin în concedii pe șantierele arheologice. Aici s-au găsit 12 piese de plastică neolitică aparținînd culturii Criș, printre care o zețică a fertilității, „Venus de la Zăuan”, unică în țară, pînă acum găsindu-se numai fragmente. Cercetătorii muzeului au făcut un gest care a mers la inima locuitorilor din Zăuan, martorii stăruitoarelor căutări din zonă, organizînd o expoziție cu tot materialul restaurat. În 1978 s-au descoperit în peștera Cucuiat picturi rupestre vechi de circa 10.000 de ani, unice în sud-estul Europei. Cu sprijinul Comitetului județean de partid s-a protejat încăperea ce conține prețioasele picturi. S-a dovedit trăirea oamenilor în Sălaj în toate epocile isorice. Au fost cercetate cu atenție cetățile dacice de la Moigrad, Șimleu Silvaniei, Marea, Stir-ciu, Tusa. Directorul Vasile Lucăcel povestește despre munca sa ca despre viața sa, cu vorbe puține și simple. Din 1977 s-au reluat lucrările la Porolissum. Tot ce se sapă se și restaurează în anul următor. Sint gata cele 4 porți, 2 turnuri, 3 temple, o fîntînă, comandamentul. Pe culmea Meseșului, de la Tihău pe Someș pînă la Bologa pe Criș, s-a precizat granița de nord-vest a Imperiului Roman. Au fost descoperite urmele turnurilor de observare și apărare, iar în vale au ieșit la lumină 7 castele la Tihău, Porolissum (Moigrad și Jac), Romita, Românaș, Sutor, Buciumi. Ce e-a mai găsit — ce lung e drumul pînă un cercetător, e în măsură să comunice că a găsit ceva! — pe teritoriul județului Sălaj 7 5 morminte celtice (5000—3500 î.e.n.); cele mai vechi piese de aur din România, la Moigrad, colecția de monede antice cuprinde peste 1300 de

piese, iar tezaurele feudale peste 4000; gemele din colecția muzeului sint multe și deosebit de frumoase, la Porolissum presupunîndu-se că ar fi existat un atelier.

În vara aceasta, muzeul a primit un prețios dar, Galeria Ioan Sima, ce cuprinde valoroasa donație de peste 130 de lucrări a artistului emerit Ioan Sima și biblioteca de artă a acestuia.

Și iată ce se mai face încă în afară de cercetare, valorificare, restaurare la Muzeul de istorie și artă din Zalău. Fiecare cercetător prezintă cel puțin o comunicare pe an, care se publică în Anuar. Se țin lunar conferințe. Se organizează expoziții temporare. Tovarășul Vasile Lucăcel va înnoi serile muzeale — expuneri pe probleme de artă plastică ilustrate cu diapozitive și urmate de audii de muzică clasică. Ele vor avea loc la Galeria Ioan Sima și vor participa și formații muzicale. Tovarășa Lakó Eva îmi relatează cu bucurie despre activitățile cu „micii muzeografi”, care participă la săpături și restaurări și pot să-și conducă colegii prin muzeu. Îmi arată apoi două topoare de piatră și niște fragmente ceramice aduse de curînd de Ispán Robert, clasa a 6-a, care le-a găsit la Valea Miței. Este mîndră de copiii ce știu să deosebească o uncăltă de o piatră.

Colectivul Muzeului din Zalău a publicat mai multe lucrări importante. Din Anua-rul „Acta Musei Porolissensis” au apărut patru numere, al cincilea este în tipar, „Cas-trul roman de la Buciumi” este prima monografie de cercetare arheologică a unui castru roman. Altele titluri: „Cetatea dacică de la Marca”, „Tezaure monetare din nordul Transilvaniei”, „Inscripții și monumente sculpturale”, „Catalogul colecției de mo-nede antice”, „Catalogul gemelor romane”. Multe lucrări sint citate în cataloage de publicații din străinătate.

Tovarășa Lakó Eva îmi arată în depozit „comori” ce așteaptă cumînți să se arate vizitatorilor. De pe rafturi la cutii, scoate mereu obiecte și-și pune — pentru a cita oară? — întrebări: cu ce s-or fi sîfuit atît de fin acul și lingurița acestea din os? Acest obiect o fi o podoaă sau un instrument pentru ornamentarea vaselor de lut? Cu ce s-or fi fravat gemele? Prin ce privea meșterul piatră?

Muzeul din Zalău a fost permanent sprijinit de către Comitetul județean de cul-tură și artă. Există un proiect de extindere și reorganizare care va prinde viață în următorii doi ani. Deocamdată semnez, cu bucuria că am cunoscut acest lăcaș de cul-tură, în cartea de impresii a muzeului.

REGHINA VARVICI

Confirmarea internațională a marii uniri din 1918 (1)

Coordonată fundamentală și permanentă a istoriei României, lupta pentru unitate și independență națională a constituit idealul și năzuința seculară a celor mai înaintate forțe ale societății românești...

Formarea statului național unitar român a fost opera întregului nostru popor. Adu-nările populare plebiscitare, care au proclamat unirea teritoriilor românești cu patria mamă...

Infăptuirea marii uniri din 1918 nu a aparținut unei singure clase sociale, unei pătri sociale sau unui partid politic, ci ea a constituit scopul și acțiunea întregii națiuni române...

România a participat la Conferința de pace de la Paris, din 1919, ca țară care făcuse în primul război mondial supreme sacrificii umane și materiale...

Erolismul românilor în lupta pentru desăvârșirea unității naționale și stăruințele fuseseră apreciate și elogiate de conducători și oameni politici din țările aliate...

Recunoașterea în repetate rânduri de către marile puteri ale Antantelor a principiului autodeterminării popoarelor și a dreptului legitim al poporului român la unitatea națională și statală...

Așadar, Conferința de pace nu urma să ofere României un dar, ci ea trebuie să consacre o cerință de bază a dreptului istoric care s-a dezvoltat cu atâtă putere în fața întregii lumi încît și cel mai neimpăcați adversari ai poporului român au trebuit să înțeleagă această cerință fundamentală a istoriei...

rii se realizaseră statele naționale unitare. Istoricii francezi Pierre Renouvin, în lucrarea sa „Histoire des Relations Internationales”, ajunge și el la concluzia că „distrugea dublei monarhii era un fapt împlinit înainte chiar ca guvernul imperial să fi semnat, la 3 noiembrie, armistițiul de la Villa Giusti... Această distrugere a fost realizată prin voința popoarelor... Conferința de pace nu face altceva decît să înregistreze rezultatele obținute...”

Programul Conferinței de pace, convocată pentru începutul anului 1919 la Paris, întrecea ca importanță pentru popoare toate congresele și conferințele din trecut. Pacea urma, în interesul tuturor, să împiedice orice posibilitate la o hegemonie politică, economică sau militară, să pună în aplicare principiile de autodeterminare națională, să recunoască statele nou constituite...

În acest climat internațional, avînd pe ordinea de zi o mare complexitate de probleme, Raymond Poincaré, președintele Franței, a deschis la 18 ianuarie 1919, la Paris, Conferința de pace. La Conferință au participat delegați din 32 de țări, cu un număr variat de membri, între 1 și 5. Dar acest „Parlament al lumii”, cum a fost caracterizată Conferința, se deschidea de fapt sub auspiciile Statelor Unite ale Americii, Marii Britanii, Franței, Italiei și Japoniei.

Din delegația română făceau parte primul ministru Ion I. C. Brătianu, șeful delegației, N. Mișu, ambasador la Londra, Victor Antonescu, ministrul României la Paris, generalul C. Coandă, Alexandru Valdevoievod, C. Diamand, iar mai târziu N. Titulescu și dr. I. Cantacuzino. Delegația României, în temeiul mărețelor înfăptuirii ale poporului român, al jertfelor sale din timpul războiului, precum și al tratatului din 4,17 august 1916, care prevedea că după război România urma să participe la încheierea păcii „cu aceleași drepturi ca și aliații...”

Statele participante au fost împărțite în puteri mari, cu interese nelimitate, și în puteri mici, cu interese limitate. România fiind încadrată în a doua categorie. La deschiderea Conferinței, marile puteri, care încheiaseră cu România „tratatul din august 1916, au declarat cădute” clauzele acestui tratat, inclusiv cele care prevedeau înfăptuirea idealului național. „Argumentul” marilor puteri era nejust, dacă înțelegem seama de faptul că pacea de la Buftea-București fusese încheiată cu consimțămîntul Aliaților, aceștia recunoscînd situația dramatică în care se găsea România după încheierea păcii de la Brest-Litovsk, părăsită și trădată, după însăși expresia ministrului Franței la București, Saint-Aulaire. Marile puteri și-au rezervat dreptul de a decide ședințele la care puteau să participe celelalte delegații, inclusiv delegația română. Partea română a fost de cîteva ori invitată să-și expună punctul de vedere în fața „Consiliului celor patru”, al „Consiliului miniștrilor de externe” sau a altor organe, în cadrul cărora dreptul de a decide îl aveau reprezentanții marilor puteri.

MIRCEA MUȘAT ION ARDELEANU

*) „Transilvania, Banatul, Crișana, Maramureșul, 1918-1928”, vol. III, București, 1929, p. 1 462.

*) Idem, p. 1 461.

*) Idem, p. 1 462-1 463.

*) P. Renouvin, Histoire des relations internationales”, vol. 7, Paris, 1938, p. 114.

*) J.A.S. Grenville, The Major International Treaties 1914-1973, Matheua Co Ltd., p. 42.

*) Arhiva M.A.E., fond Conferința de pace de la Paris.

*) V.V. Tîlea, Acțiunea diplomatică a României, noiembrie 1919-martie 1920, Sibiu, 1925.

*) La început organul de conducere al Conferinței a fost „Consiliul celor zece”, format din șefii guvernelor și miniștrii de externe ai S.U.A., Angliei, Franței, Italiei și Japoniei. Din 24 martie 1919, însă, delegația Japoniei n-a mai luat parte la ședințele organului de conducere al Conferinței, decît atunci cînd s-au discutat probleme ce o interesau. S-a format și a funcționat pînă la 28 iunie 1919 „Consiliul celor patru”, alcătuit din șefii guvernelor celor patru mari puteri, iar după aceea a funcționat „Consiliul șefilor delegațiilor marilor puteri”; concomitent a funcționat „Consiliul miniștrilor de externe” al marilor puteri.

Știți unde este casa Mioriței?

(Urmare din pagina 1)

propria menire de la care nu mai aveau să se abată nicînd.

Pentru că, la dreptul vorbind, ar fi cu totul impropriu să spunem că poporul descoperea atunci Miorița, ca pe o piesă de antichitate, cînd ea era, și este, vie, cînd ea nu încetase să fie cîntată în Maramureș ca și pe Olt, în Crișana ca și în Vrancea, însemnînd cu propria-i răspîndire, răspîndirea neamului românesc, mult zisul său cu drag, cu foc și duios trăsind, în ciuda hărtîilor desfășurate în cancelariile imperiale, hotarele adevărate ale Țării românești.

Întrînd în acea bibliotecă, sau în acel muzeu, în acel asezămint Miorița, răsfoind și ascultînd noianul de variante, peste o mie, înregistrate în scris sau pe benzii magnetice, am rămîne uimiți nu numai de multimea lor, de universul lor fără sfîrșit, ci și de varietatea genurilor în care această chintesență a sufletului nostru se revarsă, Miorița fiind cîntătoare, cîntătoare, cîntătoare cîntătoare, cîntătoare cîntătoare...

Fără orgoliul originalității neapărate, multumindu-ne cu rostul folclorului, umil dar fertil, de a duce mai departe o zestre moștenită, să ne reamintim fiurul legăturii cu pămîntul natal pe care Miorița îl deșteaptă în noi.

Mai întîi trebuie să admitem că instinctiv poporul nu putea perpetua secole, milenii, și într-o atît de largă răspîndire, decît o poezie care să-l reprezinte cît mai plener și care să-i vorbească în modul cel mai viu, mai frumos și mai mișcător, mai firesc despre locul în care el a răsărit și în care va apune, dacă va apune.

Miorița e indiscutabil, alături de colindă, (ea însăși fiind, cum se știe, într-o mare arde colindă), cea mai veche poezie românească. Acest lucru e probat nu numai de conținutul său, de numărul astronomic al variantelor, incomparabil cu al nici unei producții literare românești sau străine, această extindere orizontală dovedind de fapt adîncimea verticalei, durata în timp, ci și prin ciclarea înceată și necontenită ca a pletrelor de riu, desăvîrșirea ei artistică fiind cu mult deasupra întregului nostru folclor, atît de bogat în nestructurate, și rar atînsă de poezia cultă, elaborarea acesteia nepunîndu-se în vedere în zecii de secole. S-a vorbit cu îndreptățire de filosofia exprimată în Miorița, de suggestivitatea metaforelor, de statura înaltă a alegoriei. Noi ne vom uita la un amăununt; la rîmă. Toate baladele noastre sunt la trecut, singură Miorița e la timpul prezent. De bună seamă, despre aceasta s-ar putea spune mai mult decît ne propunem noi acum. Toate celelalte balade au mai mult sau mai puțin caracterul unei cronici, o istoricitate, narează un fapt cu intenția de a lăsa impresia că acesta s-a întimplat în realitate, situat deci față de cîntăreț în trecut. Epicul Mioriței, dealtfel aproape inexistent, nu constituie decît pretextul, punerea în pagină, rama tabloului. Ea nu povestește o întimplare ci dezvăluie profilul sufletesc al unei colectivități, nu se referă la un moment ci exprimă o permanență. Dacă celelalte balade cresc din istorie, Miorița vine mai de departe. Miorița e spusă la prezent, cel mai efemer dintre timpurile gramaticale, singurul însă care ne poate crea imaginea eternității, a stării în care se situează Miorița. Noi însăș primim acum diferența dintre Miorița și celelalte balade dintr-un punct de vedere mai lateral, al tehnicii versificației. Poezia, ca orice lucru făcut de om, dincolo de sufletul pus în ea are o structură materială de prelucrare care depinde de punerea în valoare tocmai a acelei citimi de suflet care altfel nu are posibilitatea să se facă văzut. Or, aceasta necesită un travaliu, pentru ascultător sau cititor neobservabil (și cu cit artificel și mai neobservabil cu atît opera de artă e mai valoroasă), pentru cercetătorul de specialitate însă constituind subiect de studiu. Ce ne spune rîmă în cazul nostru? Pentru a rîmă un text de zeci de versuri e nevoie de o mare putere de învențivitate. Toate baladele, plasîndu-și acțiunea în trecut, rezolvă dificultatea prin utilizarea verbelor la imperfect, forma aceasta, odată cu monotonia monorimel, oferînd posibilitatea versificării unei epopiei oricît de lungi („Apele creștea / Și mereu ploua / Și mereu turna / Dar ea, vai de ea, / Nici că se-nturna / Nici se-nspălmînta, / Că mereu venea / Și la drum zorea...”). Miorița, exprimată la timpul prezent, nu mai dispune de această înlesnire. Aici, nu numai că în rîmă sunt cooptate toate categoriile de cuvinte, dar și verbele, atunci cînd apar, sunt la modulul și timpuri diferite ceea ce în limba română prezintă o nesfîrșită varietate de terminații:

— Oîță birsană, / De ești năzdrăvană / Și de-o fi să mor / În oimp de mohor, / Să-i spuși lui vrîncean / Și lui ungurean / Că să mă îngroape / Aice pe-apropoe, / În strînga de oi / Să fie tot cu voi...

Am citat cu totul la întîmplare, eșanționul poate fi luat din oricare parte a baladei. Rimele sunt mereu și mereu alte-

le, nu se repetă decît atunci cînd se reia un leitmotiv, cu bună știință deci, nu din stîngăcie. Este exact ceea ce nu vom mai întîlni decît într-un singur caz în Luceafărul, unde pe parcursul a 392 de versuri rîmă nu se va repeta decît în obseava chemare:

Cobori în jos, luceafăr blind, Aluneșind pe-o rază...

Ne dăm cu ușurință seama chiar avînd în vedere numai acest element, varietatea rîmă, de distanța astrală care ridică Miorița deasupra tuturor celorlalte piese folclorice, de desăvîrșirea ei artistică. Iar aceasta e mărturia peremptorie a vechimii ei, a longevității ei multimilenare mai exact spus, pentru că ea, vie fiind, nu e veche ci vîrstnică. Totodată, înaltul său grad de realizare artistică e un act de patriotism, așa cum Eminescu e poetul nostru național nu pentru că a scris Ce-ți dorește cu ție, dulce Românie, ci pentru că a ridicat creația lirică românească în acele sfere unde poezia universală nu a ajuns decît în rare momente de grație.

Unul din momentele cele mai zguduitoare, din toată literatura universală, de la tragedia greci la Shakespeare și Dosztoievski, e episodul din Miorița unde mama își caută fiul pierdut. Femeia aceea bîtrînită cîntă oprește pe ficcare trecător „De toți întrebînd / Și la toți zicînd...”, cîntă ea își descrie fiul, nu da doar niste semnalmente după care acesta ar putea fi recunoscut ci adună trăsătură cu trăsătură și le pune laolaltă pentru a-și „reconstitui” odrasla, rodul dragostei sale și al trupului său, ea descriindu-l în naste încă o dată, îndurînd chinuri incomparabil mai mari decît la nașterea propriu-zisă și suportînd o dezamăgire fără margini pentru că din această naștere atît de chinuitoare nu se alege cu un prunc pe care să-l înfășoare în scutece curate și în toată ființa ei devenită numai duiosie ci cu o fantasmă. De data aceasta însă elementele din care ea încearcă să închege făptura fiului său nu mai sunt propria sa ființă ci componentele peisajului din jur: ea, mama, își intruchipează fiul din spuma lăptelui de la stînă, din spicul grîului ce se unduiește auriu pe coastă, din pana corbului ce abia strălucise negru-vîinat din umbra pădurii, din murele cîmpului. Procedeu mai e întîlnit, îndeosebi în cîntecele de dor unde iubitul sau iubita absentei prind ființă din elementele naturii. Ca mama însă, care știe foarte bine din ce s-a intrupat fiul său, să-l re-nască pe acesta din componentele naturii e cu totul altceva. Ca mama să se substituie pe sine cu natura, să o considere pe aceasta în stare să-i nască pe fiul ei mi se pare gradul maxim al iubirii de țară (dacă iubirea de țară poate avea o limită). În orice caz, în plan artistic, forma supremă în care dragostea de patrie poate fi înfățișată.

N.B. Exemplele cu care am ilustrat acest comentariu le-am luat din varianta Alecsandri, cea mai cunoscută. Referirile însă pot fi făcute la oricare din celelalte variante. Revenind la observația că, spre deosebire de restul baladelor, Miorița are verbele la prezent, iată începutul unei Miorițe colindă din Tara Hațegului, ce păstrează încă vechiul infinitiv lung: „Pe cea costă luce / Merg oile-n cruce... / Fratele-i mal mare / El s-ar însurare / Dar pe cine-ar luare / Sora soarelui...”

Ceea ce aș dori să se rețină din aceste însemnări e propunerea pe care am schițat-o încă la început și pe care o fac cu deplina cunoștință a importanței ei și cu deplina cunoștință a realizării ei necesită mai mult investiții sufletești, cele materiale fiind cu totul neînsemnate. Dacă suntem cu toții de acord că alături de lirica eminesciană Miorița e cea mai înaltă cîrmă a poeziei noastre, cred că putem fi de acord și că, așa cum simțim nevoia să avem o casă Eminescu, o simțim și pe aceea de a avea o casă Miorița. Și dacă din nefericire nu mai avem casa originală Eminescu, cum nu mai avem nici casa Macedonski, nici casa Liviu Brebanu, deși tot ai trăit mult mai aproape de noi, case Miorița avem din ferice în cea mai înaltă răsîndire în toată țara ca și balada. Există însă o casă parcă predestinată acestei meniri. Se găsește în comuna Valea Drăganului, la poalele Munților Apuseni. Ea are o poveste cu totul aparte. Casa în care se naște o personalitate e în cele din urmă, oricît am venera-o, un element înfrîmțător. Casa în care s-a născut Lucian Blaga e ca toate casele vechi din Lančrăm o clădire posacă, în stil săsesc, ce nu are nimic comun cu sensibilitatea celui ce auzea în numele satului sunetele lacrimii. Iată însă că Lucian Blaga e cerut să se ridice în Valea Drăganului o casă de birne, cu acoperiș de gîndrîlă, așa cum vedea el casa tipic românească, încadrată armonios într-un decor pe care tot el îl găsea ca fiind tei spațiul mioritic. A vegheat mersul lucrărilor și de ză, iar atunci cînd merșul lucrărilor încerca să „înfrumusețeze” casa modernizînd-o, poetul filosof îl puneă fără strîngere de inimă să strice partea denaturată pretinzînd păstrarea întocmai a caracteristicilor străvechi tărănești (a se vedea Cu microfouul dincoace și dincolo de Styx, vol. I, de Vasile Brebanu și subsemnatul). Casa aceasta e prin urmare metafora în lema a Spațiului mioritic, trilogia filosofică a lui Blaga trebuind de bună seamă să se găsească aici, printre cărțile și perioadicele care ar urma să alcătuiască o bibliotecă Miorița completă. Și-ar găsi acolo locul potrivit și reproduceri după Clăbănasi și Clăbănucule de Grigorescu și după capul de Clăbăn al lui Medrea, ca și neasemulatele gravuri ale lui Nicolae Brancu. Așezată într-o gură de răi, dar și într-o zonă de mare interes turistic, îngrădită cu un hidroenergetic ce a schimbat fizionomia Țării de pîtră și alături de Ciucea unde glasul profetic al poetului pătrimirii noastre răsună încă, aproape de pădurea Scôrăcet, Ghetsimani unde Horea a căzut în lanțurile trădărilor, și de Fintinele unde moșii lui Ianou reperțuau o strălucită victorie, sunt convins că viitoare Casa e Mioriței ar atrage spre ea atît de multă lume din țară și din străinătate, fiind cum am mai spus unica bibliotecă de pe glob închinată unei singure poezii, încît vom ajunge în curînd să ne întrebăm cum am putut sta atîta amar de timp fără ea.

M. S.

S-a întâmplat la o vânătoare de mistreți

Dimineața unei zile de iarnă grea, georoasă, care nu se uită niciodată. Dinspre Bucegi vântul suflă în rafale, încercând să alunge norii și să aducă la poalele Carpaților un soare mai blând, însă, în pofida cerbiciei lui și a vremii aspre, mai mulți vânători temerari din Cimpina, din Teșila și din alte câteva sate prahovene, înaintează prin omătul alb și scorturos, purtându-și armele în banduliera, cu țevile întoarse și frunte din cocoase. În frunte pășeste țanțos chiar președintele filialei locale a A.G.V.P.S., Gheorghe Mihaescu, și cu toții se îndreaptă irezistibil, în șir indian, spre ținta călătoriei: Poiana Hoților din bazinul forestier Florei — o depresiune cu păduri de stejar, fagi și brazi în care mișună în voie, ca într-o adevărată țară a blânelor, fel și fel de jivine.

Ceea ce interesează de astă dată micul grup expediționar este doar vânătoarea de mistreți. Așa că, acum, în jurul orei nouă, nouă și jumătate, vânătorii îndeamnă spre cel mai apropiat versant al culmilor de piatră. Merg precauți. Fiecare înaintează cu grijă pe poteca abia ghicită sub liniștii gros de zăpadă și, cu siguranță, se gîndesc la apropiata întîlnire cu sălbăticiunea. Alături, cițiva foxterieri, abia strunțiți în lese, adulmecă împrejurimile învăluite în mister și, din cînd în cînd, își ciulesc urechile și slobod nerivoși cite un lătrat scurt.

Lată, în sfîrșit, și poiana mult rîvnită, cu frumoasa Groapa Popii. Un loc cum nu se poate mai nimerit pentru vânătoare. Chiar aici, în imediată apropiere a luminii luat drept cel mai prielnic pasaj, s-a stabilit amplasamentul posturilor de

pîndă. Fără prea minuțioase pregătiri (cum ar fi trebuit să fie!), vânătorii au intrat nerăbdători în ștanduri. Și prima bătaie a început.

Gonacii fac larmă, strigă și chiule asurzitor pentru ca fiara, astfel speriată, să lasă din birlog și să dea iama în bătaia puștii. Dezamăgire totală însă. După prima goană, nici un grojei măcar nu s-a lăsat păcălit să intre în pasajul poienii, unde l-ar fi așteptat, în locuri nebanuite, gurile atîtor puști sculătoare de moarte. Inciudați, cițiva vânători, mai puțin experimentați, abia acum și-au dat seama că fuseseră așezați greșit, ei constituind de fapt încă o linie de foc. Fără un ordin clar, hătașii au pornit, totuși, și cea de-a doua bătaie. Vacarmul stîrnit de ei se apropie treptat de ștanduri, clipele se succed cu cea mai mare repeziune. Undeva, în față tufărîșul se mișcă. O fi, oare, mistrețul sau pură nălucire?! Un pocnet de cartuș Breniki s-aude răbufnind dinspre ștandul lui Mihaescu. Apoi, a doua bufnitură, slobozită din același loc, sparge ca un trăsnet liniștea pădurii. Cînd, deodată, un răcnet înfiorător: Ahuuuu, aauuu... Neprevăzutul se produsese; fusese lovit un om, un vînător!...

S-a strigat încetarea și toți au alergat în direcția din care venise infricosătorul țîpăt. Nu se înșelaseră. L-au găsit trîntit la pămînt, într-un lac de sînge, pe unul dintr-ai lor, pe vînătorul Goagă Eugen, un tînăr în floarea virstei, de fel din Teșila-Brebu, pompier de meserie într-o schelă petrolieră. Glonțul ucigaș îl lovise în plin și, cu toate încercările disperate ale tovarășilor săi de a-l salva, a intrat în

comă și, curînd, foarte curînd, a încernat. O liniște gravă s-a așternut peste cabana de la Florei-Merlișor. A murit un om! Foxterierul cel gri, prieten nedespărțit de vînătoare, a simțit că ceva grav s-a petrecut cu stăpînul lui și a început să schelălăie infundat și să-l tragă cu gura de haine. Ce a urmat e lesne de înțeles. A fost o mare jale.

Era pe 22 februarie 1967...

Organele de anchetă au intrat imediat în alertă. Gheorghe Mihaescu încercase, și chiar reușise la început, să-și tăgăduiască vina. Procuratura locală stabilise că... mortul s-ar fi autoimpuscat! A trebuit să intervină Procuratura Generală spre a face lumină. În sfîrșit, pus în fața probei de netăgăduit, Gh. Mihaescu și-a recunoscut total vinovăția. I se întocmește dosar penal, pentru omor fără voie, și, după îndelungi tergiversări, este judecat și găsit vinovat dar, spre norocul lui, tocmai atunci apare o lege și este amnistiat, rămînd să suporte doar cîteva cheltuieli derizorii, legate de înmormîntare și judecată, precum și o mică despăgubire, de 316 lei, dată o scurtă perioadă soției defunctului. În rest, făptașul a rămas... curat ca lacrima, tot în fruntea treburilor vînătorești, cu singura deosebire că azi nu-i mai zice președinte, ci doar secretar de filială.

Sigur, vă veți întreba: la ce bun toată povestirea? Ce rost mai are acum, după paisprezece ani, să dezgropăm niște triste și nefaste amintiri? Mărturisim că nu ne-au rămas decît niște rațiuni morale și

umanitare. Pentru că, în timp ce un tînăr putrezește în cimitir, sub o lespede grea de piatră, și familia i s-a destrămat zdrobită de durere, Gheorghe Mihaescu o duce deosebit de prosper. Și-a făcut vilă mare la Breaza, și-a cumpărat limuzină și, din scaunul funcției pe care o deține de-atîta amar de vreme, s-a răzbușat foarte abil pe acei simpli martori oculari care au avut curajul să spună adevărul, dînd declarații cinstite împotriva-l. Niciunul n-a scăpat vendetei lui păcătoase. De pildă, muncitorului Mircea Gaborfi de la Rafinăria din Cimpina, cel care ne-a povestit trista întîmplare, nu i s-a mai eliberat permis de vînătoare, deși omul a cerut și tot cere de peste zece ani. Pe cel care spusese adevărul rudelor victimei, povățuindu-le unde să-și caute dreptatea, l-a scos ca necorespunzător din muncă. Paznicul Banu a fost silit să-și la lumea-n cap și să-și caute de lucru în altă parte, alți doi au murit de bătrînețe dar și de înimă rea. Numai el, Gh. Mihaescu, de parcă n-ar fi făcut absolut nimic rău, a rămas — cum spuneam — pe mai departe secretar de filială, funcție echivalentă cu cea pe care a avut-o înainte. Asta însă nu datorită vreunor merite sau calități deosebite, de bun vînător sau organizator (Cîț de bun a fost, s-a văzut!), ci datorită unor obscure relații de amiciție neprincipială, care încă îl mențin și acum acolo unde este. Ba mai mult, a devenit membru plin al consiliului A.G.V.P.S. Oare, în Cimpina nu se mai găsesc și alți vînători?

MIHAI STANESCU

Cui deschidem ușa?

Sensul întrebării este simplu de înțeles. Din păcate, nu de puține ori uitat. Firesc, sintem tentați să avem încredere în toți semenii noștri, chiar și în aceia pe care nu i-am văzut niciodată, despre care nu știm nimic. Încrederea este o trăsătură esențială a omeniilor, un liant al apropierii și cunoașterii...

Și totuși viața ne demonstrează că în anumite împrejurări încrederea trebuie să fie precedată de o atitudine circumspectă. Nu este vorba de a cădea în patima suspiciunii, de a ne teme chiar și de umbra noastră, cînd sintem singuri acasă, dar un minimum de prevedere se impune cu maximum de necesitate.

Întelepțiunea populară a găsit, de-a lungul evoluției omenirii, expresii adecvate unor astfel de împrejurări, între care: „paza bună trece primejdia rea”, „prea multă încredere strică”...

Să nu fi auzit oare, pînă acum, de pildă Alexandrina Rusu din str. Izvorul Crișului nr. 11, sector 4 București, asemenea proverbe de avertizare? Greu de crezut! Mai degrabă nu le-a acordat importanță. Nu s-a gîndit că tocmai dinsei i s-ar putea ivi o împrejurare în care să i se potrivească aceste proverbe.

Și, dacă reflectăm puțin, ce simplu, ce firesc este ca, atunci cînd îți apare la ușa un individ necunoscut (sau mai mult) să stai o clipă în cumpănă, să chibzuiești bine și să privești atent, încercînd să găsești răspuns la întrebarea: cine poate fi și ce vrea?

Un om cu intenții bune n-ar avea nici un motiv să reprobeze pentru ezitarea gazdei. A pretinde necunoscutului să se legitimizeze sau a-i cere să aștepte pînă apelezi la un vecin să fie de față, în cazul că se pretinde pătrunderea în locuință, nu este citiș de puțin un gest de impolitete.

Cu cîteva zile în urmă, cînd la ușa locuinței Alexandrinei Rusu au apărut doi indivizi necunoscuți, pretinzînd că au adus pentru soțul ei un bidon cu vin (soțul fiind la serviciu), aceasta a uitat cu totul de morală proverbelor amintite și chiar de pătania altor creduli, despre care se scrie neori în presă ori apar emisiuni la televiziune. I-a pofțit pur și simplu înăuntru. Atît le-a trebuit falsilor necunoscuți ai soțului — în realitate infractori periculoși — pentru a-și da arama pe față. Prin violență au imobilizat-o pe gazdă și au furat bunuri în valoare de circa 40 000 lei.

Oare mai incapa îndoiială că asemenea consecințe grave: socul și chiar traumele fizice suportate de victimă, paguba pricinuită, eforturile pe care trebuie să le deponă organele de miliție pentru prinderea făptuitorilor și recuperarea valorilor furate, ar putea fi prevenite printr-o simplă, dar eficientă, atitudine circumspectă, atunci cînd apar la ușa indivizi necunoscuți?

MIHAI GROZAVU

De leagan

— mamei —

Nu mi-e rușine să revin în curtea copilăriei cu servietă-diplomat, ochiul care a pipăit atîtea aeroporturi ale lumii. Călătorind flămînd de alte orizonturi dar cu inima înfiptă în spicul liliacului de-acasă. În același colț regăsesc păstrată de mama și lustruită de covrigii colindelor traista ce mi-a legănat înția carte de citire... traista de în, gălbuie și caldă și n-aș schimba-o pe oricîte genți diplomat.

CRISTIAN PETRE

Corupție sub pavăza pocăinței

(Urmare din pagina 1)

pastorul Iosif Sărac, care refuză orice dialog cu noi. Abia spunem cine sintem și pentru ce am venit, că ne și apostrofează, ne acuză „de imixtiune în treburile cultului” (!). Nu ne îngăduie nici o replică, vorbește singur cu ton ridicat, combătînd nu știm pe cine, afirmînd, susținînd, împrecînd că „biserica hotărăște ce face cu banii săi și nicidecum revista Flacăra”. În tirada sa, cu logică deformată nu-și dă seama că trădează ce înțelege prin „biserica”. Adică pe sine, președintele Comunității și clanul său în fărădelegi. Dar, să lăsăm faptele să vorbească.

O delapidare mascată

Firesc, cum putea să ne explice datele și motivația unei sustrageri de 651 699 lei, însuși principalul ei inițiator, incurajator și tănuitor? În calitate sa de președinte al Comunității București a cultului baptist, prin abuz de funcție, pastorul Iosif Sărac a dispus de banii obștei cum a dorit, ignorînd orice disciplină și legislație financiară a țării, valabilă în mod egal și pentru organizațiile de cult, fiind vorba de moneda statului. Modalitatea de sustragere și de instaurare a unei „autonomii”, unde, după părerea sa — curioasă părere — n-ar avea voie să pătrundă nimeni, nici măcar un organ financiar de stat cu funcții de control, au fost multiple și foarte abile. „Banii sint ai noștri, facem ce hotărăște biserica cu ei”, susține sus și tare, confundînd biserica și pe membrii cultului cu sine și cu cei cițiva susținători pe care și i-a ales cu grijă. Pastorul președinte nu se simte dator a da socoteală despre ce s-a făcut cu banii comunității, nici măcar Comitetului executiv al Uniunii comunităților creștine baptiste, forul ierarhic superior, și se simte nedreptățit, socotînd tot „imixtiune” chiar și verificarea gestionării de fond efectuată în cursul acestui an de către specialiști, întreprinsă legal în urma unor sesizări și reclamații ale unor membri ai cultului. Tactica principală și cortina sa de acoperire au fost dezordinea în modul de evidențiere, păstrare și depunere a numerarului provenit din încasări de la credincioși. Registrul de casă era ținut nenumărat și neparafat, contrar tuturor prevederilor legale valabile pentru toate organismele, forurile și organizațiile ce manipulează bani. Se rețineau în sold sume importante, între 1 000—17 000 lei, din care se făceau așa-zise plăți, cu scopul bine calculat, de a evita controlul bancar, privind eliberarea și utilizarea numerarului. Deoarece aceeași persoană, Ioan Olariu deținea — fapt incompatibil cu legea — și funcția de casier și pe cea de contabil al Comunității, nu se efectua verificarea documentelor de încasări și plăți, precum nici corectitudinea soldului înscris în registrul de casă. Cine era s-o facă? Ioan Olariu să-l controleze pe Ioan Olariu? Dacă devenea prea scrupulos în respectarea normelor financiare legale l-ar fi putut supăra pe Iosif Sărac, pastorul președinte, amintindu-i că nu poate să dispună și să împartă oricum banii încasați de la credincioși ca fonduri pentru treburile cultului și susținerea bisericilor (așa cum prevede statutul)! Căci și-ar fi vitregit în primul rînd buzunarul propriu, pe care i l-a stimulat din belșug amabilul pastor. Oricum e mai aproape cămașa decît haina! Deși pensionar de stat, Ioan Olariu a încasat cu candoare — fără să-și amintească de legea ce reglementează cumulul retribuției pe pensie — și pensia integrală și retribuția de casier, prejudiciînd fondul asigurărilor de stat. A încasat astfel, ilegal, peste 12 000 lei, plus „ajutoare”, plus „in-

demnizații” și „premiu” din „fondul conducătorului”. „Fondul conducătorului”, o altă sferă a disciplinei financiare, a prevederilor Decretului 85/1976, un alt canal larg, foarte larg, prin care s-au scurs ca fluviile banii credincioșilor în buzunarul micului clan: președintele comunității Iosif Sărac, secretarul pastorului Pascu Geabou din Alexandria, pastorul Vasile Brinzei, și casierul Ioan Olariu. Iată ce spun documentele. Primul și-a atribuit în mai puțin de 2 ani, a cite trei reprize, cam în oreajma sărbătorilor de iarnă, prin abuz și fără temei legal, „indemnizații” excepționale în valoare de 9 544 lei. În termeni juridici asta înseamnă delapidare din avutul bisericii, un avut obștesc! Urmînd exemplul președintelui, pastorul Brinzei Vasile și-a oferit trimestrial, uneori chiar bilunar „indemnizații” și mai substanțiale: 7 500 lei în 1979, și alți 7 500 în 1980. În doi ani, 15 000 lei, pe lîngă retribuția și alte venituri realizate în cadrul cultului! Unii pastori din comunitatea București pe lîngă maniera arătată de cel ce ne-a scris, își completau bugetul oferindu-și „cadouri” din banii bisericii. Sennau dispoziții de plată pentru a-și dăruia de ziua nașterii costume de haine, cămăși și cravate. Cu alte cuvinte, un „frate” muncеște și altul cheltuiește! Dar maniera „ajutoarelor” (prevăzută de Statutul cultului) a fost cel mai des și mai grosolan folosită pentru a-și infunda buzunarele cei cițiva inși. (Cum să nu reacționeze membrii contribuabili ai cultului, cînd e vorba tocmai de pastori, și nu de către oricare pastori, ci dintre cei aleși la conducerea Comunității?!). Pe motivul că are mulți copii și ar avea dreptul la „ajutoare”, Pascu Geabou și-a însușit de la două biserici (sugînd la două oi), din Alexandria și din com. Nenculești, 6 050 lei pe lîngă retribuția de pastor, pe lîngă indemnizația de conducere, ca secretar al Comunității București, pe lîngă „indemnizații” excepționale, pe lîngă alte venituri realizate în cadrul cultului... Pe deasupra, e dur cu ceilalți în viața socială, ca și „fratele” său, Iosif Sărac, și e turbulent în relațiile cu structurile și instituțiile oficiale ale statului. A luat pe cont propriu inițiativa demolării bisericii din Tîgănești, făcînd-o în chip de frondă, ca să nu spunem altfel, în ziua sărbătorii naționale a poporului nostru, de 23 August, și promițînd credincioșilor că va înălța alta mai fainică, pe valuta pe care o va obține, prin relațiile sale, din străinătate. Pentru sine nu există legi ale statului. Mai păgubește în context biserica de alți 14 000 lei, cumpărînd pentru casa de rugăciuni un imobil fără autorizație legală și de la un cetățean care nu poate face dovada legală că îi aparține, că este proprietarul acestuia.

Pentru a cunoaște fizionomia morală a lui Geabău Pascu redăm din scrisoarea lui Marin Stănescu:

„Eu sint un cetățean în vîrstă de 71 ani care m-am bucurat de libertatea de conștiință și de a aparține unui cult conform art. 30 din Constituția R. S. România, pînă în 1974, dată de la care nu mă mai pot bucura de acest drept. Cauza este că în biserica baptistă din Alexandria este predicator Geabău Pascu, care m-a scos din cultul baptist pentru că l-am făcut atent să nu mă facă curte unei femei, dar el m-a imbrîncit într-un chip sălbatic și m-a lovit, m-am pomenit plin de sînge, tăiat de geamuri și ținut de mîini încerca să mă sugrume și am început să strig de m-a salvat miliția... din acel scandal periculos am rămas cu o boală care acum mi s-a agravat... Dacă ni s-a asigurat libertate trebuie să fim oameni folositori societății și oameni de bine, nu să ne su-

grume predicatori ca Geabău Pascu...” Casierul Ion Olariu este și dînsul „ajutat” (probabil, ca să-și perfecteze amnezia, cînd e vorba de legalitate) cu sume consistente: 6 000 lei numai în 1980. Iată cu ce sume erau „ajutați” în schimb oameni ale căror greutăți familiale le implicau poate, stringent: Ferche Alexandru în 2 ani (1979 și 1980) 2 500 lei, Radu Ilie — 500 lei. Așa înțelege să respecte cultul președintele-pastor Iosif Sărac, cel ce interpretează vădit tendințe și irațional, dreptul nostru de a rezolva scrisorile oamenilor muncii, indiferent de credință, ca „imixtiune în treburile cultului”! Cercetînd adevărul și dînd în vileag pe delapidatori ne facem tocmai dovada respectului față de Constituția țării, a respectului față de un cult religios, recunoscut de stat și ai cărui membri, în context, sint datori să respecte legile statului. Dar să mergem mai departe. Modalitățile de sustrageri de fonduri din avutul obștii sint, cum spuneam, cu mult mai multe, dezordonate și fărădelegea fiind extinsă la toate capitoarele bugetare ale Comunității baptiste București, inclusiv al retribuțiilor. Nici măcar în acest sector, unde nu se mai pot face speculații, nu se respectă normele Codului Muncii și ale celorlalte reglementări în vigoare. Iosif Sărac și Pascu Geabou au fost retribuiți așa-zis prin plata cu ora, pentru funcțiile de președinte și secretar cu sume mai mari de 50 la sută din retribuția funcției de b... ca pastori de biserici, contrar prevederilor legale privind retribuirea personalului din unitățile de cult. Primul încasează în plus, pe 3 ani, 5 316 lei, al doilea — 5 492. Pastorul Vasile Brinzei, deși are pregătire medie și o vechime de circa 10 ani în funcție este încadrat într-o clasă mai mare de retribuție față de cit i se cuvenea, plătindu-i-se în plus, pînă la controlul financiar, 3 600 lei. Pastorului Buni Cocar i s-au plătit în decurs de 7 luni, 20 718 lei ca „indemnizații” și „prime de colaborare”, depășînd cu 8 000 lei cuantumul legal pentru funcția și vechimea sa. S-au făcut plăți — zeci de mii lei — sub forma „ajutorului” unor persoane care nu pot fi identificate și deci nu se poate confirma destinația banilor. S-au făcut angajări de persoane, de asemenea, fără temei legal, fără contracte de muncă, plătindu-se însă retribuții „după ureche”. S-au achiziționat mijloace fixe, tot fără suportul legii, S-au cheltuit zeci de mii de lei pentru mese oficiale, fără acte justificative, încălcîndu-se propriile reglementări ale cultului.

Contribuabili bisericii dau din banii muncii de ei onest, la locurile lor de muncă. Iar alții îi trimit pe apa sîmbetei! Nu sint doar din buzunarul și munca proprie, mai mult, își rotunesc cit mai bine veniturile personale. Dacă juridic aceste fapte s-ar putea numi delapidare, abuz de funcție, fraudă, neglijență în gospodărirea mijloacelor financiare ale obștii, moral cum se mai pot numi? Nu sint incompatibile cu însuși Statutul cultului și ale oricărei credințe? Ale oricărei morale? Comitetul executiv al Uniunii comunităților creștine baptiste din România, prin președintele acestuia, pastorul Cornel Mara, și secretarul general Paul Bărbătel, jurist de profesie, ne-au asigurat în luna august, că aceste abateri vor fi dezbătute în ședința din luna septembrie a comitetului, cînd se vor face recomandări bisericilor respective să ia măsuri. Revînd în octombrie, constatăm că nu s-a întreprins nimic, recuperîndu-se, în baza unei chitanțe, doar 12 065 lei, reprezentînd „recuperare retribuție” de la cel cu funcție laică, de la casierul Ion Olariu. Dar pînă la acoperirea prejudiciului de 651 699 lei? Cine are interes să susțină un asemenea grup? Nu este cazul oare să intervină organele de anchetă și urmărirea penală?

CICI IORDACHE

Cu greu — după ce sîntem purtați prin mai multe direcții, servicii și birouri ale Ministerului Turismului — ajungem la un funcționar plin de solicititudine, pe nume Radu Chirileanu, de la Direcția de turism intern. Deși problema nu e tocmai a sa, ne însoțește și ne ajută în demersul nostru de a afla cum s-a soluționat și de ce nu s-a răspuns (dacă s-a soluționat) unei scrisori adresate, în luna august, conducerii ministerului. După curgerea timpului legal, cetățeanul Puiu Nicolae din Iași s-a adresat redacției noastre.

Între 25 iulie și 2 august a.c., 31 ieșeni, mai toți intelectuali, dar asta n-are importanță, statutul de turist nu implică profesia, au efectuat o excursie peste hotare. Una li s-a spus acasă, mai bine-zis nu li s-a spus, una au plătit și alta au găsit acolo. Pe scurt, au achitat la O.J.T. Iași contravaloarea unor servicii de categoria întâi — pentru masă, cazare, transport interior, program de vizitare a obiectivelor turistice și li s-au oferit servicii nici măcar de categoria a doua, cum era stipulat în contract cu firma străină respectivă (și despre care turiștii află abia cînd ajung la destinație și nu la înscriere, cum era normal). Puiu Nicolae, care pe parcursul excursiei a avut și calitatea de imputernicit al grupului, după ce relatează clar și în termeni decenti tot ceea ce au pățit, își încheie memoriul astfel: „Față de cele relatate (...), cerem recalculara costului real al excursiei. Cerem, de asemenea, celor vinovați daune pentru concediul ratat prin zilele pierdute, starea de enervare și oboseală, pentru frustrarea de informare, documentare și chiar desindere — scopul final urmărit în excursie”.

Deplasîndu-ne la serviciul Extur București al O.N.T. Carpați, organizatorul excursiilor peste hotare, ne întîmpină tovarășa Alina Niculescu, semnatară contractului din partea română, care pe un

ton cam înalt se situează mai întîi pe poziția respingerii celor relatate de cetățeanul ieșean. („N-are dreptate!”) Solicitînd argumente și dovezi, șeful serviciului, Ioan Petrelecan, ne pune la dispoziție documente din care, iată, rezultă că omul are dreptate, punct cu punct, și că n-a exagerat nimic. În primul rînd, o confirmă raportul ghidului Crengăniș Maricica, întocmit și predat în termen, la întoarcerea în țară. Ne întrebăm cine l-a citit însă, cine l-a luat în seamă — devenind o simplă formalitate —, de vreme ce Extur București a început să se ocupe de „caz”

Un răspuns tardiv și doar pe jumătate

abia după o sesizare scrisă (ulterioară memoriul lui P.N.) a O.J.T. Iași, sub semnătura directorului acestuia, economistul Ștefan Vrinceanu. Iată ce i se răspunde, la 18 septembrie: 1) „Cu telexul nr. 11 508 din 16.07.1981 Extur București a comunicat că excursia grupului G 1002 se va realiza printr-o firmă de tineret, cu cazare de categoria a II-a de confort... cu indicația expresă de a informa turiștii”. (Se ridică, în schimb, întrebarea, atunci cine și cum a comunicat și perceput drept cost al voiajului tarif de categoria întâi?) 2) „Cu toate acestea, atît turiștii, cit și conducătorul de grup, nu au cunoscut nimic, fapt pentru care în timpul excursiei au apărut nemulțumirile semnalate...”. 3) „...regretăm cele întimplite și vă informăm că am luat măsurile cuvenite ca pe viitor să nu se mai repete asemenea situații”. (Care măsuri?) 4) „La decontarea acțiunii, urmează să se restituie diferen-

ța dintre suma achitată de turiști și categoria de transport efectiv prestată”. (Deși e clar că nu numai de transport e vorba!) Iată cit de ușor tratează probleme (ca să nu spunem maladii) grave ale muncii sale Extur București! Cum își justifică lipsa de grijă față de turiștii din țară, față de modul în care încheie contracte externe. Cu alte cuvinte, acarul Păun este O.J.T. Iași! Desigur, oficiul județean de turism nu poate fi absolvit de inadmisibilă superficialitate de a nu-și informa corect beneficiarii — telexul prin care i s-a comunicat firma și categoria excursiei stau măturate — dar pentru faptul că nici măcar această clauză contractuală nu s-a respectat, cine poartă vina? Cine a prospectat piața, cine a efectuat sondaje de public dacă există ori nu printre adulții amatori de asemenea voiajuri mai... tineresti? Să se înțeleagă bine, Puiu Nicolae, în numele celor 31 turiști, nu atît confortul mesei și al cazării îl reclamă, ci mai cu seamă nerespectarea programului turistic propriu-zis. Oamenii au plecat din țară cu scopul esențial al turismului — al cunoașterii, la ele acasă, și a altor valori culturale ale lumii, ori nu li s-a arătat nici măcar jumătate din cite li s-a promis prin programul anunțat! Regretele Extur nu ajung!

Dar pentru un memoriu ignorat, cine se face vinovat? La cîteva zile după vizita noastră, ni s-a comunicat telefonic drumul depeși. A fost înregistrată la cabinetele unui adjunct al ministrului, de unde a fost remisă către conducerea O.N.T. Carpați, de unde a fost remisă Extur București, unde a fost îngropată într-un dosar. Ni se precizează că „chiar azi va pleca răspunsul și către cetățean”.

Un răspuns tardiv (la intervenția noastră) și doar pe jumătate nu soluționează problema de fond, de aceea se cuvine ca Ministerul Turismului să ne comunice măsurile luate.

CICI IORDACHE

În presa noastră a apărut, nu demult, între lucruri mai curioase, știrea că o companie feroviară japoneză a cerut scuze onoratului său public pentru cele șapte minute de întîrziere cumulate într-un an pe totalul traseelor sale. Cam orgolioasă mi se pare această companie japoneză, n-are modestia lucrurilor relative din această lume. Șapte minute pe an, ce sfidare pentru cine-i ia în serios! Noroc că nu practicăm o asemenea slăbiciune, dimpotrivă...

Am avut, recent, proba cea mai elocventă că sîntem adoptați umanului („oameni sîntem!”) și nu mecanicului rigid și strigător la cer. Am plecat spre Piatra Neamț cu acceleratul 543 care în ziua de luni 19 octombrie era să sosit la destinație cu o întîrziere de 13 minute bunicele. Miercuri 21, așteptam la Gheorghieni pe 4005, personal tacticos, care a sosit triumfal cu 23 minute întîrziere dinspre București, dar a făcut tot ce i-a stat în putință să majoreze acest început promițător și a izbutit să ajungă la Baia Mare cu o depășire de peste o oră (63 minute). Cursa 4320, pe care am luat-o imediat spre Satu Mare, nu s-a lăsat nici ea mai prejos, și pe parcursul a nici 60 km, statornicită a fi parcursă într-o oră și jumătate (deci cu viteză medie de 40 km/h!) și-a făcut, și dînsa, mica performanță de a întîrzi 14 minute. Am părăsit Satu Mare vineri 23 la bordul acceleratului 422, care de pe la Oradea dădea semne de relaxare, astfel că s-a ivit la Cluj cu 12 minute mai tîrziu, ca să nu facă notă discordantă. Simbătă la orele 9.33 intram în cursa 3622 care, deși modestă, a reușit, totuși, în chip minunat să întîrzie, pe numai 60 kilometri, pînă la Războieni, mai mult, cu 4 minute, decît compania japoneză într-un an întreg, pe toate liniile sale. Nu e lucru mic. La

Războieni am așteptat cu răbdare acceleratul 747 care s-a ivit cu un panas de numai un sfert de oră întîrziere, rămînînd cit de cit consecvent pînă la Reghin. Dar cînd a fost să vreau să revin de la Reghin la Tg. Mureș, în aceeași seară, cu personalul 4013, acesta, ca un brav, și-a majorat întîrzierea anunțată de 20 minute

Scuze pentru punctualitate

ridicînd-o la 28. Mai mult nu cred că i se putea cere, să fim drepti. Punînd cap la cap întîrzierile acestui mic periplu al meu, al cărui martor am fost cu toate simțurile inclusiv zgribulitul, pot spune că el, singurel, depășește, în cinci zile, greselile pe care ți le-ar repusa tifnoasa companie japoneză în aproape două decenii de activitate neîntreruptă. Clauza omenestii zăbave a funcționat fără sîmintea unei ori chiar de la plecarea și am văzut citeodată și paleta ridicată de mai multe ori cu încăpăținare, de impiegat, pentru ca mecanicul s-o iele în seamă...

N-aș vrea să se creadă, din cele de mai sus, că cei de la C.F.R.-ul nostru actual ar fi, prin natura lor, apelați numai spre relaxare, că n-ar avea și rigoare atunci cînd e nevoie. De pildă acum ei au născocit principiul strict că o călătorie în circuit care, mai înainte, putea dubla o treime din parcurs, acum gata! s-a mintuit! să

fim serioși! nu mai poate dubla mai nimic. Ca să mergi deci, în Moldova prin Focșani, să zicem, și să te întorci prin Transilvania prin Sighișoara, să zicem, nu mai e cu putință, fiindcă la Ploiești cazii în greaua greșală de a dubla parcursul. De aceea din Moldova te poți întoarce prin Transilvania la București numai dacă atîngi și Oltenia sau, eventual, Banatul! Atunci, da, nu mai e greșală, e rigoare, poți respira liniștit. Vrei, după 1500 kilometri să te abați nițel de la Războieni la Tg. Mureș și să vii și înapoi reintrînd în circuit? Cîrmă de lăse-circuit! Trebuie să ieși pe dîncolo, prin Deda, pe unde știi, și numai dacă n-ai mai comis sau călcat nici doi kilometri pe acolo, altfel s-a terminat, ești prins ca un șoarece. Se pierde timpul, se pierde pofta, se pierde clientela, dar rigoarea e rigoare și măcar în acest domeniu C.F.R.-ul e strict. De ce să facă un lucru ușor și să nu-l îngreuneze? De ce să nu „îmbunătățească” măcar aici, dacă vagoanele tot nu le poate spăla, interiorarele tot nu le poate deretica temeinic, iar parcursurile tot nu le poate încadra în orar?

Dar iată că, spre marea mea stupoare și confuzie, acceleratul 437/436 cu care am venit duminică 25 octombrie de la Tg. Mureș, n-a mai fost în stare să întîrzie nici măcar un singur minut și a intrat în Gara de Nord tocmai cînd acul ceasului stătea exact acolo unde se cuvenea să fie. Ca în Japonia! Ca la C.F.R. într-o vreme! Cred că ceva nu e în regulă. Poate că acest tren ar trebui pus de tovarășii de la Mîscare să ceară scuze publice că a fost tot așa de punctual. Într-un fel mi-a ratat excursia, mi-a incurcat criteriile și m-a și demoralizat. Am ajuns foarte așa de inumanî încît să meargă un tren (din opt) fix după orar?...
PAUL EVERAC

Duminică dimineața cerul s-a arătat la orizont ca într-o zi de naștere cu dureri. N-a fost zi de naștere în comuna Nădab, ci zi de muncă. Pe la ora cinci, cînd întunericul era încă stăpîn pe lucruri, Sechel Persida, Sechel Eudochia, Sechel Lucia și Sechel Aurel trăgeau hătururile cailor și înotau prin aburii dimineții, hurducîndu-se în căruțele goale, pe drumurile uscate ale pămîntului, cale de trei kilometri, spre loturile personale. Ajunși în „holdă”, femeile și bărbații s-au apucat de cules porumb de pe cele 28 de arii, tăind cocenii și tulpina fosnitoare a plantelor aproape de la rădăcină. Tîrziu, pe la prînz, s-au așezat și au mîncat piine, cîisă (adică slănină) și struguri. A fost o zi tulbure, o zi cu nori spartîi rar de razele soarelui, mai apoi o zi cu vînt încărcat de praf și în cele din urmă o zi cu ploaie rece, tăioasă. Dar la ora ploii, cele două căruțe cu porumb frumos, sănătos, cu boabe mari, iluminînd întunericul ca și cum ar fi trîntit acolo, cineva, toate lămpile din sat, era la adăpost, în hambar. Și oamenii mînceau de cîin liniștiți, aproape muți, cu fețele arse de soarele de peste vară, trezindu-se din propriile lor gînduri doar cînd se lăsau podiditi de dezlăntuirea orăbă a ploii de afară.

Casa gospodarului Sechel Aurel, fiu de plugari care-și pierd amintirile prin veacuri de arături și de semănături, prin veacuri de tranșee săpate de armatele chezar-crătești pe cîmpurile de bătălie ale Europei, seamănă cu o mică cetate dintr-un ev mediu întîrziat, cu acareturile așezate în careu, cu zid masiv și poartă grea, solemnă, din fier. Privită de pe uliță, casa pare clădită de curînd, atît de frumos, de atent e întrefîinută și zugrăvită în culori calde și în linii moderne, de parcă gospodarul ar fi consultat tratate de arhitectură. Întrii în curte și faci ocolul lumii în cîteva minute trecînd prin bucătărie, prin dormitoare și prin sufragerie (cu mobilă masivă din lemn de nuc

și cu furnir, mobilă modernă de magazin sau de comandă, cu bibliotecă plină de cărți), prin atelierul cu scule vechi (între care și o gamelă răcăciță de pe cîmpurile de luptă ale Galitiei primului război mondial), prin camera încărcată de borcane cu zemuri, murături și compoturi de iarnă, prin pivniță, pe lîngă cotete și cocini, prin grajd și prin gara, înregîstrînd îndiscret un inventar rapid de obiecte strict necesare unei civilizații mărunte dar temeinice, care dau o senzație de li-

„Omul care citește în stele”

niște, de încredere și de belșug. Nimic nu-i prisosese omului aici. Totul e calculat pentru un trai bogat, dar care nu sfi-dează niciodată bunul simț.

— Tot ce vedeți aici e făcut de mîna „bunului” meu, a tatălui meu, de mîna mamei mele, a nevastei mele, a fiicei mele și de mîna mea, în ultimii o sută de ani. Tata, fie iertat, m-a sfătuit să învăț bine toate meseriile legate de lucrarea pămîntului și de creșterea vitelor ca să mă pot descurca singur în orice împrejurare, dar mai ales m-a învățat meseria de a fi om pe lume, nu fiară, nu dușman al oamenilor.

Casa lui seamănă într-adevăr cu un cartier general al acestei toamne pline de rod îmbelșugat și de împăcare cu sine.

— Mă pricep să ar, să seamăn, să culeg, să zidesc, să zugrăvesc, să fac uși și ferestre și grinzi din lemn, să lucrez în fier la forjă, să potcovesc cai, să castrez armăsari, să tund oi, să vindec animalele de rîni și de boli, să ajut animalele să nască și așa mai departe. De aceea oamenii pe mine mă cheamă în primul rînd dacă au necazuri și betesuguri cu animalele sau cu viața de fiecare zi.

Sechel Aurel și familia sa țin trei porci și douăzeci de puerce, o vacă și două vitele de lapte pe care le vor păstra pentru că acum au cu ce le hrăni peste iarnă (doi tăuși au contractat deja cu statul), cîteva zeci de păsări. Grădina lor, dezafectată acum, în miez de toamnă, a fost și mai este încă plină de cartofi, varză, roșii, ardei boia, mac, sfeclă, iarbă, trifoi etc. Pe araci se întinde o viță de vie „fără pretenții”, adică o viță de vie care crește singură, fără stropiri și îngrijiri speciale, și, pretutîndeni, pruni din fructele cărora se face o palincă bună de crăpat dinții.

Sechel Aurel nu e urias. E mic de statură, dar vinjos. Aluneacă, nu merge. Face parte din minunile pămîntului. Vorbește calm, fără emfază, cu ochi luminosi, inteligenti și albaștri. În vreme ce palinca, împrăștiată în jurul nostru o mireasmă puternică de prună coaptă și de pămînt ud, reavăn, de după ploaie. Ne arată fîntina săpată împreună cu tatăl său într-o vară fierbîntă dinainte de război, o fîntină fără cumpănă, fără găleată, ci cu jet puternic de apă adus de sub pămînt printr-o instalație ingenioasă bazată pe principiul vaselor comunicante.

Am înțeles din recomandările oamenilor că Sechel Aurel e un fel de enciclopedie a comunității lor, unul din acei nobili țărani care nu s-au mulțumit cu „patru clase primare”, ci au continuat liceul la serial „pe bicicletă”, cu mulți ani în urmă.

Acum muncește la C.A.P. în calitate de economist, și nu de puține ori poate fi văzut ieșînd noaptea tîrziu din sediu, privînd cerul, respirînd adînc și mergînd acasă cu numărătorea stелеlor în mînd.

Dealtfel, acestul înțelept, consultat de toți oamenii din sat la aproape toate problemele existenței, i se mai spune și Sechel „cîtitorul în stele”.

ADRIAN DOHOTARU

Un proverb în varianta

E.G.C.L. Sinaia

Case-mparte, de casă și-a făcut parte!

Îl cheamă Petre Pavel și este învățător la Sinaia. Timp de trei ani, el, nevasta sa și copilul lor de 2 ani și trei luni au trăit într-o singură cameră aflată deasupra unor cocini (gospodăria anexă a Casei de copii „30 Decembrie”).

Ținînd cont de precaritatea condițiilor în care locuia familia institutorului, Comitetul executiv al Consiliului popular Sinaia repartizează unul dintre apartamentele blocului nr. 9A Casei de copii „30 Decembrie”. Care, la rîndu-i, îl oferă lui Petre Pavel, primul aflat în instituție pe lista priorităților. Optimista și tinăra familie se și vedea mutată în noua și confortabila locuință. Împins de necăbdare, nu s-au sfiit nici să le ofere o mină de ajutor constructorilor — peste două sute de ore de muncă... Abia așteptau ziua recepției, a dării în folosință. Care a picat într-o joi, pe 8 august curent. În al nouălea cer de fericire, familia Petre urcă la etajul patru pentru că să la din mina Eleni Ilie, constatatoare la E.G.C.L., cheia apartamentului pentru care deține repartitia. Numai că respectiva funcționară oferise deja cheia altcuiva. Cui? Lui Vasile Boros, șofer la E.G.C.L., docl din aceeași întreprindere cu dumnea. O săptămînă încheiată bate la ușile diversilor șefi și șefuleți responsabili cu spațiul locativ. Persuasiv, solicită evacuarea celeilalte familii și pedesirea funcționarei încorecte. Degeaba. Uneori — de cele mai multe ori — i se face cinstea de a fi ignorat. Altcori i se răspunde mut, cu zîmbete oxidate și priviri cocite. Cu actele în regulă, aflat în dreptul său, dar deposedat abuziv, după șapte zile de zbulcium și alergății sterilă, omul scrie și revistei „Flacăra”...

Capnegru Radu, om cu părul alb și director la E.G.C.L. Sinaia, ține să mă convingă:

— Eu eram în concediu, dar, ca de obicei, data recepției blocului n-a știut-o nimeni; o ținem secretă tocmai ca să evităm ocuparea abuzivă a apartamentelor. Procedăm chiar la sudarea ușilor metalice de la intrare. Nu-mi explic cum se face că șoferul Boros și cu tovarășa Ilie tocmai se aflau acolo. Si apoi nu înțeleg de ce se face toată această tevdatură, doar și șoferul întreprinderii noastre avea repartitie...

— Eu cred că cei doi erau înțelegi dinainte. Altminteri, explicați-mi dv., cum s-a nimerit că nu s-au mai prezentat și alții, posesorii de repartitii de la Uzina mecanică, de exemplu? Data recepției a fost ținută „la secret” doar pentru cei din afara E.G.C.L., nu și pentru oamenii dv. Iar șoferul aveva și el repartitie, cum spuneti, dar pentru alt bloc, care va fi gata, probabil, abia pe la sfîrșitul anului...

— N-am știut, vă rog să mă credeți.

Este al naibii de greu — chiar pentru un reporter care a trăit multe — să vadă cum ies din gura unui om cu părul alb vorbe șiroind de neadevăr. Bineînțeles că nu l-am crezut pe tovarășul director al E.G.C.L. Sinaia. Și știți de ce? La Consiliul popular orășenesc am văzut două acte: 1. procesul verbal al ședinței Comitetului executiv în care s-a hotărît căror întreprinderi să li se atribuie apartamentele purta și semnătura tovarășului Capnegru Radu, ca membru al numitului for — dovadă peremptorie că nu a lipsit, că a fost acolo, de față; 2. copia unei înștiințări trimise de Consiliul popular la 2 aprilie curent către E.G.C.L. prin care informa unitatea că i-au fost repartizate două apartamente în blocul 14 A, din Plafoul Izvor. Cele două acte ofilesc fără drept de apel tentativa directorială de a eluda adevărul.

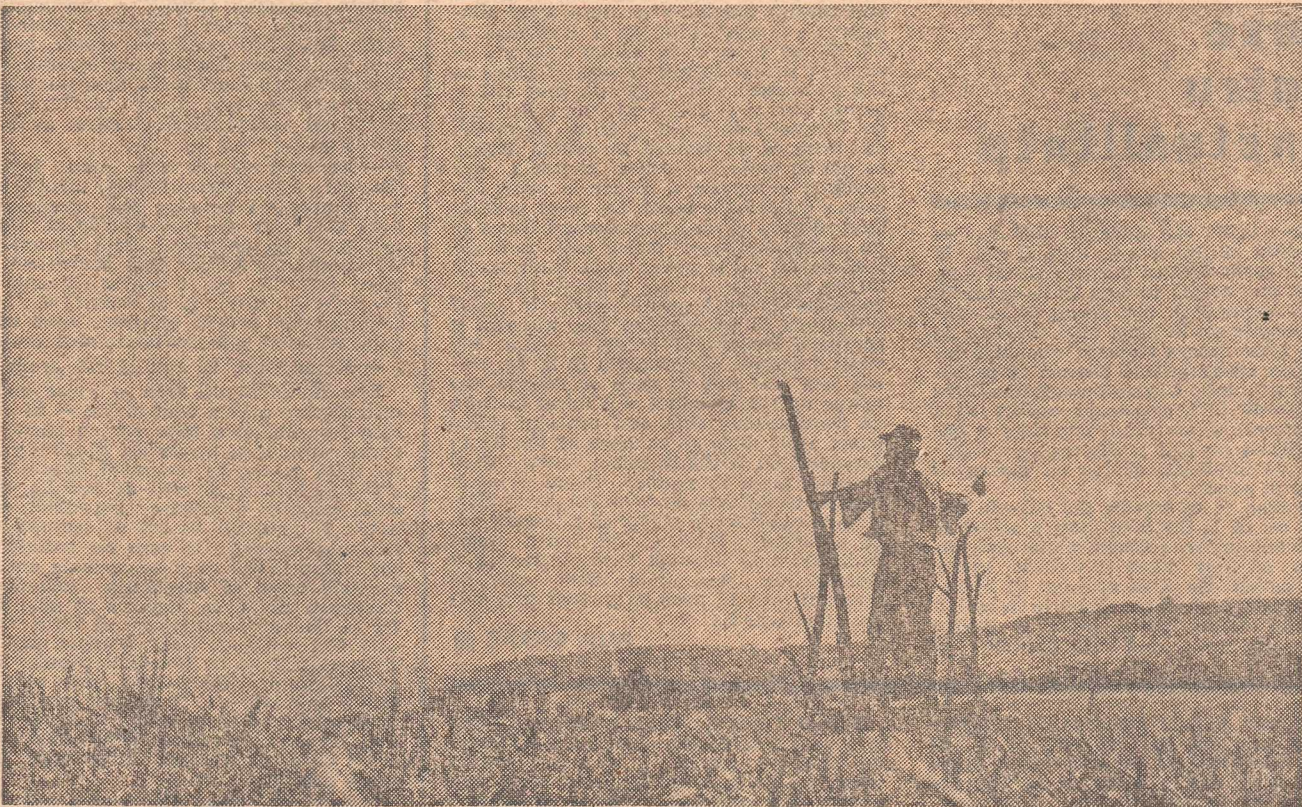
Funcționara Elena Ilie pare a suferi de o amnezie progresivă. Nu-și mai amînteste nimic decît că Vasile Boros a intrat în apartament și că dumnea! fusese trimisă acolo de către tovarășul Mihai Tiper, inginerul șef, în acele zile lociitorul directorului, dar nu știe pentru ce anume...

„Povestea este cusută cu ață albă, iar funcționara respectivă ar fi meritat o sancțiune. Profitînd de faptul că lucrează în întreprinderea care gospodărește spațiul locativ al orașului, au vrut să sară peste rînd încercînd să aplice tactica faptului împlinit.” Cuvintele aparțin tovarășului Ion Țapu, vicepreședintele Consiliului popular al orașului Sinaia. Care consiliu, prin decizia nr. 150 a Biroului executiv a hotărît evacuarea cetățeanului Boros Vasile și a soției sale Boros Maria. La ora cînd citii aceste rînduri, familia institutorului Petre Pavel s-a mutat în apartamentul repartizat ei de către stat. Însă funcționara — vorba tovarășului vicepreședinte Ion Țapu — ar fi meritat o sancțiune. Și — îndrăznim să propunem — nu numai obediența Elena Ilie. La urma urmei, dumnea! nu este decît ultimul pion în acest joc care amenință să se transforme într-un șah etern. Vinovații trebuie depistați pînă la unu și judecați, nicidecum iertați. Timpul singur nu îndreaptă strîmbătatea. Si nici n-o scuză.

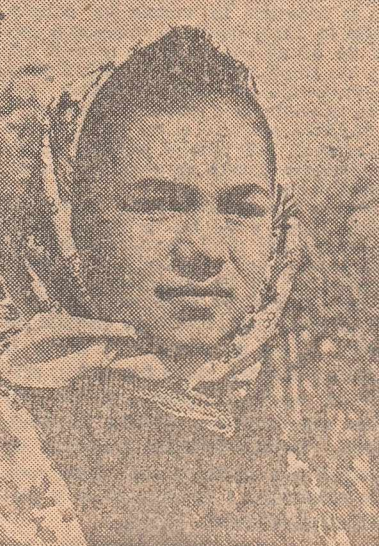
B. MARIUS

In timpul măsuratului la cupă

Păzind lanul

Basorelief sculptat în aerul limpede al satului Trip, brău de veghe al casei al anului și al țării. Tătar Petre a Petrii, cu cei opt coconi ai lui. Maria...

NEAMUL

Un capitol aparte al drumului „Flacăra” minule de viață, îl constituie vizita la „Muzeul fotografic”. Nu vă vom povesti în ce an s-a născut, unde a învățat de 50 de ani, adică de jumătate de secol, Ioniță Andron și-a imprumutat nici tradițiile, nici portul, nici un incit ne e teamă, parcă, să coborim cu gindul în anii...

„Muzeul lui Ioniță Andron e cuprins într-o singură fi trebuie să simțim că nu mai avem aer. Dar nici a casei lui Ioniță Andron, pentru că fotografiile care...

Pe un perete, citeva palme de zid, omul astăzi. Larii lui Ioniță Andron sînt straițele, o verticală ce în țipînd de viață, iar, în stingerea vîrstelor, stingîndu-se corolar al tuturor culorilor. Cusăturile artistelor mari, fără penel, au împodobit nu interioare de palate, ci hainele preot în Rața, urmăriți atunci cînd tricoulul — pînă semn de omagiu o extraordinară fotografie, Fuga cu p vremi : „Zmăul — spune legenda — stă închis într-u să o subțieze și să iasă în lume. Dacă oamenii ajun întede de a ieși Zmăul din stana de piatră, atunci stă un an”. Muncă de Sisif în slujba binelui !

Ioniță Andron spune, simplu, că a înțeles, pentru tenii, în 1939, în Rața. Atunci, după slujba de dumii așezați pe băncile de lemn. A simțit că bătrîni care s nostru, dar pieritoare statui, și dacă nu-i va surprinde dacilor, așa cum au fost ei, în viață... Astfel au luat Cartea noastră de căpătîi, Cartea de Istorie. Și, în pînd poezia Dacii liberi — scrisă de poetul Adrian Păunescu.

O imagine a unui tînăr cu suman și cioareci ponce. Pleca din sat cu tăciunele și trebuia să ajungă cu tineri ciobani pe munte, ilustrare „vie a celor spuse bus” dacii sînt animați de munți. Intr-adevăr, siluetele și, pe umeri, sprijinind tot cerul...

Apoi, o minunată fotografie-document este cea a rodit. Ținînd în mîna dreaptă o vargă pe care o rotește a nu-i fura puținele boabe, țăranul pare a fi pe care s-a înălțat porumbul. Și mai vedem o mamă clipe îngăduite, în ziua ei de isovită victorie asupra a lui Tătar Petre a Petrii din Trip, cu Mărie, maria- 16 ani de unire în fața lumii : între ei, opt coconi, Petre, Vasii, Mihăiuc și Nicoară, mezinul de un an și Neamul dacilor liberi nu se va stinge niciodată face Ioniță Andron, pare a ilustra un neam de statui, fiecare clipă a unui singur om este structurată, organi...

MĂM DE STATUI

... în nordul țării, cu toate că a fost cuprins în putine
 "cafiilor", ca răspuns la invitația stimatului Ioniță Andron
 ... nu vom face rezumate din viața domniei-sale. Doar atât :
 ... fotografiază. Aici, în Negrești-Oaș, aici, într-un sat care
 ... Ele s-au născut din adincuri de vremi atit de vechi,
 ... itoarea adincime a timpului.
 ... ră cameră. După intrarea tuturor membrilor cenaclului ar
 ... o dată nu vor fi prea mulți vizitatori în cămăruța din față
 ... -l înfățișează pe oșeni dau pereților măreții de catedrală.
 ... cărunt a infiripat un colț în amintirea mamei și a tatălui.
 ... înfățișează chiar trecerea vieții : culorile straițelor coconilor
 ... și ele, ajungind pină la albul înțelepciunii, culoare pură,
 ... ră de carte, minuind acul pe pinză ca pe un desăvirșit
 ... și obiectele de fiecare zi ale celor iubiți. Colțul tatălui,
 ... și pe o margine de carte poștală — însemna o vină, are ca
 ... răștile, tradiție de care e legată o legendă din nesfirșite
 ... a stan de piatră. Tot anul Zmăul linge piatră ca să poată
 ... ng cu păștile acasă și reușese să ia prima imbucătură înă
 ... se îngroasă și mai mult, iar Zmăul rămine prins pe încă

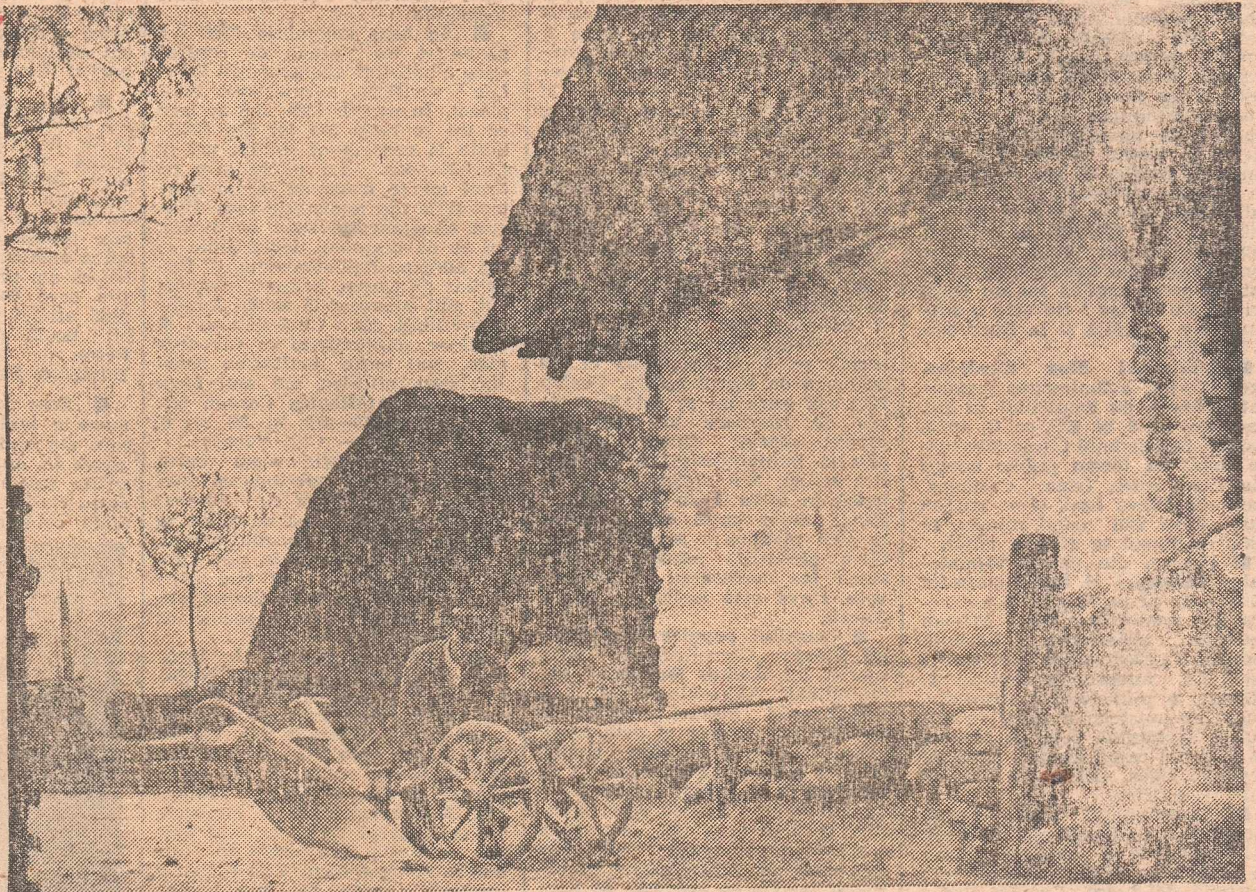
... cu prima oară, cit de important e să-și fotografieze consă
 ... nică dimineață, i-a rugat pe bătrini satului să mai rămână,
 ... câteau, unul lingă altul, sint, de fapt, statui ale neamului
 ... peliculă, poate niciodată nu va exista în lume imaginea
 ... ștere fotografiile bătrînilor din sat care impodobese astăzi
 ... o astile de fotografie, a apărut în revista „Flacăra”

... site, purtind în palme un cărbune aprins, în care suflă
 ... el nestius tocmai în virf de munte, la oi. O altă imagine :
 ... în antichitate de scriitorul Florus : „dacj inhaerent monti
 ... ciobanilor par a crește din munte, cu picioarele în stinci

... a țărănului care-și apără cimpul. El l-a semănat, și acum
 ... de și nu știm dacă alungă cu ea doar păsările cerului pen
 ... a stase să lupte cu oricine i-ar amenința palma de pământ
 ... care-și alăptează pruncul pe cimp, în răgazul de cîteva
 ... pământului pe care-l lucrează. O fermecătoare fotografie
 ... Mărie, recentă imagine, cu rodul cel bun și frumos a
 ... dăruica, cea mare, de 11 ani, Irincuța, Ion, Gheorghe,
 ... jumătate oșan, sub soare.

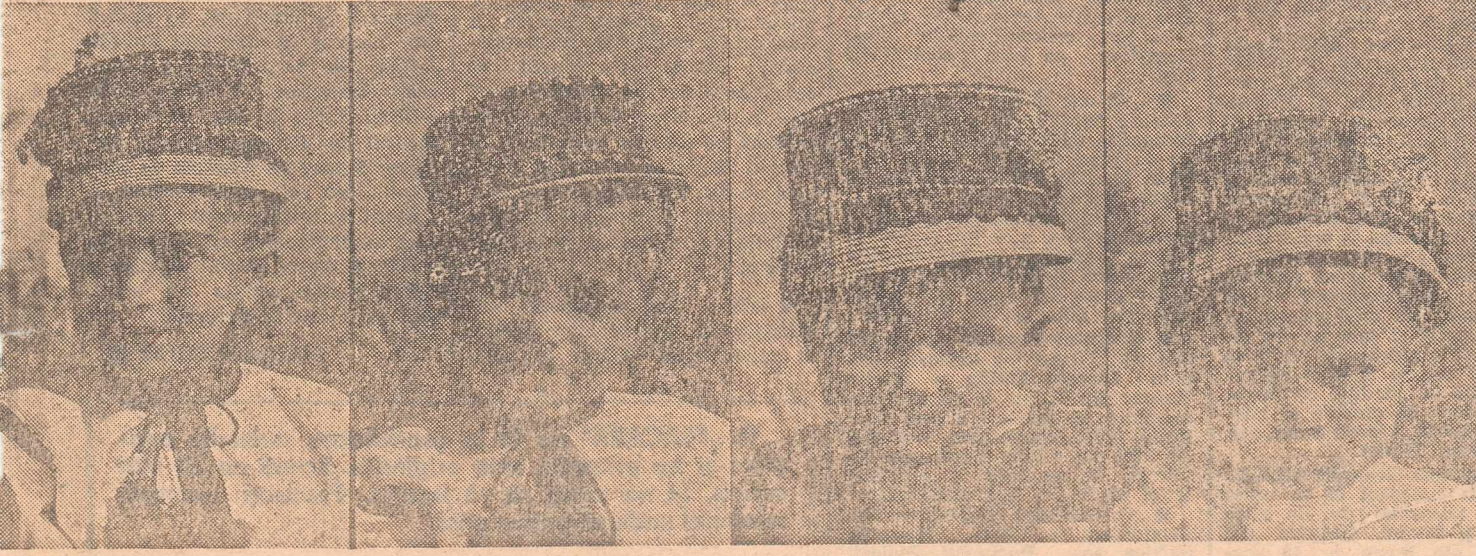
... aici, în Oaș ! Iar acul de cultură pe care, de o viață, îl
 ... un neam atit de puternic, încit fiecare gest, fiecare chip,
 ... într-o epopee fără de început și fără de sfirșit.

PIA OLARU

Fuga cu păștile
 (stînga) : Precătarea
 plugului (dreapta
 sus) : Retrasi din
 calea răuțășilor
 (dreapta jos)

... ai frumoși, curăți și uniți în dulcile verigi de aur ale familiei, iată-i pe Mărie Tatar și pe
 ... n Gheorghe, Irincuța, Petre, Vasii, Mihănuț, Nicoara

Ionescu Constantin din Constanța ne trimite mulțumiri pentru ajutorul primit. Cititorul menționează, în același timp, că la intervenția noastră atât Ministerul Muncii cât și Direcția generală a agriculturii și industriei alimentare din județul Constanța au intervenit cu maximă promptitudine pentru rezolvarea situației sale.

Mă numesc Popoiu I. Costache, am 27 de ani și lucrez ca blănar-cojocar la Cooperativa „Progresul” din Birlad. Locuiesc în satul Ciortolam, comuna Tuțova, județul Vaslui, și fac naveta până la serviciu, adică 20 de kilometri. Mă adresez dv. deoarece sunt infirm din naștere (am făcut și școala specială din comuna Arcești) și de peste un an și jumătate bat drumurile pe la toate cabinetele de medicina muncii din Birlad și Vaslui pentru a-i convinge pe medici că am nevoie de un Trabant Hycomat. La Ministerul Muncii mi s-a dat dreptate (și chiar și un telefon, la care să sune medicii din Vaslui pentru confirmare), dar documentul s-a pierdut de acești medici tot nu l-am primit. Ce să fac? Nu este o singură lege valabilă și la București și la Vaslui?”

Cetățeanul Max Cardelea, excavatorist, actualmente pensionat medical, cu domiciliul în str. Cazarmii nr. 3, bl. 3/B, sc. C, ap. 4, Caransebeș, județul Caraș-Severin, ne roagă să facem public apelul său către soție, Irina Cardelea, care, de câteva luni, și-a părăsit casa și cei trei copii minori, în timp ce dînsul se afla în spital.

Primim din partea Ministerului Educației și Învățămîntului răspunsul cu privire la repartizarea în producție a tov. Marian Lucreția, absolventă a Liceului Industrial „Electronica” din București. La intervenția revistei și, desigur, a ministerului respectiv, liceul bucureștean a făcut în numai o săptămână ceea ce trebuia să facă din capul locului, adică să respecte legea. Oricum, e bine că nu-i prea târziu.

Subsemnatul Rusu Aurel, domiciliat în București, str. Melitei 4, sector 2, vă rog să ne ajutați la rezolvarea unei probleme care durează de 2 ani. Locuim într-o casă la carei subsol este plin de apă, datorită faptului că această clădire nu e racordată la noul sistem de canalizare din zonă. Ne-am adresat telefonic, în scris și personal la I.C.R.A.L. Foișor. S-au deplasat citiva tovarăși, au făcut „investigații” și au plecat. Au venit alții, de la I.C.A.B., și au spus că nu e de competența lor. De la șantierul nr. 2 mi s-a spus că tot la I.C.R.A.L. Foișor trebuie să ne adresăm. Totul este perfect rotund: am ajuns de unde am plecat. Vine iarna și noi, cele patru familii, nu avem unde depozita lemnele și cărbunii, ca să nu mai vorbim de faptul că acest subsol reprezintă un permanent focar de infecție.

Consiliul popular al județului Brașov ne răspunde că, într-adevăr, Cîmpoier Ana din comuna Racoș nr. 607, care s-a adresat revistei noastre, a născut 10 copii, dar „dintr-o eroare a organului local din Racoș, în loc să fie decorată pentru nașterea și creșterea a 10 copii, a primit doar distincția și drepturile legale pentru mamele cu 8 copii”. În aceste condiții, Cîmpoier Ana va fi ținută în evidența Biroului executiv al Consiliului popular din Racoș pentru anul viitor. Desigur, este un act de dreptate care se va face mamei din Racoș, dar nu înțelegem ce măsuri s-au luat împotriva celor care au greșit (e vorba de același consiliu popular comunal), care au pus-o pe drumuri și au tratat-o cu indiferență.

Iată două articole care, așa cum ne semnaleză cititorii Ștefan Vergu din București și Toma Constantin din Iași, lipsesc cu desăvîrșire: cauciucuri cu camere pentru bicicletă și arbori cotiți pentru Dacia 1300. Cum chestiunea nu e tocmai nouă, așteptăm măcar un răspuns.

Pensionarul Vidrașcu Emanuel din București ne scrie că „este inadmisibil ca în Capitala României nici o stradă să nu poarte numele a doi mari oameni de cultură ai țării: Mihail Sadoveanu și George Enescu”. Consultînd ultimul nomenclator al Bucureștiului (anul 1980) găsim intrarea și strada Sinei, str. Suliței, Strigăturii, Abnegației, Afetului etc., dar nici urmă de cele două nume ilustre. Așadar, este inadmisibil.

Miu Elvira din București, strada Cristescu Dima 4, bl. 215, ap. 34, sector 2, a cumpărat de la magazinul de mobilă „Ambianța”, din șos. Pantelimon, o sufragerie „Narcisa” pe care vînzătorul nu i-a despachetat-o, spunînd că se zgîrie”, iar cînd a ajuns acasă l-a găsit marit defectat de fabricație. S-a adresat fabricantului, dar din iulie și pînă azi, întreprinderea din Piatra Neamț, care a produs mobila respectivă, nu i-a dat nici un semn de viață. Cum o sufragerie nu este o bagatelă, rugăm întreprinderea să nu-și facă fir-

ma de ris și să-și onoreze obligațiile.

Nicu Sbușchea din Hațeg ne informează că Lazăr Szanto, șeful formației civile de pompieri din același oraș, a ieșit la pensie după o activitate prodigioasă. El a lăsat „ștafeta” (de fapt, tumba) pe mâini bune, adică fiului său, Ștefan Szanto, care, cu aceeași formație, a cucerit locul I pe țară în introducerea socialistă.

8 cetățeni care locuiesc în blocul M6-A din Aleea Barajul Cucuteni, sectorul 4, București, ne roagă să intervenim pentru a se lua măsuri împotriva locatarilor apartamentului 36, scara 2, etaj 3, care au o comportare „ne-civilizată, sfidătoare față de vecini. Apartamentul pe care îl ocupă, se afirmă în scrisoare, este degradat, murdar, plin de ploșnițe. Familia Pindaru, așa se numesc aceștia, provoacă de ani de zile scandaluri, ziua și noaptea, sint agresivi și au fost de nenumărate ori amendat de miliție” (Semnează: comitetul asociației și încă cinci locatari).

Locuiesc în Birlad, pe strada Ceahlău nr. 1, bl. B 14, ap. 1 și am două fete. Fiica mea cea mare, 11 ani, învață la Școala generală nr. 8, școală aflată la 100 de metri de blocul nostru. Pentru fata cea mică mi se refuză cererea de înscriere în clasa I, la aceeași școală, fiind trimis la alta și motivîndu-se că nu mai sînt locuri. Nu înțeleg de ce, fiindcă în clasa I au fost înscriși foarte mulți copii care locuiesc în alte cartiere: zonele Siret, Gară, Munteni, zone de unde elevii fac deplasarea cu autobuzule. Unde este logica?” (Botoi Aurel).

Consiliul popular al județului Sălaj: „Cercetîndu-se scrisoarea lui Andrei Dumitru din Siminhalu Almașului, s-au luat următoarele măsuri: restituirea fostului lot ajutorător al petentului, executarea de către Matei Vasile, vecinul petentului, a canalului de scurgere a apelor pluviale și menajere prin șapele casei acestuia și betonarea lui, curățirea șanțului de scurgere a apei din fața casei de către Andrei Dumitru și betonarea acestuia pe porțiunea aferentă fîntinii, precum și asigurarea de către consiliul popular a cantității de 150 kg ciment în vederea betonării șanțului de lingă șoseaua națională”.

Bugarin Corneliu Stelian din Arad, str. Aurel Vlaicu, bl. X 4, sc. D, ap. 6, ne informează că s-au împlinit 4 luni de cînd nu poate umbla cu autoturismul ARO 243 DCF din cauza defectiunilor de fabricație. Service-ul din Arad nu are piese de schimb, întreprinderea din Muscel, la fel, așa că omul cere să se respecte reglementările în vigoare, adică înlocuirea autoturismului care, din cauza lipsei pieselor de schimb, nu poate fi pus în stare de funcționare în termen de 60 de zile de la data reclamației. Au trecut 120 de zile.

Cetățeanul Vasile Ion din București, str. Craiței 5, sector 6, întreabă de unde să cumpere un sac de carton presat sau un sac de ciment, dacă la depozitele de materiale nu le găsește. „Realitatea este că atunci cînd vin asemenea produse, ele sînt rapid cumpărate de diferiți speculanți, care le vind cu prețuri mult mai mari”. Problema nu este nouă și revista noastră a întreprins nu demult o anchetă amplă prin depozitele de materiale ale Bucureștiului, anchetă rămasă fără răspuns. Revenim împreună cu dv., doar, doar...

Subsemnatii Botoșoană Ion, Marin Marin, Vlășanu Marin și Marin V. Marin din comuna Domnești, sectorul agricol Ilfov, vă rugăm să interveniți să se reînființeze stațiile de mașină „Băcănie” și „Ciorogirla” din comuna noastră, deoarece ne sînt necesare nouă celor ce facem serviciul la București și folosim acest traseu, cît și copiilor noștri care se duc la școală. Ni s-a spus că stațiile nu sînt rentabile. Nu înțelegem pentru cine nu sînt rentabile, dacă foarte mulți cetățeni din Domnești au nevoie de ele”.

Am terminat anul acesta Liceul economic și de drept administrativ (special pentru infirmii) din Sebeș Alba și Direcția pentru probleme de muncă și ocrotiri sociale a județului Timiș care avea obligația să mă plaseze în producție mi-a oferit postul de cantaragiu la C.A.P. Satchinez, aflat la 2 kilometri distanță de casă. Plec dimineața la ora 6, drumul este rău, plin de gropi și noroale, și mă întorc acasă noaptea la ora 10, descurcîndu-mă numai eu știu cum. Nu cred că nu mi se poate găsi și mie un loc de muncă la o întreprindere unde să lucrez opt ore și la care să mă pot deplasa în condiții civilizate. E vorba doar de omenie și înțelegere” (Ancuza Viorel, Satchinez nr. 19, județul Timiș).

Procuratura Generală a R.S.R.: „Vă facem cunoscut că în urma scrisorii adresate dv. de către Daniela și Daniel Giuglan din București, str. Roma nr. 18, sec-

tor 1, plîngerea a fost admisă și s-a format dosarul penal nr. 3589/B/81, care a fost trimis organelor de miliție pentru cercetări”.

Locatarii imobilului din bd. Tineretii nr. 10, Timișoara, ne scriu că acesta se află într-o stare deplorabilă în ciuda numeroaselor intervenții către cei în drept să se ocupe cu reparațiile: acoperișul este distrus, streșinile sînt putrede, liftul este blocat și, de fapt, nu mai prezintă nici o garanție, apa ajunge numai pînă la etajul I, rar la II (din cele cinci existente) (Semnează zece locatari).

În luna noiembrie 1980 s-a prezentat un organ de control care a solicitat abonamentul RTV L-a verificat, a mulțumit și a plecat. În martie 1981, mă trezesc că mi se reține 334 lei din retribuție la cererea of. P.T.T.R. nr. 12 Cluj-Napoca. La oficiu aflui că totul mi se trage de la un control RTV din noiembrie 1980. Prezint abonamentul spre verificare, mi se dă dreptate, dar trebuie să mă adresez Radioteleviziunii. Expediez plîngerea, primesc răspunsul, sint convocat la sediul Radioteleviziunii din Cluj-Napoca și totul se soluționează în favoarea mea. Mai puțin restituirea banilor, deși, ulterior, am mai făcut o plîngere” (Mihalea Cornel, str. Lingurarilor 70-110, bl. S2, sc. 8, et. 9, ap. 290 - Cluj-Napoca).

În septembrie v-am cerut sprijinul pentru soluționarea unei nereguli în legătură cu dosarul meu de încadrare ca navigator în cadrul Navrom. Vă mulțumesc. Tot ce nu se făcuse în opt luni, s-a rezolvat astfel în trei săptămîni” (Ing. Sicomăș Cornel, str. Daniel Barcianu 31, sector 3, București).

U.J.C.C. Prahova: „În legătură cu scrisoarea semnată de Negoțel Ion din com. Adunați Prahova, vă comunicăm că, așa cum rezultă și din declarația dată de tov. Negoțel, pe care o anexăm în copie, sesizarea nu a fost făcută de dînsul, ci de un anonim răuvoitor. Menționează că îl cunoaște pe gestionarul reclamat, dar cele din scrisoare sînt calomnii. Lucrătorul gestionar Chițu Ion a împlinit vîrsta de pensionare, însă U.J.C.C. Prahova a aprobat cererea sa de a lucra în continuare pentru realizarea vechimii de 30 de ani”.

Țin să mulțumesc dr. Dinu Florea de la spitalul din Cîmpina, care cu aparatul inventat de d-sa a reușit să mă vindec de o nevralgie trigeminală, de care am suferit mulți ani. Am fost internat în mai multe rânduri atît în spitalul din Brașov, cît și în cel de neurochirurgie din București, am folosit mil de comprimate și în special Tegretal, fără să mă ajute mai mult decît cu o ameliorare temporară. Astăzi, după tratamentul dr. Dinu Florea, mi-a dispărut cu totul durerea” (Sasu Nicolae, bd. Griviței nr. 29, Brașov).

Vreau să fac și eu publică o întrebare: cînd are de gînd U.J.C.C. Sălaj, în calitate de titular de investiție, să termine lucrările de la depozitul de materiale de construcții și mobilă din Hida?” (Barna Emil, profesor la Școala generală din Hida-Sălaj, președintele comisiei de cenzori de pe lingă Cooperativa de consum Hida).

Procuratura municipiului București: „Urmare a scrisorii numite Popa Adriana din București, vă informăm că a fost sesizat organul de urmărire penală competent, să verifice aspectele semnalate, respectiv Miliția sectorului 2.”

Redăm un fragment din răspunsul Departamentului căilor ferate, privind scrisoarea semnată de Oșan Alexandru, Nicolăescu M. și Tulai Constantin, impiegați de mișcare în stația C.F.R. Daneș: „Regionala C.F. Brașov face cunoscut că pentru plata orelor de muncă suplimentare prestate de dv. în lunile mai, iunie și iulie a.c., în măsura în care n-au fost compensate prin acordarea de timp liber corespunzător, s-au luat măsurile necesare de achitare a lor, concomitent cu plata chenzinei pe luna septembrie 1981”.

Vă rog să mă ajutați deoarece s-a împlinit un an de cînd am comandat un palton la cooperativa de blănuri de pe strada Lipsceni din București (comanda nr. 20541). Prima dată am refuzat această comandă, pentru că nu a corespuns din nici un punct de vedere (material, model). Menționez că am depus încă de la început suma de 3100 lei” (Tun Ana, str. Păcurari nr. 93, Iași).

Consiliul popular municipal Galați: „Urmare a scrisorii semnate Ionescu Emilia și Pletea Toader din Galați vă comunicăm: asociația de locatari a fost sprijinită prin repartizarea cantității de 1000 kg bitum, după cum lucrează de reparare a hidroizolației bl. E 4 a fost terminată”.

Subsemnata Niță Gheorghita, domiciliată în com. Balotești, Săftica, șos. București-Ploiești,

nr. 179, sectorul agricol Ilfov, îngrijitoare la grădinița cu program săptămînal Săftica, vă aduc la cunoștință următoarele: sint mamă a trei copii, dintre care unul, pe nume Niță Mariana, născut la 26 mai 1959, cu o paralizie, nu a putut urma cursurile nici unei școli speciale în vederea calificării într-o meserie pentru a-și câștiga existența. Eu, cu o retribuție de 1485 lei, și soțul meu, muncitor pe diferite șantiere din țară, cu greu putem face față cheltuielilor întreținerii acestui copil și a celorlalți doi, destul de mici. Vă rugăm să ne îndrumați către organele competente pentru obținerea unui ajutor social pentru fiica mea Niță Mariana”.

Datorită revistei „Flacăra” am ajuns la tov. dr. Daniel Costa de la Spitalul militar central, secția neuropsihiatrică, singurul care, după 22 de ani de chin și suferință, m-a vindecat complet de un ingrozitor defect de vorbire (bilbajal). Mulțumesc revistei și medicului Daniel Costa pentru că am scăpat de o boală despre care toți medicii consultați pînă atunci răspundeau invariabil: boală nevindecabilă” (Velei Petre, str. Gării, bl. 14, ap. 10, Bumbesti-Jiu - Gorj).

S-ar cuveni poate o deshu- mare a tablei din imagine, pe care stă scris roșu pe galben că „pînă în anul 1974 se vor electrifica satele Călinești, Drăgănești, Corbu etc”, dat fiind că, de pildă, cetățenii din Drăgănești au

plătit încă din 1974 sumele pentru electrificare, obiectiv nerealizat nici acum, după șapte ani. Probabil că banii au fost folosiți la confecționarea unor astfel de panouri. Vă rugăm să publicați aceste rânduri și fotografia, poate se aprinde vreo lumină undeva, măcar să ne vedem banii dați în 1974” (Bădișescu Gh. Ion - sat Drăgănești, oraș Brezol, jud. Vilcea).

U.G.S.R., Consiliul sindicatelor din comerț municipiului București: „În legătură cu scrisoarea tovarășului Marin Constantin din Calea Mosilor nr. 75, sectorul 2. Consiliul sindicatelor comerț, discutînd cu Direcția generală comercială și Consiliul oamenilor muncii din I.A.P.L. Bistrița, a hotărît reincadrarea tov. Marin Constantin în funcția de artist instrumentist, păstrîndu-și toate drepturile de om al muncii”.

La 23 aprilie a.c., revista „Flacăra” a publicat un fragment din scrisoarea pe care v-am trimis-o în martie și în care arătăm că apa nu ajunge pînă la etajele superioare ale blocului nostru. Nici pînă azi I.C.A.B. n-a răspuns. Cum respectă întreprinderea amintită Legea privind sesizările oamenilor muncii?” (Cîmpoieru Gh., București, str. Becaței nr. 2, bl. R4, sc. F, et. 10, ap. 329). N.R. Semnatarul nu mai precizează că și această scrisoare urmează după un lung șir de apeluri adresate întreprinderii în cauză, apeluri soldate, în aproape șase ani de cînd s-a dat blocul în folosință, numai cu o adresă în care, la data de 21 noiembrie, se menționează: „vă facem cunoscut că defectiunea din str. Becaței nr. 2 este în atenția noastră și va fi remediată în cel mai scurt timp cu ordinul de lucru 1203/1980”, semnată de dir. Exploatarea apei, Ing. V. Zărnescu. Se apropie anul, pe cînd un nou ordin de lucru, tov. director?”

Aflăm din răspunsul cuprînzător al Consiliului popular al municipiului Tulcea că cetă-

țeanul Potaie Iorgu a primit aparatamentul pe care îl merită, scrisoarea fiind rezolvată de Costan Constantin și Nicolae Mihair în numai zece zile.

Mandan Vasile și-a părăsit din nou familia, ne scrie soția sa Mandan Natalia din comuna Cîrța, județul Sibiu, uitînd de obligațiile familiale. Iată și obligațiile familiale ale lui Mandan Vasile: trei copii și plus și suma de 1000 de lei care reprezintă pensia de întreținere, la care l-a obligat instanța, și alocația cuvenită minorilor. Ultima oară a fost văzut pe la Brașov sau Rîmnicu Vilcea.

Cetățeanul Telceanu Octavian, din București, Aleea Pașcani 10, sectorul 6, a cumpărat în aprilie a.c. un robot de bucătărie produs de Cooperativa Electrometal Oradea. După trei luni, aparatul s-a defectat. Cooperativa Metalocasnica, unitatea 9, din șos. Pantelimon 233, nu are piese de schimb, iar magazinul de unde l-a cumpărat nu i-l schimbă. Deși robotul este în termen de garanție. Așteptăm răspunsul cooperativei din Oradea?”

Pagină realizată de RAZVAN BARBULESCU

Posta redacției

Mircea Bărdășu - Zalău: Din cele scrise rezultă că aveți studii superioare juridice care nu corespund activității secției de arhitectură și sistematizare ● **Aurica I. Raschiu - București**: Mai aveți o posibilitate, recursul extraordinar ● **Florea Oprea - București**: Ne-ați trimis numai cîteva copii ale unor acte, în ce scop? Reveniți cu o scrisoare ● **Stanca Bodea - com. Uliești (Dimbovița)**: Vă înțelegem, dar nu noi hotărîm dreptul dv. la pensie. Am intervenit la U.J.C.A.P. - Dimbovița ● **Neculai Vizitiu - com. Pungești (Vaslui)**: Reveniți cu amănunte clare, de cîte cine vi s-au reținut banii de concediu și pe ce motiv ● **Teofil Marcu - Botoșani**: Ne întrebați, cine și cu ce trebuie să plătiți zăgrăvitul scărilor? Răspundem: cei care o folosesc și cu bani ● **Constantin Georgescu - București**: Un fost avocat cere desființarea avocatului, argumentele nu ne-au convins. Am clasat scrisoarea ● **Paula Tinc - București**: Dacă nu obțineți bunurile de bunăvoie, acționați-l în judecată ● **Arsene Bedrosian - Ploiești**: Trebuie să vă adresați Direcției difuzării presei pentru elucidarea cazului ● **Dorin Benea - Oradea**: 1) Vă sfătuim să aveți mai multă încredere în cei în mijlocul cărora trăiți, și încercați să înțelegeți că și alții pot avea dreptate; 2) În privința jurnalului de 4400 pagini, aveți dreptul, păstrați-l pentru „regăsirea personală la bătrînețe” ● **F. Bivolaru - București**: La Centrul medical de fonaudiologie și chirurgie funcțională din str. Mihail Cioranu nr. 24 îl puteți solicita pe dr. Mihail Leontopol ● **Constantin Băluță - com. Iancu Jianu (Olt)**: Pentru imprimarea unor discursuri și casețe, adresați-vă la Electrecord - București ● **Gabriela Nicolăescu - Horezu**: Programele Radioteleviziunii Române sînt întocmite de acest for, adresați-vă direct propunerile ● **Ionel Ioan - com. Videle (Olt)**: Celor patru nepoți pe care-i îngrijiiți, statul le dă alocație fiindcă mama lor este în serviciu. Dacă tatăl copiilor nu plătește pensie alimentară, acționați-l în judecată ● **Mihail Iordănescu - București**: Întrucît dv. aveți numai un copil nu puteți contracta apartament cu 4 camere ● **Asociația locatarilor bl. C 17 str. Compozitorilor - București**: O gospodărire judicioasă a spațiului o hotărîți într-o adunare generală a locatarilor, solicitînd și sprijinul consiliului popular al sectorului ● **Florica Sirbu - Alexandria**: Pentru vechimea dv. în muncă este necesar să depuneți dovada cerută de întreprinderea unde v-ați reincadrat ● **Mihail Marin - București**: În caz de deces, dreptul de dispoziție asupra sumelor depuse pe libretele de economii îl au persoanele indicate în dispozițiile testamentare; pentru date suplimentare, adresați-vă la C.E.C. ● **Aneta Matei - București**: O altă soluție nu aveți, decît să-l dați în judecată.

MARGA NEDELEA

● „FLĂCĂRA” nu ia în considerare scrisorile anonime și nu primește acte originale. Scrieți-ne cit mai concis. Și nu uitați să vă iscăliți. Precizați eventual telefonul unde vă putem găsi.

PENTRU MINTE, INIMĂ ȘI LITERATURĂ

DAN ZAMFIRESCU:

„Cultura română trebuie să folosească șansa ei de azi spre a deveni aluatul unei noi umanități“

— Dv., Dan Zamfirescu, v-ați făcut cunoscut prin reavocarea în discuție a cazului Neogoe Basarab. Contribuția dv. a iscat mari polemici, într-un adevărat cadru internațional. Ce e cu aceste polemici? Reprezintă ele o pretungire a polemicii mai vechi, sau au avut un accent inedit?

— Răspunsul la întrebare îl găsiți în noua mea carte *Contribuții la istoria literaturii române vechi*, articolele Pe marginea unei „chestiuni homerice“: Neogoe Basarab și *Manuil din Corint* și *Intre Neogoe Basarab și Manuil din Corint*. Răspuns d-lui Petre S. Năsturel. Primul articol are un motto din Nicolae Iorga, care sună astfel: „Noi suntem de o simplitate apostolică atunci când este vorba să primim lucruri în dauna noastră“. Din acele articole și din reproducerea integrală, în traducerea noastră, a discuțiilor ce au avut loc la Atena, în mai 1970, la al doilea Congres internațional de studii sud-est europene, veți înțelege tîlcul acestui „motto“ și veți găsi, cum spunem, și răspunsul la întrebarea dumneavoastră.

— Într-un interviu pe care ni l-a acordat în „Flacăra“, profesorul Edgar Papu vorbește despre un „blestemat complex de inferioritate“ care, zicea d-sa, a făcut ravagii în cultura noastră și care încă supraviețuiește. Ce părere aveți?

— Eu numesc acest complex „complexul fanariot“, deoarece este produsul acelei epoci dintre 1711 și 1821, în care s-a urmărit sistematic distrugerea încrederii poporului român în el însuși, în virtuțile limbii sale, în forța sa de creație. Era o epocă de umilință politică, de izolare culturală, de dominație a unui imperiu străin prin interpusi străini, sau instrăinați sufletește. Toți aceștia la un loc au inoculat otrava neîncrederii în noi înșine, și cu această otrăvă ne luptăm, de la Gh. Asachi și Gh. Lazăr pînă la Edgar Papu și Adrian Păunescu. Primii trebuiau să convingă societatea înaltă a timpului lor, români și fanarioti deopotrivă, că se poate face matematică, literatură și filozofie în limba păstorului și țaranului român, nu numai în limba lui Homer sau a lui Voltaire. În zilele noastre trebuie să te lupti ca și cu pietrele de moară spre a acredita o descoperire sau o invenție românească, ori pentru a face acceptată ideea că și românii au deschis drumuri originale în cultură, nu doar au bătut cărările deschise de alții.

— Deci, același complex, în altă ipostază.

— Exact. Dar el nu trebuie confundat cu conștiința rămănerii în urmă (care nu este deloc un „complex“, ci o dovadă de luciditate autocritică!) a vechilor sau modernilor noștri cărturari. Un Coresi constata (exagerînd în dauna noastră ca un Cioran avant la lettre) că am rămas ultimii care nu avem carte tipărită pe limba

românească, dar de aici nu trăgea concluzia că nu simțim în stare să avem, ci pornea să tipărească el un teanc de asemenea cărți! Marii noștri cărturari și savanți, din epoca veche și modernă, care toți au deplins rămăneria noastră în urmă în anumite domenii, au știut cu precizie ce ne lipsește, nu s-au gargarisit cu cuvinte, dar au pus imediat umărul de au lichidat aceste întirziri. Conștiința vie, dureroasă uneori, a ceea ce ne lipsește în raport cu alții, ochiul viu asupra străinătății, continua comparație a ceea ce simțim noi cu ce simt alții, toate acestea au funcționat ca o imensă forță de recuperare, de egalizare și chiar de depășire în vremile eroice și în suferințele eroice cărora le datorăm cultura și știința românească. Toți acești oameni, care nu se iluzionau, aveau o încredere neștrămutată în virtuțile poporului lor, tocmai fiindcă se simțeau ei înșiși intruparea acestor virtuți. „Complexul fanariot“ a fost și rămîne complexul nevolnicilor. Sau al celor ce repetă programul din vremea care a născut „complexul“.

— Ce l-a făcut pe Dan Zamfirescu să

sară din istoria literaturii române vechi în literatura contemporană, fără nici o prealabilă ecluzare? Se știe că idolul dv., N. Iorga, a pățit-o, procedînd la fel. Recent, din mai multe direcții, vi s-a adus tocmai acest reproș.

— A interzice unul însuși cunoscut pentru studiile sale de literatură veche să se ocupe de literatura contemporană înseamnă a dogmatiza o anomalie, condamnată încă de G. Călinescu în prefata la *Istoria sa!* Cum adică, Ernst Robert Curtius poate scrie monumentală carte despre *Literatura europeană și Evul Mediu latin* și în același timp să fie autorul unor monografii despre Balzac și Proust și al unor studii esențiale despre Ortega y Gasset, Ștefan George, T. S. Eliot, Herman Hesse; N. K. Gudziu poate fi un specialist, universal cunoscut, în același timp în literatura rusă veche și în Lev Tolstoi; Petăr Dinecov, unul din cei mai mari și mai profunzi exegeți ai vechii literaturii bulgare, poate fi și un mare istoric al literaturii bulgare moderne și un cunosător avizat al celei contemporane; numai subsemnatul, fiindcă am scris despre Neogoe Basarab, am devenit incapabil să văd clar valorile contemporane (cum spunea G. Dimisianu în *Vatra*) sau fiindcă sînt „slavist“ (cum zice Valeriu Cristea) nu-mi pot da seama dacă ciclul romanesc al lui Paul Anghel poate fi comparat cu *Război și Pace* al lui Lev Tolstoi sau cu epopeea lui Solohov, atunci cînd acest tip de carte nu-și găsește alți termeni de comparație firești! Necesitatea „ecluzării“ este imaginară! Scriu de două decenii despre literatura modernă și contemporană și, pentru lămurirea mai clară a lucrurilor, iată, am predat Editurii „Cartea românească“ un volum de peste 500 de pagini în care patru sute conțin eseurile mele despre Budai-Deleanu, Gh. Lazăr, Eudoxiu Hurmuzaki, Bănescu, Kogălniceanu, Hasdeu, Eminescu, Maiorescu, Gherea, Părvan, Călinescu și dintre contemporani, Marin Preda, Eugen Barbu, Marin Sorescu, Paul Anghel, Adrian Păunescu, Ion Lăncrănjan, M. Ungheanu ș.a.

— De fapt — după Neogoe Basarab — ce alți contemporani ați mai descoperit?

— Sînt primul îns (nu spun primul critic, deoarece nu aspir la acest titlu) care am scris, în 1965, despre Marin Sorescu, ca despre un mare creator al literelor românești. Pe atunci, în afară de Călinescu, nimeni nu intuise adevăratele lui dimensiuni... Și tot eu am scris, acum cîteva ani, două articole care relatau, într-un moment de boicot împotriva lui Sorescu, atitudinea adoptată un deceniu în urmă. Am făcut cu ele turul tuturor redacțiilor literare, fiind refuzat, și numai Adrian Păunescu mi-a dat găzduire în *Flacăra*. Am mindria de a fi scris, din 1968 pînă azi, despre toate cărțile mari ale lui Paul Anghel. Dacă voi fi fost

întîiul exeget pe măsură al acestora doi, Sorescu și Paul Anghel, mie îmi este de ajuns. Nici Maiorescu n-a impus decît doi mari scriitori: pe Eminescu și pe Caragiale. Gloria lui Goga și a lui Sadoveanu a moștenit-o, sporînd-o, de la Iorga.

— V-ați introdus într-o companie ilustră, Maiorescu, Iorga... Mă rog, dacă nu vă sperie monștrii sacri... Continuați!

— În această companie am fost introdus prima dată de Cornel Moraru, aici, în paginile *Flăcării!* Deci continui. Căci Iorga, pe care-l aminteați, și care nu este „idolul“ meu, deși sînt primul îns care a reușit să strecoare la tipar un elogiu la adresa lui după lunga noaptea a tăcerii scoborîtă în 1948 (a apărut în aprilie 1959, datorită Jenetei Nedeaianu și lui Al. Cerna-Rădulescu; următorul titlu în bibliografie este din noiembrie 1960 și a fost semnat de Mihai Berza), Iorga a fost, alături de Maiorescu și Gherea, unul din cei mai mari critici și arhitecți de epoci culturale. „Pătaniile“ sale sînt marfă de anecdotă analfabetă. G. Călinescu, care și-a deșființat sistematic toți confrății de critică, începînd cu Maiorescu și Gherea, a rostit buclucasa frază „de cîteva decenii încoace a fi descoperit de N. Iorga este dovada sigură a lipsei de talent“, uitînd că Blaga a fost impus de un articol al lui Iorga, și că el însuși, Călinescu, a considerat aprecierea lui Iorga atît de importantă pentru consacrarea sa, încît a citat-o în postfața volumului 5 din *Opera lui Mihai Eminescu!* Iorga n-a „pățit“ nimic ocupîndu-se de contemporani, și am arătat cîndva că cel ce a „pățit-o“ este Dumitru Micu, care a citat pe necitite articolul *Doi povestitori*, cu titlul anecdotic „Doi mari scriitori: Vasile Pop și Mihail Sadoveanu“. Căci, din păcate, despre Iorga se vorbește încă „după ureche“. În definitiv, cele 180 de pagini scrise de mine despre el, din 1957 începînd, și reunite acum într-un volum recent apărut la Editura Eminescu, nu sînt și ele o „ecluzare“, cum spuneți?

— Ați lansat un punct de vedere îndrăzneț, afirmînd că valorile culturii noastre aparțin nu „literaturii răsărite“, ci celei „apusene“, ci unei „a treia Europă“. Ce înțelegeți prin această noțiune? Ce înseamnă expresia „deschiderea literaturii române spre toate azimuturile“?

— Vă referiți, desigur, la articolul *Prestigiul și actualitatea culturii românești*, retipărit în volumul *Via Magna* și în care apare acest pasaj: «I se atribuie lui Martin Heidegger, filosoful neliniștilor veacului nostru în fața existenței, o profecție: că din spațiul culturii românești și în genere din spațiul sud-est european, această „a treia Europă“ care de la bizanțini n-a mai jucat un rol major în destinele culturii universale, comparativ cu rolul Occidentului (și al culturilor integrate lui din Europa Centrală și Răsăriteană) sau al Rusiei secolelor XIX și XX, că din această „a treia Europă“ va porni regenerarea sufletească și spirituală a bătrînilor nostru continent».

— O idee seducătoare! Ce reacții a provocat?

— Am scris aceste rînduri în decembrie 1977 și ele au rămas, ca dealtfel întreaga carte, aproape fără răsunet. Mă bucur că dv. ați descoperit această idee, la care țin foarte mult, și care este centrală în concepția mea de istoric literar. Consider spațiul sud-est european, pe care și-a avut cîndva centrul marea civilizație elenică, apoi, prin mutarea capitalei la Bizanț (de către latinul răsăritean Constantin Cel Mare!) și civilizația romanizată orientale, din care citeva secole după aceea, pe timpul țaranilor latini din aceste părți Justin și Justinian, s-a încheiat civilizația bizantină, adică civilizația dominantă a Europei medievale (cam ceea ce a fost Occidentul în epoca modernă), consider acest spațiu ca pe o „a treia Europă“ în cadrul acelei Europe unitare în temeiurile ei profunde, în aspirațiile și chiar în realitatea ei, încă nedeplinită. Căci nu numai occidentalul, dar și intelectualii greci, bulgari, români, sîrbi, albanezi, munteneșeni nu reușesc să-și reprezinte aceste culturi într-un sistem unitar, cu niște vase comunicante, cu adînci și pluriseculare legături și interdependențe. Pentru apuseni și pentru răsăriteni deopotrivă, singura cultură bine cunoscută și prestigioasă este cultura rusă, „Europa răsăriteană“ se identifică, literar vorbind, pentru occidental, cu literatura care a dat pe Tolstoi, Doiștolevski, Cehov ș.a. Dar consider că o adevărată Europă a păcii și înțelegerii poate beneficia masiv și din existența unei conștiințe active a sud-est europenilor despre trecutul, despre solidaritatea lor istorică și culturală, despre mesajul și șansele lor actuale și viitoare.

— Mai explicit, ce rol atribuiți celei de-a „treia Europă“?

— Această „a treia Europă“ poate contribui masiv la nașterea acelei „Europe a sufletului european“ atît de dorită, și

(continuare în pag. 16—17)

ILIE PURCARU

Constelația

lirei

Vasile

Nicolescu

În Alaska

Sătul de toate am preferat odată lumea de gheață. Mă pregătisem să vorbesc localnicilor despre nălucile d-lui Melville. Dar noaptea, ursi polari au rupt toate afisele și n-a mai venit nimeni.

Te-ai visat

Te-ai visat îmbrățișînd un riu dar riuul care îmbrățișase arbori și minți sălbăticiuni și umbre de făpturi ce-au pierit parcă s-a strîns de teamă și-a pălit dintr-o dată ca și cînd vîntul îi luase capul și-alergai să-l mai prinzi.

Unde nu te voi mai găsi

Clopotel, ariete de bronz, clopotel și zăpada rugîndu-te să rămîi pe puntea de clestar a luminii.

Clopotel, cling-cling, clopotel zidurile transparente și arborii picură vesnicii pentru tine.

Clopotel, zei ai dezghețului, clopotel, munti de iasomie și lacrimi, crînguri ușor tremurînd să te primă.

Clopotel, migrații de sunete, clopotel născocind veste de țărături unde nu te voi mai găsi niciodată.

Pe Insurgentes la etajul 10

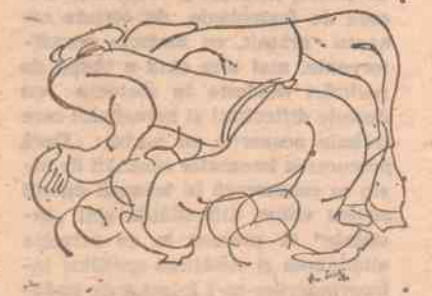
După miezul nopții, singur, în arena pustie a nopții, agonizînd ca o pasăre rău impuscată, deasupra orasului care tipă în somn.

Cheamă norul acela

Cheamă norul acela de culoarea cealaltă verde și blind și moale, plus ireal și speranță, burdușit de fulgere, cărunt de spaîmă, cămașă-nșelătoare-a lui Jupiter. întinde mina și cheamă-l să depună mărturie să-ți spună cît te-am strigat prin încăperile cerului, strigoii marin sau nălucă exersînd la toate instrumentele la toate corzile vîntului și ale nopții cu miinile pierdute în muzică

Boeing

Deasupra Oceanului, noaptea doi pasageri, eu și un copil adormit cu violoncelul în brate. Îmi aud inima alergînd în maratonul cu norii și fulgerele o doamnă, fă să tacă odată greierii aceștia fîrînd asurzitor în ureche și-oprește grindina aceasta ca o bătaie de tobe oprește ghețarii aceștia care inaintează din toate părțile spre mine!

În acest număr desene de TIA PELTZ

Cronica literară

Șerban Cioculescu: Amintiri

Primele însemnări din cartea de Amintiri (Ed. Eminescu) a lui Șerban Cioculescu (de fapt, o reeditare cu un număr sporit de pagini a volumului din 1975) creează impresia că autorul lor se va ocupa în exclusivitate de propria lui persoană, întocmind cu pedanterie dosarul formării sale ca om și literat. Criticul scrie despre sine cu detașare, ca și cum ar consacra o monografie unui scriitor știut doar din opere, din documente sau din mărturiile altora. Se întreprinde astfel un studiu științific în care cercetătorul își ia libertatea să se folosească drept material de observație. Cine cunoaște „spiritul neadormit, duhul negației, indoiala agresivă” care îl caracterizează în general pe Șerban Cioculescu înțelege că acesta, în cuprinsul demonstrației argumentate cu multă rigoare, nu se poate sustrage plăcerii de a le exercita și asupra lui însuși din dorința de obiectivitate cât mai deplină. El pare să ne spună că aflăm mai multe despre un om dacă îl examinăm cu luciditate decât dacă îl simim pe o piedestal și-l contemlăm cu o fervoare necontrolată. Evocarea anilor copilăriei, a bunicilor, părinților, dascălilor, colegilor de școală se face de obicei în paginile lui Șerban Cioculescu cu calmul imperturbabil al unui arheolog care stie că emoțiile nu-l ajută cu nimic la reconstituirea unei civilizații dispărute. De aceea, ori de câte ori frazele riscă să devină sentimentale autorul își cenzurează efluvii lirice și strecoară câte un comentariu sarcastic: „Îmi recitesc cu aspre muștrări lăuntrice proza lirică, despre care, în calitate de editor al lui Caragiale, îmi spun în mod autocritic că «nu mă prinde»”. Și totuși, în ciuda reticenței cu care Șerban Cioculescu se destăinuie, se conturează din aceste pagini imaginea unui băiat plâpând și sfios, care se luptă cu bolile și cu mediul ambiant pentru a-și afirma dreptul la existență. Așa cum e firesc pentru un viitor cărturar, înțelegerea sa fundamentală rămâne cea cu cărțile: „Am fost din adolescentă un cititor nesățios. Citeam orice-mi cădea în mână: ziare, reviste, cărți de știință și mai ales de literatură”. Destinul i se conturează tot mai pregnant, până când devine, încă din tinerețe, unul din reputații noștri critici literari. Din acel moment povestitorul încetează să mai fie personajul central, se lasă în planul secund și-i convoacă pe alții să evolueze pe scenă sub lumina reflectoarelor. Șerban Cioculescu nu se mai scrută pe el însuși și-l contemlă tot mai atent pe ceilalți. Descrie fizionomia, sau vestimentația personajelor, reproduce discuții, înregistrează vorbe de duh cu vâdită incitare, comentează diverse scrieri. Am fost incunostințati la început în mare măsură de frământările intime ale copilului și adolescentului. Pe cele ale maturului mai mult le ghicim, fiindcă autorul pare să uite să le povestească, așa cum la o vîrstă fragedă, printr-o ciudată amnezie, nu spusese acasă că a descoperit într-o magazie casa de bani a familiei pe care tot o socoteau pierdută. Dar un lucru deosebit de important este trecut cu vederea nu numai din grija de a nu se dezvălui în public și de a se feri de ochi iscoditori. Dacă în copilărie autorul era în permanentă dependent de cineva, ajuns la maturitate el își croiește singur o cale de la care nu se abate oricâte evenimente ar mai cunoaște. De aceea, privirea îndreptată „înăuntru” se poate răsfînge de acum înainte în afară și poate observa mai bine pe ceilalți.

Ni se perindă prin față o galerie importantă de figuri ale literaturii noastre dintre care amintim pe Mihail Dragomirescu, Vladimir Streinu, Camil Petrescu, E. Lovinescu, Liviu Rebreanu, N. Iorga, Ion Barbu, Ionel Teodorescu, Adrian Maniu, Tudor Arghezi, Al. Rosetti, Lucian Blaga, Șerban Cioculescu este unul dintre cei mai pretioși martori pe care îi putem chema să susțină o depozitie în legătură cu acești „mari seniori” și e un privilegiu pentru cultura română că autorul Vieții lui Caragiale ne-a schițat, cit mai obiectiv posibil, portretele unor scriitori pe care generațiile noi nu au avut cum să-i cunoască. Sint absolut pasionante aceste evocări întreprinse cu vervă și bonomie, cu un suris malitios sau cu grija pentru detaliul revelator. Dorința de restabilire a exactității unor fapte îl constringe să polemizeze deseori pentru a le conferi imaginea corectă. Șerban Cioculescu posedă o vastă experiență de bibliotecă și viață care să-i permită să judece faptele contemporanilor, să le aprobe sau să se desolidarizeze de ele, ca un iustitiar incoruptibil însă plin de înțelegere față de cusururile omenești, ca o conștiință a literaturii noastre de azi.

GEORGE ARION

„Cultura română trebuie să folosească șansa ei de azi spre a deveni aluatul unei noi umanități”

(Urmare din pagina 15)

pe care n-o avem, o Europă a conștiințelor europene, a „sufletului european”, care să ajungă a gândi firesc orice conflagrație intereuropeană ca pe o monstruoasă. Noi ne mirăm azi de războaiele dintre republicile italiene și ne apare ca o ciudățenie lupta dintre Matei Basarab și Vasile Lupu, fiindcă secolul al XIX-lea a impus ca factor hotărâtor în istorie și mentalitate conștiința națională a popoarelor. Secolul XX trebuie să creeze conștiința europeană și, mai mult, conștiința ecumenică, adică puțința de a gândi planeta ca o „ecumenie”, ca pe o casă comună în care trebuie să domnească armonia și înțelepciunea. Or, acest „ecumenism” este marele mesaj al Bizanțului, pe care noi îl moștenim direct. De aici afirmația mea despre „deschiderea culturii române spre toate azimuturile”. Noi ne aflăm pe un punct geografic, geopolitic și geocultural de unde sîntem obligați să privim și să înțelegem, în fiecare moment, evoluția mondială.

— Autenticul, realul, sincerul „ecumenism” este deci mesajul mondial al „Balcanilor”?

— Întocmai. Atunci cînd popoarele din acest spațiu promovează tot mai activ o politică de pace și înțelegere între ele, de bună vecinătate și colaborare, ele se află în marea tradiție a locului, dar, totodată, elaborează, împreună, o mentalitate mondială, pe care o propun în locul celei ce a dus lumea pe marginea prăpastiei. Cultura română, laolaltă cu celelalte culturi de pe acest pămînt împodobit cîndva de Elada și apoi de Bizanț, trebuie să folosească șansa ei de azi spre a deveni aluatul unei noi umanități, o umanitate a solidarității umane, în locul umanității încredințării universale, în care trăim. Nu-i puțin lucru să fii aluatul sufletesc al unei noi umanități! Italianii au fost în Renaștere și ne-au arătat cum un popor

care nu era nici cel mai numeros și nici cel mai puternic în Europa a pus totuși bazele Europei moderne. Ca să nu mai vorbim de un alt popor, care acum aproape două mii de ani, alături de greci, a elaborat temeliele sufletesti ale omenirii pentru milenii! Iată deci ce înțeleg prin „a treia Europă” și prin orizonturile deschise „spre toate azimuturile” ale culturii române.

— Ne-am referit mereu, în conversația noastră, la cartea dv. „Via Magna”. Ce înseamnă „Via Magna” nu ca titlu de carte, ci ca opțiune a autorului în ce privește literatura română?

— Titlul cărții este titlul unui amplu eseu din cuprinsul ei, apărut în Flacăra, în care pledez exact idelle de mai sus. Cultura română a trăit și mai trăiește încă pentru mulți cu sentimentul că gravitează într-un fel de sistem solar al căru centrul e altundeva decît în ea însăși și în spațiul ei geo-istoric și geo-cultural firesc. A-și găsi această „mare cale” ce pornește din lumea noastră, din întinsul spațiu de civilizație care și-a avut cîndva centrul în Elada și Bizanț, care-și are originea și în lumea traco-gețică, pe care o continuăm ca popor, și în romanitatea răsăriteană, ce ne-a definitivat o fizionomie etnică și spirituală cu care am străbătut istoria, a urca deci pînă la izvoarele noastre firești și de acolo a reintegra, într-o sinteză personală, experiența umanității europene și universale, mi se pare demersul normal. Din păcate, cel curent, cel obișnuit este de a deschide cărțile și revistele altora să vedem ce mai e în lume, și să ne așezăm în curentul lor.

— Care considerați că sînt problemele cele mai stringente și mai urgente cu care este confruntat omul de cultură în momentul de față?

— Două mi se par esențiale. Întîi, a lua act deplin de un fenomen ce ne afectează tot alit de mult ca și criza econo-

„FLACĂRA”, ACUM ȘAPTE DECENII.

Barbu Ș. Delavrancea

George Coșbuc

Vorbiri și scrieri românești

Adecvarea expresiei

În toate domeniile muncii și creației realitatea obiectivă își impune legile, obligîndu-ne să acționăm pe măsura nevoilor și a posibilităților de a îmbogăți și de a înnobila cit de cit această realitate. — cadru firesc al activității noastre.

Limbaajul cristalizează prin cuvinte și fraze conținutul material și idelle acestui cadru, — de unde adecvarea lui la formele civilizației, la nevoia gândirii de a exprima fidel realitatea. Or, ceea ce caracterizează azi viața în ansamblu și munca noastră în speță este o mare sobrietate, așa zice chiar, fără teama de a greși, în nota măsurilor recente, luate de forurile competente, privind viața economică și social-culturală, așa zice că austeritatea prevalează asupra oricărei revărsări artificiale de romantism prefabricat. Atunci nevoia adecvării limbajului la realități mă pune pe gînduri și ne poate nemulțumi: oriunde ne întoarcem și citim, ziare și reviste mai ales, sau ascultăm radioteleviziunea, întîlnim adesea forme pretentioase ale exprimării, un limbaj încărcat și retoric, cu excese de frazeologie, de epitete ornamente gratuite, cu formule grandilocvente, mai ales cînd e vorba de realizări modeste în sectoare cu destule dificultăți și nerealizări care trebuie acoperite cu vorbe: „Dacă procurarea imenselor cantități de nisip se conturează în termeni dificili pentru viitor, dificultățile sînt „instalate” în prezent în ce privește eliminarea și curățirea spațiilor întreprinderilor ce-l folosesc de imen-

sele hale de nisip rezultate după turnarea și curățirea pieselor”. Citat absolut autentic, greu de compus așa de cei ce iubesc simplitatea expresiei, adecvarea limbajului la realitatea limpede, densă, sugestivă dintr-o mare uzină a Capitalei. Acolo desigur se vorbește net, direct, fără arborescența epitelor și a frazei, fără stilul învâluit al formulilor abstracte (procurarea... se conturează în termeni dificili).

Acum un secol, Eminescu recenzînd un almanah de la Sibiu pentru fărâșime lăuda exprimarea strînsă populară, frazele scurte („decî mai bune” — zicea poetul), care merg direct la om și-l lămuresc. Deși problemele concrete azi ne copleșesc, iar detaliile sînt arzătoare, limbajul plutește încă euforic în sterele înalte ale abstracțiilor și terminologiei pretențioase, alambicate. El se desfășoară cu inexistența generozitate și toleranță (din partea redacțiilor) pe 2, 3, 5 coloane de jurnal, în plină campanie contra risipei de hirtie. Dacă limbajul s-ar adecva la nivelul concentrării eforturilor creatoare, în pas cu civilizația austerității impusă pretutindeni în lume astăzi, am economisi tone de hirtie și milioane de ore de muncă (autori, corectori, zetari, fabricanți de hirtie etc.). Deci, o primă cerință a adecvării limbajului la realitatea noastră, în pas cu ceea ce predomină în viața curentă la noi și alurea: a vorbi și a scrie mai scurt, mai dens și mai colorat.

GH. BULGAR

CAP LIMPEDE

Cu cărțile pe masă

După două decenii rotunde de activitate, Editura Univers oferă cititorilor ei un amplu catalog, reunind toate titlurile puse în circulație în acest interval de timp evident fertil. Utilitatea catalogului nu poate fi pusă la îndoială. Descumpănește însă masivitatea lui și ne numărăm printre cei ce considerăm că hirtia cheluită cu el se putea gospodări mai atent, mai cu grijă. Nu se poate trece cu vederea adevărul că masivitatea aceasta, de fapt, se împlineste prin reluarea de patru-cinci ori, în varii secțiuni de indici, a aceluiași titluri și autori. Trecînd peste asta, e de recunoscut că ne aflăm în fața unei munci laborioase și susținute. Și subscriem din toată inima la afirmația lui Romul. Munteanu: „Idealul unei biblioteci universale conceput de Eliade Rădulescu în veacul trecut începe să devină o realitate”. Numai că același catalog al Editurii Univers ne determină, în sfîrșit, să ne dăm seama, cu toate cărțile pe masă, că prea multe titluri ajung în prea puține biblioteci, că unele trec atît de furtunos prin librării că nici măcar nu se văd și că raportul dintre cerere și ofertă, și în domeniul de mișcare al traducerilor, rămîne constant defavorabil cererii.

Oricum, felicitări Editurii Univers pentru tot ceea ce a făcut pînă azi! (P. Mihai).

Monotip

E cu totul de prisos să insistăm asupra utilității apariției unui periodic precum cel publicat de Editura Univers: Cahiers roumains d'études littéraires, revistă trimestrială de critică, estetică și istorie literară. Ne aflăm în ceasul de față în situația cînd putem prezenta străinătății diversitatea unor certe realizări ale spiritualității românești, distincte prin profunzime și originalitate în sfera valorilor culturale universale. De aceea am îndrăzni să visăm acest fel de „caiete” cu o apariție clar lunară și, desigur, de promptă regularitate. În numărul 1/1981 al trimestrialului Cahiers... aflăm un sumar deosebit de interesant alcătuit. O bună parte a acestui sumar este dedicată lui Panait Istrati, omului și operei Istrati. Sumarul se deschide cu o confesiune-tabletă semnata de Eléni N. Kazantzakis. În care scriitoarea și soția ilustrului scriitor grec ne oferă „una din cele mai obiective și pătrunzătoare prezentări a personalității tumultuoase și contradictorii a lui Panait Istrati”. Despre prețuirea și prietenia de care s-a bucurat Panait Istrati din partea soților Kazantzakis vor-

beste și Pericle Martinescu, care a întreținut o corespondență asiduă cu ei. Puncte de vedere interesante, întemeiate pe adevărul documentelor, interpretarea obiectivă a împrejurărilor, emit AL Oprea și M. Ungheanu în „dialogul” despre Panait Istrati și scrisul său. Devotatul prieten al lui Panait Istrati și activul păstrător al memoriei scriitorului, Alexandru Talex, evocă marea prietenie dintre autorul Ciulinilor Bărganului și Romain Rolland, așa cum reiese ea din corespondența dintre cei doi scriitori. Pompiliu Marcea comentează cu subtilitate „povestirile” lui Panait Istrati, gîsindu-le o trăsătură esențială în consubstanțialitatea lor cu peisajul-obiect, de unde senzația de trăit a acestora. Inspirată, prezența dialogurilor radiofonice Roger Dadoun — Roger Grenier și Roger Dadoun și Gérard Ponthieu. Alte rubrici și compartimente întregesc sumarul numărului, cărora, neîndoios, cititorul le va aprecia substanța. (Traian Stoica)

Vicșoreni la Craiova

Celebrii olari-artiști al Hurezului, Eufrosina și Victor Vicșoreanu, dezmințind un articol al nostru mai vechi („Flacăra”, iunie a.c.) în care deplîngeam o prelungită absență publică a celor doi, au deschis în Casele Bănel

mică mondială pe care o traversăm, și anume deculturația. Termenul a apărut în Occident, unde fenomenul bintuie cu virulență. Deculturația este, ca și dispariția ingrijorător de rapidă a pădurilor, ca și tot mai gravul dezechilibru ecologic, un fenomen caracteristic epocii noastre, cu contrapartea ei, care în cazul dispariției pădurilor este înaintarea deșerturilor, fenomen la fel de grav ca și cursa înarmărilor și proliferarea cancerului și a bolilor degenerative. În măsura în care progresează deculturația, porțiunea de umanitate din specia bipedă se retrage, omul fiind o cucerire grea asupra animalității, ca și polderul olandez, cucerite prin ridicarea de diguri în fața apelor oceanului și neconținută veghe asupra lor. Cultura este pirghia ce ține omul ca om. Pe măsură ce factorul cultură devine tot mai restrâns în viața societăților secolului nostru, înaintea pitecantropului.

— Atribuiți deci culturii un fel de funcție soteriologică ?

— Da, Cultura, Cenușăreasa tuturor bugetelor din lume, are astăzi misiunea supremă de a salva omul de ceea ce amenință să devină o specie nouă, nu de „supraom“ (dealtfel, ferească-ne viața de „supraomeni“ ca Hitler!), ci de subom și de neom. De modul cum se va pătrunde de această misiune și o va îndeplini sau nu, depinde locul ei în cadrul societăților, prestigiul ei, locul ei în rindul activităților umane.

— Credeți că aceasta este o problemă specifică și omului de cultură de la noi ?

— Nu. Chestiunea de mai sus privește omul de cultură de pe toate meridianele, și deci și pe cel român, în măsura în care participă cu adevărat la universalitate. A doua problemă ne privește însă numai pe noi : este de urgentă nevoie să iesim din în care doi-trei mari scriitori se încăierau între ei, socotind gloria un ciolan de împărțit, și la care cu cit vin, mai mulți, cu atât devine mai mic pentru dinșii.

— Poate că totuși — e o lege a fizicii! — chiar devine mai mic.

— Știu eu? Pină de curind am crezut că „a număra foile din plăcintă“ este o butadă ce nu-și va găsi niciodată exacta ilustrare, dar, iată, sint unii care propun

să nu se mai plătească citatele din articolele de critică ! G. Călinescu deci nu ar primi drepturi de autor decît pentru o jumătate din Istorie, fiindcă cealaltă jumătate sînt acele nestemate scoase de el din zecile de mii de pagini citite și făcute a străluci mirific, încrustate în exegeza sa genială, pe care o fundamentează ! Cînd am predat manuscrisul **Accente și profiluri** mi s-a spus : «Nu poate să apară anul acesta fiindcă mai ai o carte la „Eminescu“ !» „Bine, dar anul trecut și în 1978 și în 1976 nu mi-a apărut nici o carte, asta nu interesează pe nimeni ?” „Nu ! Nici un autor să nu publice două cărți într-un an”. Iată, deci, adevăratele noastre probleme. Dealtfel, pe vremea cînd nu aveam decît 3-4 scriitori cu adevărat reprezentativi, ei puteau nutri iluzia că, desființîndu-se între ei, au șansa să rămînă „unici”. Azi, cînd există peste 20 de scriitori — poeți, dramaturgi, prozatori — care pot sta cu cîntec în galeria valorilor perene ale literaturii române, a crede că un pamflet de Constantin Sorescu poate „desființa” pe Augustin Buzura, sau că tăcerea unei duzini de critici poate împiedica așezarea lui Paul Anghel pe locul ce i se cuvine, sau că hachițele unuia sau altuia pot anula prezența de elefant ce-și taie cale prin cea mai deasă junglă a unui Lăncrănjan, este o copilărie și expune la ridicol ori compasiune. Sîntem deci datori, **constrînși** chiar, să fim uniți în numele culturii și al misiunii genului creator românesc în lume, altfel vom pieri sub tăvălugul deculturației, care, ca și criza economică, nu se mai oprește la graniță. Trebuie să ne deprindem a ne cunoaște și recunoaște și a ne ridica deasupra norilor. Este datoria generației noastre „de mijloc” să introducă acest noul stil în viața literară și am fost realmente emoționat și întărit citind unele din cele mai entuziaste cronici la **Fluviile** în revistele conduse de prozatorul D. R. Popescu și dramaturgul Marin Sorescu. După cum n-am putut eu însumi sublinia dimensiunile personalității lui Paul Anghel decît în **Arges**, condus atunci de Tomozei, și pe ale lui Sorescu în **Flacăra** lui Păunescu. Nu este și acesta un semn că pășim pragul altei ere literare ? Cu încredere în noi și în viitor !

„FIGURI CONTIMPORANE”, VĂZUTE DE ISER

Mihail Sadoveanu

St. O. Iosif

GAP LIMPEDE

din Craiova o expoziție de ceramica de zile mari. Sintem încantați de a fi dezmințiți astfel! Splendidele „taiere“ (farfurii), vase de flori, servicii de masă și alte plăsmuiri ale pămîntului burezan, ridicat la rang de artă sub ilustra semnătură a Vicșorenilor. atrag, ni se spune, mii de vizitatori. (I. Purcaru).

Album Enescu

Cu prilejul aniversării celor 100 de ani de la nașterea lui George Enescu, Editura Meridiana a tipărit în ediție bilingvă (română-franceză) **Albumul Enescu**, într-o frumoasă prezentare grafică. Cuvîntul înainte (**Lucașărul muzicii românești**), semnat de compozitorul prof. Zeno Vancea, este îmbogățit de câteva din gîndurile lui Enescu. Iată această grăitoare mărturisire : „Nu mi-am servit țara decît cu armele mele — pana, vioara și bagheta mea... Viața mea toată mi-am pus-o fără preget în serviciul artei : iar arta mea e pusă la dispoziția lumii întregi”. Foarte interesante, de asemenea, mărturiile despre Enescu aparținînd altor personalități din lumea muzicală românească sau internațională, contribuind la luminarea din diferite unghiuri a vieții și operei marelui nostru compozitor. Este, de fapt, ceea ce și-au propus cei ce s-au îngrijit de alcătuirea albumului : redactor —

Viorica Rozalia Matei, coordonatorul lucrării — **Gheorghe Firca**, prezentarea grafică și coperta — **Valeriu Giordic**, traducea în franceză — **Nicolae Maria Magdalena-Sachelarie**, redactarea versiunii franceze — **Manuela Coravu**, tehnoredactarea — **Doina Podaru și Valeria Petrovici**. Lucrarea s-a realizat cu sprijinul Consiliului Culturii și Educației Socialiste, Uniunii compozitorilor și Muzeului muzicii românești.

Albumul Enescu suplimentează o mare absență : cartea de amintiri semnata de **Bernard Gavoty**. **Les souvenirs de Georges Enescu**, Flammarion, Paris, 1955, singura biografie enesciană apărută pînă acum, dar care, din păcate, nu s-a tradus în românește. Prin apariția acestui album, avem însă, în sfîrșit, un bogat material biografic privitor la „Lucașărul muzicii românești”. (Cornelia Barbu).

Monumente în suferință

● Jur-impresurului mormîntului lui Avram Iancu de la Tebea — după cum ne semnaleză Tiberiu Vancea, inițiatorul revistei vorbite **Agora** din Brad — se vîntură ideea vopsirii lui în trei culori diferite. Încă nu știm exact cîl s-a năzărit această idee, însă ținem să subliniem faptul că unii dintre cei ce ne fac viața ternă ar trebui să fie ceva mai atenți cînd se hotărăsc să

pună mîna pe cutiile cu vopsea. Un mormînt care a stat mai mult de un veac neatins de idei nefecitate mai poate dura sub soarele țării încă un veac, nevopsit.

● Ne-am învîrțit plini de nedumerire în jurul monumentului lui Avram Iancu din Cimpeni și ne-am adresat o întrebare firească : prin ce miracol statura unor eroi intraiți în legendele istoriei românilor ajunge să scadă la dimensiunile derizorii ale unor monumente trase la fiț ? Nu sînt puține colțurile de stradă anoste după care ne poticnim de obeliscuri enorme, dedicate nimănui sau oricui, în timp ce acolo, la Cimpeni, în patria lui Avram Iancu, îl silim pe eroul patriei sale să încalce un ponei, și după asta ne mai și străduim să imprimăm statuii sale ecvestre o tentă impresionantă, ticluind fotografii din unghiuri bine alese. Și ar mai fi de scos în evidență un adevăr : două dintre vîlle hărăzite dintotdeauna moșilor — valea Arieșului Mare și valea Arieșului Mic —, din punctul de vedere al artei monumentale, au fost pur și simplu luate în antrepriză, ca teritoriu exclusiv al unei viziuni plastice de asemenea exclusive. Printre atîtea ferestre deschise spre Tîra Moșilor, ar fi cazul să deschidem și o fereastră dinspre Tîra Moșilor spre o artă care s-o reprezinte și altfel decît convențional... (M. Polin)

Film

„Învîgătorul“

Învîgătorul este în realitate invins. Învîgător este numai în ring și în ring victoriile nu sînt eterne. În contractul cu viața, învîgătorul este tras pe sfoară. De soție, de cumați, de prieteni, de responsabili asociației sportive. Și totuși, învîgătorul nu este un nătăflet. Este boxer. Un campion național, olimpic și european. Un bărbat robust, cîstit, modest, integru. „Învîgătorul“ este invins în buna sa credință. Credința că în viață nu trebuie să lupti, credința că e suficient să rămii fidel ție însuți, credința că făcîndu-ți onest datoria mecanismul social care te-a propulsat la lumină deține în el și resursele autoprotejării. Realizatorul filmului (Dumitru Furdul — scenariu ; Tudor Mărăscu — regia) plasează acțiunea în perioada denumită de critica literară a obsedantului deceniu. Conștiințele preparate în eprubeta ascetismului vor claca în impactul cu realitatea. Cristea Soare, acesta este numele protagonistului, este intransigent cu el însuși în primul rînd. El își face datoria față de țară, mecanismul să și-o facă pe-a lui. Fetișul se face jîndări. Forțat să acționeze, din mecanism nu apar decît citiva indivizi venali, pripișiți în articulațiile lui. Mecanismul nu există. Iluzia se risipește. Ce o va înlocui ? O altă iluzie ? Deocamdată, învîgătorul trebuie să ia toful de la început. Își fură propriul copil. Fuge. Este ajuns din urmă. Se bate, de data aceasta de-adevăratelea, și este pe punctul de a fi invins. Cade în genunchi în fața agresorilor și se roagă. Rugăciune de îndurare, întoarcere la condiția primordială. Restul n-a fost decît aparență, vrajă. Jocul prin care alții, folosindu-l, au invins. În viață, află acum, nu există iertare. Învîgătorul se ridică, dar cu ranga în mină. Lecția lui Cristea Soare a luat sfîrșit.

Copleșit parcă de greutatea premiselor pe care trebuie să le dezvolte, regizorul se grăbește spre finalul salvator preocupat mai mult să confirme decît să afirme. El confirmă, este adevărat, dar filmul nu e dospit în elementele sale naturale. Rămîne necrescut indeajuns, cu soluții expediate sau imprumutate. Enunță, nu dezbate. Cineastul trece întreaga greutate pe forța de sugestie a mesajului, pe care-l caligrafiază frumos și cu pricepere, dar fără emoție. Un frig îngrozitor cutreieră sentimentele protagonistilor. Vehicule ale unui protest, ei rămîn neînsuflețiți mai ales din graba creatorului de a conchide, nu de a analiza. Exercițiul de stil, oricît de frumos și de promițător ar fi, nu poate înlocui stilul, meditația proprie. Caligrafînd numai, Tudor Mărăscu creează cadre minunate, cadre ce concurează cu cele mai bune realizate de colegii săi de generație, cadre care seamănă cu altele, din filmele mari din alte cinematografii, dar tocmai de aceea întregul nu este unitar. Eroul bijbie cu datele unor psihologii străine biografiei lui, nu se întregeste pe sine, este discontinuu, sec, placid, mărunț. Nu trăiește. Interpretază o partitură cîrpită din mai multe partituri și nu ajunge niciodată la aria care să-i măsoare adevărata înălțime.

Scenariul : Dumitru Furdul ; decoruri : Nicolae Șchiopu ; costume : Hortensia Georgescu ; muzica : Dinu Peșescu ; imaginea : Valentin Ducaru ; regia : Tudor Mărăscu. Cu : Marian Culinac, Tora Vasilescu, Nicolae Praidă, Ion Anestin, Constantin Brânzea, Radu Panamarenco, Mihail Stan, Zoe Anghel-Stanca, Traian Dănceanu, Florin Boby Hristache, Aurel Cioranu, Bogdan Stanoevici, Ștefan Maitec. Film realizat în studiourile Centrului de producție cinematografică „București“.

NICOLAE CRISTACHE

Cronica spectacolelor ● ultima oră

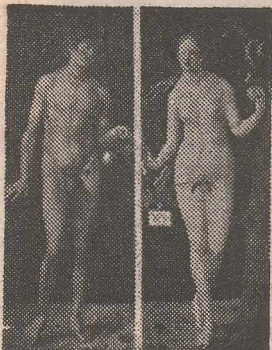
TREI PREMIERE

Dintre premierele teatrale ale acestei toamne ne-au reținut atenția cei puțin citeva, între care la loc de frunte prin densitatea ideatică a textelor și prin calitatea interpretării — menționăm „Mormîntul călărețului avar“ de D. R. Popescu, în regia lui Mircea Marin (Teatrul Lucia Sturdza Bulandra), „Diavolul și bunul Dumnezeu“ de Jean Paul Sartre, în regia lui Silviu Purcărete (Teatrul Mic), „Karamazovii“, în lectura dramatică a lui Horia Lovinescu și Dan Micu, regia Dan Micu (Teatrul Constantin Nottara). Asupra acestor spectacole de excepție vom reveni pe larg în numerele viitoare ale revistei. Pînă atunci, ne mărginim să transcriem, într-o listă prin forța lucrurilor incompletă, numele citorva dintre cei care au contribuit la realizarea acestor acte artistice de tinută : Mariana Mihut, Irina Petrescu, Anca Verești, Ion Besolu, Victor Rebengiuc, Mircea Diaconu („Mormîntul călărețului avar“), Dan Condurache, Nicolae Pomoje, Nicolae Iliescu, Monica Ghiuță, Carmen Galin, Mihai Dinvale, Dinu Ianculescu („Diavolul și bunul Dumnezeu“), George Constaatin, Dragoș Pislaru, Alexandru Repan, Ștefan Sileanu („Karamazovii“). În imaginea noastră : Monica Ghiuță și Dan Condurache în „Diavolul și bunul Dumnezeu“. (C. B.)

Un muzeu in labirint

Dürer, între măsură și exces (III)
Ce este frumusețea?

Dürer: Adam și Eva

Adam și Eva, din cele două panouri aflate acum la Prado, ne poartă, se spune, spre frumusețea pură. Dar cum eu nu știu ce înseamnă „frumusețea pură”, această precizare nu mă poate ajuta. Nu-mi rămâne decât să-i privesc din nou pe Adam și Eva, așa cum ni-i înfățișează Dürer, pentru a încerca să înțeleg singur ceea ce ar fi de înțeles. În fond, o operă de artă este ceea ce sintem în stare să vedem în ea.

Intr-adevăr, fiecare se gândește, poate, la altceva văzând acești primi oameni despre care Dürer nu ne spune nimic; dacă

sînt izgoniți acum din paradis, ori n-au descoperit încă vina; dacă se iubesc sau sînt indiferenți, existind ca arborii, liberi de păcat și de orice speranță; dacă merg unul spre altul ori se despărț... La urma urmei, toată povestea noastră pe pămînt poate fi spusă cu ajutorul a doi oameni, un bărbat și o femeie. Și fiecare dintre noi își poate alege din această poveste ce i se potrivește mai mult sau ce îl atrage mai mult.

Pe mine, de pildă, mă interesează în această clipă pămîntul pe care calcă, dansînd parcă, Adam și Eva în panourile lui Dürer. Pămînt? Nu, m-am înșelat, m-am grăbit. Ei nu merg pe un pămînt obișnuit. E un sol lunar, arid și pietros pe care nu crește nici un fir de iarbă. Un soi de deșert. Sau chiar deșert. Dar un paradis într-un deșert? Ce fel de paradis mai e acesta? Tițian, Rubens și toți ceilalți pictori pe care i-a atras această legendă (ori, mai degrabă, s-au folosit de ea pentru a picta nuduri) ne-au înfățișat un cu totul alt gen de paradis. Un fel de parc tropical, luxuriant, prolix și tandru, unde vegetația, senzuală și caldă, e aliatul șarpelui. E greu să rămii inocent într-un asemenea decor care te îmbie la dragoste, par să ne sugereze pictorii respectivi. Dürer face excepție de la regulă. El ni-i arată pe Adam și Eva într-un paradis ciudat, în care vegetația a fost exterminată și unde, în afară de conturul unui arbore împus de legendă, nu se vede decât un sol deșertic presărat cu pietre.

Așadar, în locul luxului vegetal, un pustiu arid. În loc de o natură paradisiacă, singurătatea cea mai desăvîrșită. Dar cum se poate teme cineva să fie izgonit dintr-un deșert? Și ce nostalgie e aceea care are la bază un pustiu pierdut? În spatele lui Adam și al Evei nu se vede nimic. Nici un amănunt. Un fond negru.

E greu să credem că Dürer a vrut să demitizeze legenda; că a văzut în paradisul pierdut singurătatea pierdută și în păcatul originar primul semn de libertate a omului în fața lui Dumnezeu. Și totuși... Imi repet că un artist spune mai mult decât a vrut să spună și, uneori, chiar altceva decât a vrut să spună, în timp ce caut o explicație pentru pustiu din jurul acestor nuduri...

Adam seamănă izbitor cu Apollo. Eva cre o albeață de porțelan. Ne amintim că nici grecii n-au avut nevoie de naturi abundente pentru a-și plasa în ele ideile. Geografia lor secetoasă i-a învățat luxul simplității, iar marmura n-a avut niciodată un piedestal mai bun decât stîncă goală de pe Acropole. Și e oare o întimplare că Dürer însuși, îmbătrînit, a ajuns la concluzia că simplitatea e scopul extrem al artei? Poate că Dürer a refuzat peisajul în cele două panouri pur și simplu pentru a pune în valoare nudurile, care se scaldă astfel într-o tăcere primordială. De altfel tot el, folosind acul de gravat, ni l-a arătat altădată pe Adam și Eva într-o pădure cu aer nordic. Dar deșertul pe care calcă, la Prado, Adam și Eva mă face să trec peste obiecții și să mă aventurez în supoziții, fie și lipsite de orice temei. Nu cumva ceilalți pictori au urmat prea cuminte legenda? Poate, omul n-a fost izgonit din paradis, ci a fugit din paradis. Din singurătate. Și, oricum, la Dürer cei doi poartă întreaga răspundere pentru păcatul și pentru dragostea lor. Ei nu datorează nimic peisajului. Dimpotrivă, îl contrazic. Deoarece într-un deșert omul descoperă, de obicei, asceza, nu dragostea. În felul acesta, imi zic, Dürer pare convins că Adam și Eva n-au descoperit dragostea întimplător. Și că omul a început prin a iubi lumea; abia apoi s-a gândit uneori să renunțe la ea, asceza fiind reacția unui om deja vinovat.

Undeva între cele două panouri se joacă, s-a spus, destinul nostru, vinovăția noastră, iar pasul de dans, pe solul ars, sugerează fragilitatea condiției umane. Asta imi aduce aminte o ironie a lui Dürer: „Sînt destul neciopliți care zic că arta l-ar face pe om trufaș”. Căci, iată, în Adam și Eva arta ne arată, dimpotrivă, cât de vulnerabili sîntem și tocmai de aceea cită nevoie avem să renunțăm. Frumusețea greacă poartă aici, în ea, anxietățile omului gotic, dar și o sete din totdeauna. Șovăind, pictați pe două panouri separate, cei doi se apropie, simțim, unul de altul.

Poate, Dürer n-a ales totuși întimplător solul unui pustiu ostil. Într-un deșert nu poți să sperii altceva decât să fii izgonit. Într-un asemenea paradis, a rămîne nu e un privilegiu, ci o pedeapsă, iar dragostea nu mai e o vină, ci o singură soluție pentru a ieși din deșert, din singurătate. Pentru a deschide închisoarea, cum va spune Van Gogh și mă surprinde că-l asociez pe austerul Dürer, hotărît să-și urmeze destinul după ordinea supremă, cu un pictor care a umplut Golgota cu lanuri de grâu. Dar pe coridoarele labirintului dispar nuanțele și deosebirile. Nu mai rămîn decât cele două sensuri. Ca și în paradisul lui Dürer unde, dansînd, Adam și Eva se apropie din ce în ce mai mult de clipa cînd vor fi, în sfîrșit, izgoniți din singurătatea în care s-au născut.

OCTAVIAN PALER

Simple note

Bacovienii

Straniu și cu totul singular „cazul” lui George Bacovia în literatura noastră! Și am lăsat înadins să treacă evocarea amintirii lui, la un secol de la naștere — cu răsfațul frăgezimilor de gânduri plebiscitar al obștel scriitoricești pentru om și operă — ca să însemn aici adevărul că generația mea l-a iubit cu fervoare și statornicie poemele (întotdeauna cu genele umezite de o lacrimă), o altfel de iubire decât pentru Argezi, pentru Blaga și pentru Barbu și într-un totu alta decît aceea pentru Octavian Goga, — rapsod al suferințelor și vrerilor colective, orchestrator al tuturor năzuințelor și visărilor românești, de soaptă și de candelă.

Cred că niciodată, nicăieri și nici într-o limbă, un poet nu s-a servit de un lexic atît de elementar și de limitat — dar stors de toată substanța lui — ca George Bacovia și să ne dea cu el, pe aceleași teme și ele reduse, o atît de nemărginită și neperisabilă poezie, cu o atît de obsesivă și inimitabilă atmosferă contagioasă.

Bacovia a fărînt din dezolări și din tristețe, din resemnări și din însingurări — din tot cenușiu existenței — din depimanta coceleală a toamnelor putrede și din monotonia larvară a tîrgului de provincie, fără îmbobocirea nici unei speranțe, cu vegetările-i plate și egale și cu vegetația lui tîncurată de palori, de destrămări și de maldii, care-ți lasă sentimentul amurgurilor și al decesului, — un ceremonial unic și un metal prețios, care sînt numai ale lui, etalon bacovian, pe care timpul nu-l oxidează și moda nu-l devalorizează. L-am asemuit mental întotdeauna cu Mallarmé fără să fie între ei —

e de la sine înțeles — nici o apropiere posibilă și nici o înrudire de creație sau de spirit; și l-am asemuit pentru o îndoită coincidență: și de la unul, ca și de la celălalt, ne-a rămas o operă restrînsă și, în al doilea rînd, pentru că albulul major din poezia lui Mallarmé, ca într-o replică necăută și neurmărită, el aduce în strofele lui negrul major, sau, cum spune însuși Bacovia, „noian de negru”. Și mai cred, exceptîndu-l pe Eminescu, că nici un alt poet n-a influențat, așa de vizibil, atîția ostenitori întru stihuire, ca George Bacovia.

Nu vor fi fost poezi mari, nu vor fi deschis monade noi pe cerul poeziei, dar sînt, incontestabil, sensibilități care merită să scuturăm de pe umbrele lor colbul uitării și să le învîm o clipă cîntecul pierdut.

Sînt bacovienii. Și toți nu mai sînt; iar centenarul Bacovia mi l-a reimprespătat în memorie.

Am fost prieten cu ei și unul cite unul s-au dus în celălalt tărîm. Îi numesc cu numele lor „însemnat” pe cite o carte; D.N. Teodorescu, N. Milcu, Dem. Basarabeanu, Alexandru Călinescu și Pavel Nedelcu, amîndoi acestia din urmă concetățeni de-ai mei. Și încep prezentîndu-l pe D. N. Teodorescu, dorohoiian de origine, născut în 1895 — cel mai în vîrstă dintre toți și care le-a supraviețuit tuturor acestora, fără să știu cînd a murit. În orice caz, în timpul ultimului război îl mai întîlneam citeodată. Fusesse, mi se pare, multă vreme, slujbaş la Ministerul Comunicațiilor și a lăsat tipărite trei plachete de versuri: *Nopțile*, Iasi 1917 cu ilustrațiile lui Aurel Dragoș (așadar, debutează editorial cu un an după George Bacovia), apoi *Fot galbene*, București, 1921 și *Strofe pentru suflet*, București 1928. De asemenea, proză sub trei titluri: *Radeș* în 1926, *Corăbi de hirtie* în 1934 și *Căldrețul colorat* în 1933. Citez, spre exemplificare, din vo-

lumul „Strofe pentru suflet”:

Clipește felinarul și se stinge,
Pierzîndu-se în noaptea de afară,
Nu-i nici un tren să fluiera
la gară, —
Și ninge... ninge... ninge...
ninge...

Altă strofă:
Prin noaptea asta trec... și
noaptea trece
Pe-alet, printre copaci și
peste mine...
Un nor dezmiardă fața lunii pline
Și totul tace... și-i tîrziu...
și-i rece...

Și încă una:
Nori negri năvălesc pe cer
Așa cum nu am mai văzut,
Nu-i nici o clipă de pierdut,
Zorește-te corăbier.

Culeg mal departe:
Pe suflet întunericul m-apasă
Și-mi trag pe ochi truditele pleoape,
Și-aud mereu, aud tot mai aproape,
Aud cum noaptea-mi bisbîie
prin casă.

În sfîrșit, ultimele două catrene, din două poeme diferite, imbibate de bacovianism:

Și-n noaptea asta lungă și pustie
Nici lîlicei spre mine nu
se-nărea,
Dar sufletu-mi tresare și aște-tă
Căci sufletul tău trebuie să vie...

Stau lângă tine și nimic nu...
Stau lângă tine și nimic n-ăs
Stau lângă tine pînă-n suflet ud, —
Și plouă... plouă... plouă a prăpăd.

Acesta a fost bacovianul D. N. Teodorescu. Despre ceilalți, în „Flacăra” viitoare.

L. KALUSTIAN

Desene pe asfalt

O lacrimă

Toamnă bacoviană... Formulă comod-obsesivă pe care o utilizăm de ani mulți așa cum spunem cerul albastru ca o mare (poate cea mai veche „metaforă” a omului, devenită prin uzură o expresie de planetară banalitate), așa cum spunem că ploaia... plinge.

Deci fastuos declin autumnal drapat în catifele bacoviene. Pînă acum citeva zile o femeie mărunțică, toată numai suflet (altă locuțiune comună de neînlocuit), se ocupa de organizarea Centenarului nașterii sotului său. Agatha Bacovia a avut norocul de a se uimi de fastul cu care memoria lui George Bacovia a fost celebrată. Cel mai trist și cel mai singur dintre poezii lumii, cel despre intimitatea căruia nu s-a cunoscut mai nimic atît timp cît a trăit, devenea brusc un component al Carului Mare al poeziei românești ce are vilvori astrale ce se numesc Eminescu, ori Blaga, ori Barbu. I s-a recunoscut, fără puțință de tăgadă, geniul. Că e mare poet i se mai spusese. Mare poet: da, aceasta e cea mai tocită și mai arbitrară alcătuire de cuvinte. Era „veche” și pentru Gînditorul de la Hamangia ținîndu-și capul greu de gânduri, cu palmele, pentru a se apăra de potopul (verbal) al pulpoaselor sale Xantipe. Mare poet: dar cîne n-a trăit stupoarea de a se vedea etichetat astfel? Lista autorilor despre care s-a rostit prin timp cum că ar fi mari poezi concurează cartea de telefon a orașului Weimar, să zicem, ori Gura-Humorului.

Pentru proliferarea meritată a geniului bacovian meritul e de împărțit între fecundul pămînt româ-

nesc ce l-a lîvit pe poet și mîna de fărîină ce l-a fost trup.

Și încă... Încă se mai poate numi un „autor” al irepetabilei minuni: femeia mărunțică, purtătoare de rochii vechi, umbrele vechi și amintiri vechi și ele, femeia care a fost nu doar soarta-copilă a mai vîrstnicului său bărbat de care s-a legat prin destin. Fără ea (se poate spune fără greș) nu numai că o parte din poezia bacoviană n-ar fi ajuns pînă la noi dar chiar firava fărîură a poetului n-ar fi putut dăinui. Ea l-a apărut cu o devoțiune demnă de patimile eroinelor grece, ea l-a ocrotit de spaima și obsesii și a trudit pentru a crea în jurul poetului o atmosferă dacă nu fericită (poezii nu prea au parte de așa ceva) barem suportabilă. I-a înțeles deprinderile (nu puțin bizare) și s-a străduit să fie puntea dintre realitatea străzii, istorică și irealitatea în care, abstras mizeriilor diurne, poetul trăia. Or, mai corect spus, supraviețuia. Teribil de săracă, s-a jertfit renunțînd la tot ce putea indulci existența (între două războaie, ce-i drept, mondiale) unei femei frumoase și răsfațate în domnișorie și a construit din salariul mizer de profesoară la școli de cartier și din simbolicele sume cu care rareori li se onorau stihurile, ale lui G.V.B. dar și ale ei, o căsuță în strada Frîsinet, nu departe de cimitirul Serban Vodă. A încropit din mobile disparate un interior ce putea părea chiar elegant. Într-un spațiu nu mai mare ca al unui lift a făcut „biroul” poetului, prevăzut cu un pățuc și un scaun. G.V.B. scria pe genunchi, ca un scrib sumerian, cu creioane-chiștoc. A cumpărat și un radiu la vremea cînd, scule ecotice, hirițoarele se vindeau scump, pentru ca seara, pe întuneric, poetul să-l audă pe Chopin...

Bacovia, de cum scria o poezie, socotea că n-are rost s-o și conserve și o arunca la coș. Esențial i se părea să poți scrie o poezie, nu s-o tipărești (o, citi poezi publică azi poeme pe care nu le... scriu!) și Doamna Agatha culegea manuscrisele, altfel superb caligrafiate, le netezea cu mîna de călcat și le păstra în mape. A fost alcătuitoarea tuturor edițiilor Bacovia. Fără a fi un hirsut, marele ei sof refuza contactul cu presa, cu publicațiile literare îndeosebi, nu iubea interviurile și fotografiile, slujbele și premiile culturale și le întorcea spatele vizitatorilor inoportuni. Bruma de publicitate creată în jurul numelui celui căruia îi spunea nu bărbatului meu, sotul meu, George ori Gheorghe (D. N. Poetul, Doamna Agatha a... și născut-o. Într-o zi a primit chiar, prin post, invitația de a da relații despre „defunctul” său sot, care „defunct” tocmai cînta la vioară în odaia lui cit o cutie de vioară.

Războaiele Doamnei Agatha cu editorii operei bacoviene, cu autorii de statui, cu graficienii, au rămas proverbiale. Și Poetul ei a devenit Poetul unei întregi țări. Odată terminat jubileul bacovian, Doamna Agatha s-a dus să doarmă într-un mormînt tot de mîinile sale desenat și plătit, alături de Poet și de o soră adorată. Am întrebato- cîndva dacă se simte răsplătită în marea ei furtă. A scos din raft volumul Bacovia — Opere din Fundațiile Regale și l-a deschis la pagina pe care Poetul scrisese cu plumb (dar și cu „Plumb”) cuvintele, trei: „Doamnei mele Agatha”. — Mi-aș fi putut dori mai mult? a întrebato... O lacrimă... O lacrimă pentru memoria Doamnei poeziei bacoviene... GHEORGHE TOMOZEI

Din jurnalul de călătorie al dr. Grindei

Spațiul nobleței umane

Santa Maria Novelle: frescele de Ghirlandajo din sacristie. Patetism etic de legendă, cu apoteoza sublimă a evenimentelor. Spațiul și figurile îndumnezeite de curbe largi armonice și atotcuprinzătoare. Drapajul și gestică personajelor umple tot spațiul de noblețe umană și de măreția actului său. Aici arta a devenit perfecțiune prin îmboldul interior din țărta evenimentului care constituie el însuși o transcendere. Elementul plastic în fresca lui Ghirlandajo ajunge la cea mai reușită formă, în care ideea innobilează trupul, chipul și fapta omească. Toate spațiile sînt ordonate prin coloanele de temple unde interiorul ajunge maximum de tensiune a innobilării. Iată spațiul, ca loc nobil pentru a conține omul și mișcarea sa. Un personaj feminin care aduce daruri unde trupul îmbrăcat în văluri pare că zboară sau pluteste lin. În scena Nasterii, tîmbara fată care toarnă apă este un simbol de grație aeriană alături de

o floare cu petalele încărcate de rouă.

Deasupra, pe boltă, personaje bine conturate care gîndesc. Este gînd sau idee elaborată sau însușită care emană liber, fără nici un efort al ființei omenesti. Omul a devenit împăcat total cu gîndul său. Parcă ideea, odată concepută și eliberată în spațiul omului, le transformă pe toate în pinză diafană, ca mediu optim al existenței. Și toți oamenii plutesc eliberați de orice greutate, învingînd gravitatea terestră și rămîind numai în libertatea ideii. Ar putea să fie cei patru evangheliști sau alți patru stilpi umani fărîritori ai gîndului, ai libertății absolute pentru om. Ei au ajuns acolo atunci, demult, la acest spațiu al libertății prin credință și dragoste. Aceasta era chezașa fundamentală a creatorului de artă de atunci. Care să fie oare chezașa creatorului de acum, care să ne creeze spațiul absolut al gîndului și libertății?

O Madonă de Giotto: simplitate absolută în figură, fără nimic special. Un fel de estetică a statuarului trupului omenesc. Însă într-un echilibru compozițional perfect, cu planuri care se ordonează numai din culoare.

În stil mai sobru, dar cu aceeași simplitate și putere de reliefare a ființei omenesti, două madone, una de Cimabue și alta de Duccio.

Botticelli: semn de pătrundere a lucidității care frînează și conduce inspirația într-o artă în care simți măiestria și rațiunea actului creator. Tensiunea intelectualului care stăpînește nu este însă mai orefos de tensiunea transcendentii în mitul generat de afectul pur. Este perioada rațiunii platonice pe care Botticelli a descoperit-o și a transpus-o în plastică sa, stăpînînd afectul sau dîndu-i un sens al lui propriu, ca și Michelangelo și Leonardo da Vinci. Aici omul creează arta dintr-o tensiune intelectuală, ordonată voluntar. La primitiv, tensiunea emoțională izvorăște dinăuntru, sub vrafa mitului, intructivă adînc înrădăcinat în străfundurile subconștientului. La Botticelli, conștiința și-a găsit forma și puterea de a ordona vizual lucid și armonios, chiar dacă simțim convenționalul. Așa sînt „Uciderea lui Holofern”, dramă a lucidității, ca și „Portretul cu chipie rosie” și „Grupul celor patru figuri simbolice”, toate aproape artificial construite.

ȘTEFAN BERCEANU

Întâlniri de neuitat

(Urmare din pag. 24)

LA SIGHETU MARMAȚIEI, MUZICĂ ȘI POEZIE... PÎNĂ DUPĂ MIEZUL NOPTII

Era miercuri 21 octombrie, cînd membrii cnaclului „Flacăra”, continuîndu-și turneul prin țară, străbăteau aceste drumuri. Lipsa însă unul dintre ei, de care ne-am despărțit la Satu Mare: Doru Stănculescu. Motivul? Stănculescu, conform mai vechilor sale obiceiuri, își începea și își sfîrșea ziua, ba uneori chiar și noaptea, sorbind cu nesăț din licorile locale. Bineînțeles, în aceste condiții prezența sa în Cnaclu nu mai putea fi admisă în nici un chip, în ciuda talentului său incontestabil.

...Spectacolul de la Sighetu Marmatiei a durat — ca dealtfel toate celelalte — pînă după miezul nopții. Și dacă a fost să fie așa, nu s-a putut pune aceasta pe seama întâmplărilor. Prezența unor nume de prestigiu a constituit, fără doar și poate, o premisă a succesului: **Gil Dobrică, Duce Bertzi, Victor Socaciu, Horia Stoicanu, Ileana Calinovic, Constantin Dragomir, Vasile Seicaru, Maria Nagy, Adrian Ivanitchi, Arpad Domokos, Sorin Minghiat, Mircea Vintilă, Mihail Stan.** De asemenea grupurile „T” din Tirgoviste și „Doi și jumătate” din Oțelu Roșu care au fost îndelung aplaudate de cei peste o mie de spectatori aflați în sala Casei de cultură. Un argument în plus a fost și faptul că repertoriul, deosebit de variat, a cuprins cîtece bine cunoscute și fredonate chiar și pe stradă de mulți tineri (am avut prilejul să constat cu bucurie acest fapt), cîtece noi lansate chiar în acea seară ca de pildă „Pădurea și me-najeria”, muzica Vasile Seicaru, versurile Adrian Păunescu, „Pielea ursului” compusă de Mircea Vintilă pe versurile aceluiași poet, dar și vechi creații inspirate din trecutul de luptă al neamului nostru. Starea de incandescență a celor aflați în sala de spectacol a fost amplificată și de prezența unui cîntăreț de excepție, al cărui nume trebuie notat cu majuscule: **GIL DOBRICĂ.** De puține ori s-a întîmplat să întîlnim interpreți care pot ridica în picioare întreaga asistență. Gil Dobrică a reușit s-o facă aproape de cite ori a cîntat!

LA CENACLUL FLACĂRA CEI NOI SÎNT BINE VENIȚI !

Joi 22 octombrie, cînd am plecat Sighetu Marmatiei, era o vreme mohorîtă, ploaia. Nu era totuși un motiv care să poată diminua entuziasmul „cenacluștilor”. La Baia Borsă, o localitate în care mîneritul a fost și a rămas ocupația de bază a localnicilor, am întîlnit un public atît de receptiv, de exuberant, încît miezul nopții i-a aflat din nou pe scenă pe membrii cnaclului. Dar marea surpriză a serii a constituit-o — e drept într-un tirziu — un tînar blond și uscățiv, cîruia, privindu-l, aproape nimeni nu i-ar fi putut bănui talentul. Dacă numele său — **Ștefan Hrușcă** — nu poate fi alăturat unor vedete ale genului, în schimb actual artistic infăptuit pe scenă de acest modest învățator, de prin părțile locului, a reprezentat mai mult decît un triumf. Cîntărele pe care le-a interpretat, cîtecele sale au impresionat pînă la lacrimi; un glas turburător, cu rezonanțe de cristal, cald dar în egală măsură tandru, unic în felul său, inconfundabil.

Extrem de receptiv față de talentul lui Hrușcă, Adrian Păunescu (de fapt, acela care, în urmă cu cîțiva ani, i-a propus să urce pe scenă) a invitat pe loc cîțiva membri ai cnaclului să-și exprime opiniile despre el. Vintilă, Seicaru, Socaciu, Ivanitchi au sugerat cu acest prilej ca Ștefan Hrușcă să se alăture definitiv membrilor cnaclului. Spectatorii au aplaudat frenetic această inițiativă de moment, surprinzătoare, dar bine venită.

Printre oaspeții acelei seri s-a aflat și Ion Zubașcu. De asemenea, un localnic și tot un om de talent. Cîntecul său „**Hei omule, hei!**”, interpretat în alternanță cu cei aflați în sală, a fost reluat în cele din urmă. Desi s-au resimțit tarele unei activități artistice discontinue, Ion Zubașcu rămîne același creator strălucit. Grupul folk al Școlii generale nr. 7 din Baia Borsă condus de tînara educatoare Dorina Hotea, ea însăși o bună interpretă, s-a bucurat și el de succes. Și încă un amănunt. În după-amiaza premergătoare acestui spectacol s-a mai zămislit un cîntec al cărui debut a fost mai mult decît promițător: „**Fată de secui**”. Adrian Păunescu a scris la rugămintea și pe idelle Mariei Nagy versuri pentru un cîntec al frăției, al armoniei și demnității.

IN SATUL LUI BOGDAN-VODĂ

Membrii Cnaclului Flacăra al Tinerețului Revoluționar, condus de poetul Adrian Păunescu, au fost oaspeți pentru cîteva clipe — în drumul lor de la Borsă spre Baia Mare — la casa lui Ioan Deac și Moșu din comuna Bogdan-Vodă. Acolo într-una din cele mai vechi case de pe Valea Izei, într-o casă de lemn bătrînă cît veacurile, decorată în interior cu covoare și țesături ce păreau o sinteză a tot ceea ce au putut locuitorii din aceste părți să dea lumii, membrii cnaclului au cîntat ca-n fața unei imense oglinzi — cîtecele pîrînd a fi rupte chiar din sufletele acestor oameni. În acea încăpere de lemn, asemănătoare unui muzeu, în care pe o masă tot de lemn, lustruită de timp, unde erau rostuite cu grijă cărți de istorie ale ne-

mului, fotografii și albume omagiale ale președintelui țării, membrii cnaclului s-au simțit ca la ei acasă, în casele primitoare ale părinților și bunicii, în casele basmelor și poveștilor copilăriei. Vorbele lui Ion Moșu, care completau cîtecele, păreau povește ale bătrînilor către cei tineri, cînd aceștia porneau spre viață. Printre altele, s-a aflat că aici, în Bogdan Vodă, se va înălța, în sfîrșit, statuia domnitorului și probabil va fi turnată în bronz, metal ce va dăinui peste veacuri ca un omagiu al vremurilor noastre către viitorime.

LA BAI A MARE MUZICĂ, POEZIE ȘI... DANS !

În ciuda ploii, care nu mai contenea, marea sală a sporturilor din Baia Mare părea neîncăpătoare la ora începerii spectacolului. Peste 2.500 de iubitori ai muzicii tinere și poeziei erau prezenți într-un freamăt emoționant în așteptarea întîmplărilor artistice la care urmau să asiste. Și iată că în modul cel mai neașteptat spectacolul a debutat de această dată cu un grupaj de cîtece interpretate de Gil Dobrică. S-a aplaudat frenetic. Urarele nu mai contenea iar cînd, mai tirziu, grupul Continental a interpretat cîteva șlagăre internaționale, spectatori și-au părăsit, la inițiativa conducătorului cnaclului, locurile pentru a dansa. Dealtfel, în aceeași atmosferă s-a derulat în mare parte întregul cnaclu din acea seară cînd aproape fiecare dintre cîtecele prezentate au fost fredonate de toți cei aflați în sală. Deși entuziasmul a dominat, nu au lipsit nici momentele de profundă emoție, de superbă vibrație artistică. De neuitat au rămas clipele cînd, într-o liniște deplină, Vasile Seicaru cînta „**Dacă toate acestea fi-vor învățate**” pe versurile lui Nicolae Labiș, cînd actorul Mihail Stan recita. De asemenea, cînd Victor Socaciu depăna în cîntecul „**Roata**” povestea aceluia simplu țaran numit Toader Popa, devenit simbol al tenacității și inteligenței omului simplu. Ne-a fost dat să asistăm la un moment de virf al trăirii artistice, cînd recitînd „**Manifest pentru sănătatea pămîntului**”, Adrian Păunescu s-a dăruit total rostirii poeziei... și o lacrimă s-a rostogolit atunci pe obrazul poetului...

LA VATRA DORNEI, CA UN CONCERT DE CAMERĂ

Și sala rece, fără combustibil de multă vreme, și mărimea ei, și felul arhitecturii ei, au îndemnat parcă acest colectiv de muncă al nostru să se adapteze și să țină ochii permanent deschiși spre cei de pe versantul celălalt al sălii. Căci scena nu poate fi indiferentă la vîrsta, pregătirea și dorințele celor din sală. Așa se face că dînt-un spectacol exuberant pînă la nori, Cnaclu Flacăra a realizat la Vatra Dornei un spectacol emoționant pînă la ceilalți nori, cel din ochi. Aici a fost o înflorire a șoaptei și fără să lipsească nici unul dintre cîtecele de angajament și dăruire, de patos și entuziasm, suma finală a fost o stare de emoție lăuntrică iar nu o obositoare fluturare de aplauze exterioare. Localnicii, unii chiar din Vatra, alții din împrejurimi, țărani bucovineni de toate vîrstele, precum și oameni vîrstnici veniți la odihnă, dar și tineri din oras, au creat o asemenea „evlavie” artistică în jurul actelor săvîrșite pe scenă, încît la un moment dat părea că nu mai aplaudă miinile, ci bat inimile.

LA CIMPULUNG MOLDOVENESC, DOUĂ SPECTACOLE INTR-UNUL

Primul spectacol a fost unul tradițional, impus de nerespectarea de către cîțiva dintre spectatori a regulilor simple de respect față de cei din scenă. O mulțime copleșitoare de oameni luase cu asalt Casa de cultură din Cimpulung Moldovenesc și în momentele în care recita Mihail Stan, unii dintre cei aflați în întunericul sălii se cîndăneau pentru a-și găsi un loc mai favorabil în învălurirea permanentă de capete care căutau, încă mai sperînd rezolvarea, locul din care să urmărească spectacolul. Noi, cei din scenă, ț-am rugat, le-am făcut semne vorbitorilor neaveniți să fie cîmînți, să asculte versurile pe care Mihail Stan le spunea pe scenă, mai ales că actorul se afla doar la începutul recitalului său. Și pentru că apelurile n-au fost ascultate, conducătorul cnaclului a hotărît să structureze ad-hoc spectacolul, să acorde fiecăruia dreptul firesc la exprimare, dar să nu se răspundă în nici un fel bisurilor prelungite ale sălii și, astfel desfășurat, cnaclu început la ora 18 fix a fost gata la ora 21 și un minut. Păreau mulțumiti oamenii, dar ceva le lipsea parcă, dacă stăteau să facă mai bine socoteala. Și atunci, Adrian Păunescu și-a amintit o vorbă înțeleaptă a lui Zaharia Stancu: „Sînt prea bătrîn — zicea Zaharia Stancu — ca să mă cert cu voi, cei tineri, sînt prea bătrîn ca să ne certăm, fiindcă nu mai avem timp să ne împăcăm”. Parafrazînd aceste vorbe, la Cimpulung s-a spus: sîntem prea departe geografic unii de alții ca să ne despărțim fără a vă da tot ce am putea. Și de la ora 21 și un minut încolo, în aplauzele vehemente ale unei săli de un formidabil simț al participării la actual artistic, spectacolul s-a terminat și a început întîmplarea de poezie și muzică. Oamenii s-au așezat pe treabă iar Mihail Stan a realizat una dintre cele mai mari seri ale carierei sale de mare actor de poezie. El a spus

una dintre poeziile supreme ale lui Emil Botta, „Iberia”: („După umila părere a mea / Frumusețea este o stea...”). Dar ce n-a spus, ce nu și-a amintit această antologie de poezie ambulată care e Mihail Stan, adevărat suflet în sufletul cnaclului! Impresionat cu formația „Continental”, la Cimpulung, Mihail Stan a realizat și o premieră. A cîntat, da, acesta e cuvîntul, a cîntat și a dansat Parodia lui Marin Sorescu la texte proaste de muzică ușoară. De multă vreme n-am văzut o sală hohotînd de ris ca sala de la Cimpulung Moldovenesc. Erau acele hohote donația de bun simț a oamenilor muncii de bun simț din Cimpulung Moldovenesc pentru invioarea organismului bolnav și a circuitului bolnav al textelor de muzică ușoară. Căci Marin Sorescu a reușit să demaște necruțător schema, iar Mihail Stan a reușit să facă schema această să reinvieze. Marin Sorescu a esențializat fenomenul, iar Mihail Stan l-a repus în scenă. Părea că sîntem la un spectacol de muzică ușoară cu texte însălate, penibile și găunoase, dar Mihail Stan interpreta atît de bine și cu atîta frenezie și sala aplauda atît de înflăcărat, încît realmente regretam cu toții că textele pe care le spunea Mihail Stan nu erau bune sau, cum se zice, nu erau pe bune. În fine, steaua lui Mircea Vintilă reîncepe să urce, el devenind de la un spectacol la altul mai profund, mai serios, ferindu-se de tensiuni mărunte, participînd cu generozitate la mai toate cîtecele celorlalți, eliminînd laolaltă cu colegii săi vechea areală care mai apărea cîteodată în cnaclu atunci cînd noii veniți încercau să-și facă un loc mai durabil la microfon.

JURĂMÎNT LINGĂ LESPEDEA DE ODIHNĂ A DOMNULUI ȘTEFAN

Drumul dintre Cimpulung și Suceava pare, la prima vedere, simplu: pe hartă cam 75 de kilometri. Dar nu și pentru membrii Cnaclului Flacăra. Toți au preferat să parcurgă drumul dintre cele două localități, renunțînd chiar la masă, făcînd o buclă prin Sadova, Paltinu, Marginea și să se oprească preț de cîteva ore la Putna, la minăstirea Putna, la mormîntul domnitorului Ștefan cel Mare. Impresionați de cuvintele ghidului, după terminarea explicațiilor, toți membrii cnaclului au cîntat lingă lespedea de piatră. Și cum spunea Eminescu că acea marmură reprezintă altarul cel sînt al întregii țări și ce s-a cîntat a reprezentat un lucru sînt, un jurămint de credință. Un jurămint de a sluji în continuare arta și tot ce este legat de destinele acestui popor. Cîtecele rostite în minăstirea din Putna aveau rezonanță istorică. Fără să folosesc cuvinte mari, ca un spectator a tot ceea ce s-a întîmplat, pot să afirm că imaginile aceluia moment păreau secvențe dînt-o legendă. Acordurile discrete ale chitarelor și vocile cîntăreților păreau flori și lacrimi aduse pe lespedea de piatră, acolo unde de patru veacuri odihnește domnitorul. Cred și probabil nu greșesc, că acolo, în minăstirea Putna, s-a auzit pentru prima dată sunet de chitară. Cu ochii plini de lacrimi, membrii cnaclului au plecat fredonînd cîntecul „Nu uita că ești român”. Și ca o reacție firească, în acel moment a apărut soarele. Părea o răsplată.

SUCEAVA 27 OCTOMBRIE - SUCEAVA 28 OCTOMBRIE

Încă o dată. Casa de cultură a sindicatelor din Suceava s-a dovedit nein-

☆ ☆ ☆ ☆ ☆
 Și la Vatra Dornei și la Cimpulung Moldovenesc, ca dealtfel și în Maramureș și în Sătmăr, ca dealtfel — să fim sinceri — și în Mureș, seară de seară, în ciuda oboselii din ce în ce mai mari, reacomodarea cu scena a produs satisfacții din ce în ce mai puternice. Acum Cnaclu Flacăra acționează ca un colectiv de profesioniști. Nicu Enache (care dacă s-ar dezbăra de obiceiul de a mai trage cite o dușcă inoportună din cînd în cînd ar putea fi un artist de primă mînă, lucru pe care i-l dorim și pe care i-l vom facilita pe cît posibil și pe puterile Cnaclului nostru) știe unde să se așeze și cînd să intre cu sunetele sale miraculoase. Băieții din „Continental” știu cînd să-și deschidă stăile și cînd să meargă la chitară și la baterie, înotînd în propriile bărbi. Gil Dobrică a găsit, așa cum exact, foarte exact, și plin de conștiință se exprima la Suceava, cel mai armonios repertoriu, cel mai curat și în sensul răspunsului la moda din această clipă și în sensul profunzimii (profunzimea fiind moda dintotdeauna a oamenilor buni). Victor Socaciu este stăpînul unui repertoriu nemaiîntîlnit în muzica tînară. Adrian Ivanitchi a mai pierdut din sincopele care-l făceau antipatic cînd cînta și fluentă da mai mare veridicitate ieșirii sale în scenă unde, realmente, citeva cîtece ale sale au un „succes monstru”. Maria Nagy, necunoscută pînă acum citva timp, este astăzi bisată, cerută, aplaudată și dansată cu o stea a muzicii tinere, Ileana Calinovic s-a apropiat de virful posibilităților sale. Horia Stoicanu, care n-a pus un strop de „otrăvă” pe buze în tot acest turneu, a dovedit seriozitate și temeinicie în strădania de a fi un interpret egal cu compozitorul care e. Sorin Minghiat face tot cu flautul său purificator. Arpad Domokos rămîne un tînar dăruit și talentat, care cîntă atît în limba română, cît și în limba maghiară, pentru toți cei-l iubesc. Constantin Dragomir crește în valoare și-n succes de la cnaclu la cnaclu rămînînd în permanență credincios soției sale, Daniela Crăsnaru, căreia îi cîntă versurile în fața unor săli cu oameni mulți între care și multe fete

căpătoare. Din acest motiv, foarte mulți tineri nu numai că au renunțat la ideea de a avea un scaun, dar s-au așezat pe scenă, chiar lingă microfoane. Altfel spus, întreaga sală, întreaga scenă făceau un corp comun. La orele 18 fix a început întîlnirea Cnaclului Flacăra cu cei prezenți în Casa de cultură din Suceava. Și cum era normal și firesc, începutul a însemnat un omagiu adus de membrii Cnaclului acestor locuri. Mircea Vintilă dă semnalul de începere. Recită apoi Adrian Păunescu poezia „Bucovina”. În ordine, urmează Mircă, Socaciu, Calinovic, Dragomir, Stoican, Domokos..., recitalul lui Mihail Stan..., Hrușcă. Și un lucru destul de rar întîlnit într-o casă de cultură, fie ea și din Suceava, are loc un recital de orgă susținut de Nicolae Enache, care ni s-a pîrut un ecou al tuturor clopotelor din Bucovina. Sîntem convingi că acest tînar, împreună cu ceilalți doi care formează formația „Continental”: bateristul Romeo Beanu și chitaristul Teodor Mazilu, printr-o nouă orientare a muncii lor, pot deveni în scurt timp nu numai elemente de bază ale Cnaclului Flacăra, dar și reprezentanți de bază ai muzicii tinere. Și o revenire neașteptată: cîntărețea suceveană Mihaela Popescu, venită de la Iași unde este studentă, a ținut să fie prezentă atît în Cnaclu cît și la ea acasă. Și pe bună dreptate, conducătorul cnaclului, poetul Adrian Păunescu, făcea remarcă: ne bucurăm a o regăsi pe Mihaela Popescu așa cum a debutat, cu o voce nealterată, fiind în continuare, în ciuda intreruperii pe care a făcut-o, una din marile voci ale folkului. Altfel spus, cîntărețea din Suceava a revenit în Cnaclu exact de acolo de unde plecase. Urmează apoi recitalul grupului „T” din Tirgoviste.

Dună o pauză de cîteva minute, au urmat recitalurile lui Gil Dobrică, grupului „2 1/2”, Adrian Ivanitchi și Sorin Minghiat.

Și cu acestea, la prima vedere, lucrurile păreau încheiate. Dar n-a fost să fie așa. Exact după patru ore de cnaclu, la orele 22, urmează noi recitaluri cu cîtece noi, multe dintre ele scrise în acest turneu. A fost, să spunem așa, privind în ansamblu, un spectacol de sinteză. Am spune aici, fără să fim greșit înțeleși, că membrii Cnaclului ar putea să facă un mai mare efort în învățarea textelor. Spunem acest lucru tocmai în ideea de a se reuși să se facă un contact mai rapid și direct între artiști și public. Multe dintre noile cîtece pot deveni în cel mai scurt timp șlagăre. Dar, după părerea noastră, colile de hîrtie dintre cîntăreți și spectatori reprezintă o piedică. În Cnaclu Flacăra se scrie mult, se compune mult. Este, dacă vreți, un mare laborator de creație. Așa sînd lucrurile, trebuie să se învețe în același ritm.

Dar să revenim în sala Casei de cultură din Suceava. În continuare, conducătorul Cnaclului, poetul Adrian Păunescu, răspunde cu răbdare la sutele de bilete primite din sală. Este miezul nopții. Afلام că s-au pierdut autobuzele spre Fălticeni și Rădăuți. Dar nimeni nu pleacă din sală. Cînd toate lucrurile păreau pentru a doua oară încheiate, se hotărîște să se cînte din nou. Din nou Gil Dobrică și Maria Nagy. Întreaga sală, toți membrii Cnaclului dansează. Spectacolul de la Suceava ni s-a pîrut, cum am mai spus, un spectacol de sinteză, înaintea viitoarelor și noilor confruntări ce-l așteaptă. Spectacolul din Cetatea de scaun ni s-a pîrut a fi o sumă a tuturor spectacolelor din Bucovina. Un recital de gală. Totul s-a terminat la orele unu și douăzeci și unu de minute, după peste șapte ore de spectacol de muzică și poezie. La despărțire, s-a propus să se revină în Bucovina chiar în acest an. Considerăm aceasta deja o invitație.

☆ ☆ ☆ ☆ ☆
 frumoase. Constant evoluează grupurile „T” și „2 1/2”. Tot mai sigur de sine este Duce Bertzi. Și, în fine, pare a veni tare, foarte tare spre virful preferințelor publicului Vasile Seicaru, cu un repertoriu aplaudat frenetic, mai ales de la Sighetu Marmatiei încoace. În cnaclu se lucrează permanent. Repertoriul se diversifică și crește de la o calitate la alta. Somnul e scurt și ochii sînt cam împienjențiți. La ora cînd vă scriem, ne îndreptăm spre Bacău. Transmitem grăbit prin telefon aceste rînduri. Mai avem puțin și ne vom vedea și cu publicul nostru amiral, publicul bucu-reștean. Am aflat cu infrigurare că biletele s-au epuizat de mult și cu bucurie că e posibil ca marți să se organizeze un al doilea spectacol pentru cei ce n-au apucat bilete la primul. Așteptăm întîlnirea cu publicul bucu-reștean poate ca nicio dată. Avem să-i spunem multe și probabil, din scrisorile pe care le-am primit, din unele telegrame pe care le-am primit, de la prietenii bucu-reșteni, și publicul tînar din București are multe să ne spună. Facem de la început precizarea că ar fi imoral ca la spectacolul de București să participe alți artiști decît cei care au susținut acest lung și obositor turneu prin Transilvania, Bucovina, Moldova și se pregătesc să treacă și spre Muntenia. În afara cazurilor de forță majoră, nici o absență n-a fost scuizabilă, și nu va fi scuizabilă pentru că actual nostru de prezență între oameni este — din momentul în care am acceptat renașterea cnaclului — o necesitate și o obligație. La ora cînd revista intră în tipar, cnaclu de la Bacău e în desfășurare. Joi vom fi la Galați, vineri la Tulcea, sîmbătă la Brăila, iar duminică sperăm să ne găsim la Rm. Sărat și Buzău. Luni, autobuzul cu Cnaclu Flacăra va veni pe Alea Circului spre o atît de așteptată regăsire cu iubitorii săi din București.

CONSTANTIN BALACCIU
 ANDREI IONESCU
 PIA OLARU
 SORIN POSTOLACHE
 Fotografie de GHEORGHE AMUZA

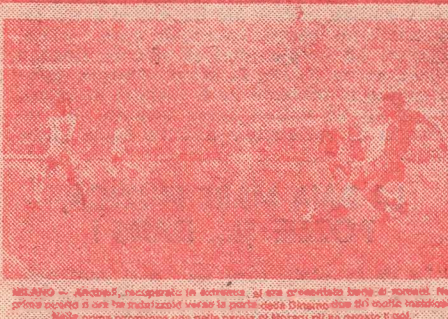
CONTATA LA SQUALIFICA INERAZZURRI SONO TORNATI DI SCENA A SAN SIRO

L'Inter raccoglie solo fischi

Dependente cordio dell'Inter di coppa a San Siro - I nerazzurri, che pure erano audaci in vantaggio per primi con Pasinato, si sono visti rimontare dai romeni della Dinamo di Bucuresti andando vicini anche ad una clamorosa sconfitta. Le assenze di Marini e Orioli possono giustificare soltanto in parte l'opaca prova della squadra di Bersellini. Nella ripresa il disagio dei nerazzurri si è accentuato. I 75 mila spettatori accorsi allo stadio sfidando la pioggia si sono spazientiti lodizzando ai giocatori di casa una salva potentissima di fischi

MILANO - E' il 50' del primo tempo. Inter contro Dinamo Bucuresti. In vantaggio con Pasinato (1-0) i nerazzurri vengono rimontati dai rumeni. In basso: il portiere di casa, Pasinato, tenta di fermare il pallone con la mano. A destra: il portiere di casa, Pasinato, tenta di fermare il pallone con la mano.

MILANO - Anghel, recuperato in attacco, si era presentato bene ai romeni. Nel primo tempo si era realizzato verso la porta della Dinamo con il pallone passato dalla porta di Moraru gli ha regalato il gol.

In vantaggio con Pasinato ha poi rischiato di perdere

De la trimisul nostru special la Milano

Dinamo și Inter la egalitate pe „San Siro“!

JUCIND EXCELENT, ECHIPA NOASTRĂ A OBTINUT UN PRESTIGIOS 1-1, IN URMA CARUIA PĂSTREAZĂ PRIMA ȘANSA A CALIFICĂRII ÎN TURUL III AL CUPEI U.E.F.A. • DE CE I-A FOST FRICĂ, ANTRENORUL BERSSELLINI N-A SCĂPAT! • SCHIMBARE DE ARBITRU ÎN ULTIMUL MOMENT • INTER FLUIERATA, DINAMO APLAUDATĂ LA SCENĂ DESCHISĂ • DACĂ AUGUSTIN N-AR FI RATAT ÎN MINUTUL 82... • NIMIC DE ZIS ÎN PRIVINȚA REZULTATULUI. ROMANII AU MERITAT EGALUL PE CARE L-AU OBTINUT! • SI TOTUȘI CALIFICAREA SE DECIDE LA BUCUREȘTI. DINAMO ARE OBLIGAȚIA SĂ PREGĂTEASCA RETURUL CU MAXIMUM DE SERIOZITATE.

Ajungem la Milano, pe aeroportul Linate (orașul mai are unul, se cheamă Malpensa), luni după-amiază, după ce vom fi făcut o scurtă escală la Roma, pe Fiumicino, trecind din Bacul Superone cleven al Taromului în Boeingul 727 al Alitaliai. Temperatura e cam ca la București, în jur de 15 grade, numai că plouă. Va ploua mai tot timpul. Paul Moga rezolvă cu dexteritate toate formalitățile, dar n-are cum rezolva problema valizei lui Augustin. Aceasta a fost rădăcina și nu va sosi decît miercuri în ziua meciului. În ciuda oboselei, s-au adunat aproape 4 ore de zbor, dinamoviștii răspund cu eleganță rigorilor unei prime conferințe de presă, confrunți italieni „vinindu-l” mai ales pe Dudu Georgescu, „due volte scarpa d'oro”. Îi interesează pe ei, ca și pe noi, dealfel, dacă va juca Dinu, dar Anghel Vasile, conducătorul delegației, și Dumitru Nicolae Nicușor, antrenorul principal al formației, nu sînt încă în măsură să furnizeze un răspuns ferm. Decizia va fi luată abia seara, după antrenamentul programat, la lumina reflectoarelor, pe stadionul din Rho, o localitate de lângă Milano. Dinu însă, flegmatic și destins ca de obicei, îi asigură că va juca. Nu-mi pot permite să ratez o calificare în dauna lui Inter, glumește el numai pe jumătate, iar ziaristii italieni înghit, cum se zice, gălucșea.

Locuim la Leonardo da Vinci, „centro alberghiero e congressuale”, unde în partea de nord a orașului, unde răzbatem după un ceas. Traficul e ridicat, dar șoferul autocarului pare cu adevărat un artist în meserie. În timp ce echipa, după 70 de minute furate somnului, se îndreaptă spre Rho, încercăm să aflăm câteva vesti despre Inter. Formația lui Bersellini e, și ea, în afara orașului, la Piacenza, unde se antrenează de zor, inclusiv Altobelli, Orioli și Bordon, reinforși de la Belgrad, unde Italia a reușit 1-1 cu Iugoslavia, rezultat care-i asigură calificarea la El Mondial. Din cei 3 „interisti” n-au jucat decît Altobelli și, spre final, Orioli, ultimul înlocuindu-l pe Antognoni, înlocuire care a declanșat, în telegem din „La Gazzetta dello Sport”, un conflict acut între cel schimbat și selecționerul Bearzot. Azi, toată suflarea fotbalistică a peninsulei pare sedusă de conflict, fiecare își dă cu părerea, doar vestea că Maradona a fost „lăsat la vatră” de Menotti înaintea turneului european al campionilor lumii arătîndu-se un subiect la fel de important. Revenind la Inter, puținii sînt cei care pun la îndoială victoria echipei lui Bersellini, par-

tida cu Dinamo fiind privită de mulți drept o ultimă repetiție generală înaintea derbyului cu Milan, a căruia ediție cu numărul 189 e programată duminică, 25 octombrie. Numai Bersellini, care i-a văzut pe dinamoviștii la lucru contra Stelei, e mai rezervat. „Dacă nu învingem la cel puțin două goluri diferență, riscăm să fim eliminați”, consideră antrenorul, dar pricepem că acest avertisment nu e luat tocmăi în serios, fiind tratat mai degrabă ca un semn de „diplomație”. Se bate mai ales monedă pe faptul că Inter a cîștigat 3 din cele 4 întîlniri susținute pînă acum cu Dinamo în Cupa campionilor, 6-0 și 2-0 la Milano, 1-0 la București, pierzînd o singură dată, 1-2 la București, dar se uită că de la meciurile acelea au trecut 17 și, respectiv, 16 ani.

Băieții revin de la antrenament. Starea lor de spirit e bună și singurul semn de întrebare s-a spulberat. Dinu va juca! Portarul Moraru, colegul de cameră al jucătorului-antrenor, e convins că „avîndu-l pe Paolo Isidoro nu putem pierde”. Colegii îi zic lui Dinu Paolo Isidoro. Înainte de culcare, constatăm că în același hotel cu noi locuiesc și jucătorii lui Cosmos New York. Vedeta lor numărul 1, Chinaglia, ne șoptește în holul în care, ca într-un western, cîntă un pian: „nu vă fie teamă, Inter nu mai e ce-a fost”. Mulțumim frumos, știm și noi.

Orele dinaintea meciului

Ziua de marți trece pe nesimțite. Facem un scurt tur al orașului, trecem pe la Castello Sforzesco, pe la Duomo, înconjurăm celebrul velodrom Vigorelli, oprim la celebra Scalla, totul pe fugă căci plouă, plouă și iar plouă. E și ceață, e și frig, dar dinamoviștii nu par deranjați de timp. Doctorul Mircea Cristea n-are probleme decît cu semnatarul acestor rînduri, pe care-l îndoapă cu antibiotice. Restul băieților sînt bine dispuși și chiar dacă gîndurile lor se îndreaptă, firește, spre meciul de miercuri mai rămîne loc și de-o glumă. Taciturn, Dinu continuă să regrete lipsa fondusului Vlad, recent accidentat. Păcat, zice, ar fi meritat să joace pe „San Siro”, cu o astfel de ocazie nu te întîlnesti în ficpare zi.

Revenim la hotel și jucătorii sînt, din nou, luați cu asalt de gazetari. Aceștia știu de-acum totul despre Dinamo. „Eli avversari sono eccellenti giocatori” („La Gazzetta dello Sport”), dar vor pronosticuri. Într-o engleză impecabilă, îndelung exercată la New York City University, fostul internațional Anghel Vasile îi in-

formează ca „am venit să jucăm și, desigur, intenția noastră e calificarea. Considerăm că ne sînt în puțință să atingem acest scop”. Față de o remarcă nu tocmăi elegantă a unui ziarist, referitoare la ținuta fotbalistilor români, antrenorul Nicușor simte, pe bună dreptate, nevoia unei puneri la punct, subliniind că „ne-am deplasat aici pentru un meci de fotbal, nu pentru o paradă a model”, cuvinte pe care asistenta le primește cu zîmotele jenate și, mai apoi, cu aplauze!

În timp ce băieții se odihnesc, facem împreună cu Radu Urziceanu și Ion Ghițulescu un „sumar” al presei. Se anunță, de la Piacenza, că Altobelli suferă de „influenza” (gripă), dar un alt ziar vorbește despre „una laringită” („Corriere della Sera”), ceea ce ne face să credem că nu-i decît o încercare de inducere în eroare. În schimb, Orioli și Marini par, cu adevărat, accidentați, deși reprezentantul lui Inter ce însoțește delegația dinamovistă susține că „Orioli ar putea juca, dar e menajat pentru partida cu Milan”. Între timp, și Bersellini a mai reanunțat la „diplomație” și, deși rămîne la ideea cu o victorie la minimum două goluri diferență, consideră că Dinamo „sarà tuttavia una formazione sbilanciata in avanti”, adică o echipă dinainte dezecchilibrată?! De cine, de ce?! n-am înțeles.

Cu toate astea, dăducem că Inter se teme. La Piacenza, nerazzurri au vizionat filmul meciului amical jucat de Dinamo, anul trecut, la Bologna, meci încheiat la egalitate, 1-1 Vest-germanul Bachlechner, trecut în acest sezon de la Bologna la Inter, va da în „La Gazzetta dello Sport” de miercuri toate asigurările necesare, amintînd că nu-i e frică de Dudu, pe care „l'ho già bloccato col Bologna”, dar elevii lui Bersellini, e clar, își fac probleme. Au și de ce, e de părere Augustin, teronul moale nu le convine și, în plus, n-o să cădem în nici una din capcanele pe care ni le vor întinde.

Ziua de marți se încheie, din punctul de vedere al oaspeților, printr-un antrenament la lumina reflectoarelor pe „Giuseppe Meazza”, numele mai nou al acestui adevărat templu al fotbalului care a fost și a rămas stadionul din Milano situat în cartierul „San Siro”. Antrenamentul începe la ora 20.45, ora locală, la care urmează să se dispute și meciul, iar el se desfășoară, la rugămintea conducerii dinamoviste, cu porțile închise. În ciuda insistențelor, gazetarii rămîn afară. Bucureștenii se mișcă bine, genunchiul lui Dinu rezistă, antrenorul Nicușor se declară mulțumit. N-au mai rămas decît 24 de ore. De regulă, cele mai grele. Totul se va termina însă cu bine.

(Va urma)

OIDIU IOANIȚOIA

Omul care joacă

Vesnicii vinovați - antrenorii

Miercurea trecută, pe stadionul cel mai vizitat al copilăriei mele, „San Siro”, am trăit satisfacția unei prestații foarte bune a echipei noastre, adevăr pe care nu vreau să-l dezvolt acum, nefiind încă timpul bucuriei împlinite. Asta nu vreau să însemne pentru nimeni că îmi este frică de jocul retur de la București, îi știu greutatea, dar am convingerea că îl vom rezolva așa cum trebuie. Am simțit că jucătorii lui Inter ne-au luat frica și lucrul acesta nu se poate explica în cuvinte, fiind o trăire ce se propaga între adversari cu viteza gîndului, urmările stabilindu-se și ele decisiv mai mult în teren. Totuși, sînt efecte de joc care te pot urmări mult timp, ele fiind pornite de nevinovate cuvinte, de aparent neînsemnate gesturi sau, pentru cel ce încercă să pătrundă sensul privirilor sau posibila enigmă a chipului, stări de spirit ce pot ascunde chiar drame legate firese de omul studiat sau de meseria lui. Am trecut de cîteva ori prin ochii antrenorului lui Inter, Bersellini. Înainte de joc, scîlpirea lui „mister” era increzătoare dar și puțin circumspectă. Simțise un pericol în noi. Firese, specialistul care ne văzuse la lucru a intuit că-i putem oferi surprize. N-a crezut poate că-i vom scoate din luptă piesele esențiale aureolate în carate. Cealaltă celebritate a „stafului” lui Inter, Sandro Mazzola, cu care mi-am amintit destul de multe întîmplări înainte de joc, părea foarte sigur pe el, conform convingerii pe care a exprimat-o în ziare că „românii pot fi niște fazani”. Și așa de răspundere directă și disputele la care participase împotriva lui Dinamo - în 1964 și 1965, dar și ultimele rezultate ale fotbalului nostru l-au făcut să fie mai ușuratic. Deocamdată să-i dăm circumstanțe... După joc, furia „tifosilor” împotriva lui Bersellini, fixitatea trisului său ca și jocul nervos al țigaretelor pe buzele lui Mazzola la conferința de presă m-au făcut să reflectez încă o dată la gravitatea și intensitatea vieții unui antrenor de acest nivel în zilele noastre. Am vrut să ajung astfel, aici, pentru că în actualele date ale fotbalului nostru această realitate ne privește direct.

Bersellini, ca și mulți alți antrenori de calibrul său, este supus unei legiferări garanțate de contract, în care riscul înfrîngerii este acoperit de multe ori de prețul și siguranța succesului. Parcă numai și cu atât ești tentat să-ți faci pe viață și pe moarte meseria.

Dar să ne întoarcem cu cîteva săptămîni în urmă. Cei trei antrenori ai naționalei au fost pur și simplu dați afară de către conducerea mișcării sportive, specificîndu-se în comunicatul respectiv că „nu au respectat directivele primite” (!), și că această conducere care, deci, a dat indicații demne de urmat „sînt răspunderea” eșecului suferit. Hazlie dar dureroasă formulare.

În mod normal antrenorii trebuiau să fie lăsați în funcție pînă după meciul din Elveția sau, dacă cei care i-au condus în adevărat răspundere celor înlăpșate, și se căiesc, era mult mai lăsală împartă, odată cu antrenorii, și ei o parte din răspundere. Actualele echipe de fotbal nu mai sînt corăbii pe care în caz de naufragiu rămîne să se sacrifice căpitanul, ci vase de luptă în care ori scapă toată lumea și se recunosc, îndreptîndu-se, greșelile de construcție ale navei comise, ori nu mai scapă nimeni. Exemplul pilduitor al hotărîrii ca Greenwood să rămîna la conducerea echipei naționale a Angliei pînă după ultimul joc, cel cu Ungaria, ar trebui să ne dea de gîndit asupra felului în care trebuie să întărim autoritatea și să construim prestația unuia dintre cei mai importanți oameni din fotbal - antrenorul. Viața lor este grea pretutîndu, începînd cu dificultățile normale de a face cariere diferite să joace același scenariu în particular și în teren, trecînd prin condeiul firese blestemat uneori al presei și încheind cu lupta neierțătoare pentru victorie pe care trebuie să o pregătească și să o dea meci de meci.

Neputînd uita caracteristicile încă total deficitare de organizare ale fotbalului nostru, să nu credem că simpla numire a lui Mircea Lucescu la cîrma naționalei - despre care vîl scrie săptămîna viitoare -, va putea aduce victoriile dorite de toți, oricît ar vrea, ar putea și să ar încerca și el...

CORNEL DINU

Ion Oblemenco:

„Avem șanse de calificare!”

— Chiar așa?
— Da! Dați-mi voie să spun că presimt calificarea. Între noi și echipa daneză B.K. Copenhaga există totuși o diferență de valoare care ne dă dreptul să fim optimiști. Cred că nu avem dreptul să pierdem o asemenea șansă, o calificare de răsunet între primele 8 echipe campioane ale continentului, fără precedent pentru fotbalul nostru...
— Dar la Copenhaga, să nu uităm, Universitatea a pierdut!
— E adevărat. Cred că am făcut acolo unul dintre cele mai slabe jocuri din ultimii 3 ani, o adevărată surpriză pentru mine. Practic, nici azi nu știu ce s-a întîmplat! A fost poate de vină terenul moale, așa cum băieții mei n-au mai înțîlnit de multă vreme, poate și golul care a venit foarte repede a dereglat mecanis-

mul echipei. În a doua repriză am jucat mai bine, am dominat, dar am făcut-o precipitat, pe un fond nervos, fiindcă nimănui nu-i venea să creadă că putem pierde un asemenea meci. S-au și ratat cîteva ocazii, iar rezultatul a rămas cel cunoscut.

— Este Universitatea Craiova leșită din formă?
— Nu, nu cred. Este mai curînd oboșită psihic. Picioarele îi ajută pe jucători, fiindcă ei se mișcă mult, joacă din alertare, au o bună dispoziție de antrenament și joc. Datele medicale ies de asemenea bine, mă refer desigur la indicii fizici. Chiar după meciul cu Elveția echipa a jucat destul de bine în campionat. La Pitești și cu F.C. Olt, la Craiova, deși jucătorii mei erau dărîmați moral. Rămîn la părerea că ce s-a întîmplat la Copenhaga a fost totuși un accident. Se mai întîmplă ca o echipă să aibă și o zi mai slabă. Vă asigur că lucrul acesta nu se va mai petrece în partida retur.

— Ce ne puteți spune despre adversari?
— Danezii practică un joc foarte curat (nu știu dacă au făcut 3-4 faulturi in-

tenționate în tot jocul!), cu vizibile tendințe spre jocul modern, în permanentă mișcare și cu pase în adîncime, de anga-

Chiar dacă a pierdut la Aberdeen cu 0-3, scor stabilit în prima repriză, chiar dacă are destule probleme și în campionat, duminică a cedat lui Dinamo la Pitești, Argeșul păstrează încă șanse de calificare în turul III al Cupei U.E.F.A. Stă în puterea jucătorilor piteșteni să reediteze buna comportare din ultimele 45 de minute ale partidei din Scoția, să joace și mai bine, cîștigînd meciul de miercuri la o diferență care să le permită calificarea. Le urăm mult succes!

jament. Cele două extreme sînt jucători de viteză, rapizi, periculoși pe contraatac. Din punct de vedere tehnic, danezii sînt însă mai slabi, n-au indemnarea noastră. B.K. Copenhaga este în general o formație

fără veleități tehnico-tactice deosebite, dar mă aștept la o mobilizare extraordinară din partea tuturor jucătorilor, la o dăruire exemplară pentru apărarea porții și a șanselor lor de calificare, șanse pe care eu le consider, așa cum am spus, foarte mici. Putem înscrie două goluri în poarta danezilor, sînt convins de acest lucru și, totodată, obține calificarea la care ne dă dreptul valoarea superioară.

— Aveți probleme cu efectivul de jucători?
— Singurul incert ar fi Cămătaru, care acuză o întindere. Crișan, deși e afectat mai mult decît oricare de necazurile din ultima vreme, a jucat duminică și e extrem de dornic să-și arate din nou valoarea. Din păcate nu îl vom putea folosi pe Ungureanu, care a primit al doilea cartonaș galben la Copenhaga. În fine, să vedem ce-o mai fi și sîmbătă, fiindcă ne așteaptă un joc greu, la Brașov...

DUMITRU GRAUR

Un test cu Noua Zeelandă a confirmat clasa rugbystului din România

tru tricolori, cărora arbitru le refuzase cu puțin înainte o fază asemănătoare și finalizabilă, iată acest moment-cheie care depășește deopotrivă starea de spirit a jucătorilor și suporterilor noștri. Speculind șocul psihologic, peste puțin timp (min. 63) impetușul Dalton înscrie un nou eseu pe steag, de data asta în partea stângă, fără o convingătoare opoziție a aripi respective și a fundașului. Chiar și neformat, acest eseu departajează definitiv pe cei doi combatanți, căci scorul devine 14-3!

Rezultatul pare tranșant, după o luptă epuizantă a grămăzilor, Marin Ionescu din linia a II-a fiind accidentat și înlocuit cu Caragea. Dar tocmai acum, când era firesc să se considere socotitele încheiate, deși scorul părea insurmontabil, jucătorii noștri sînt străfulgerați de o voință extraordinară și din minutul 67, cînd taloneurul Munteanu inițiază un atac personal, strecurindu-se abil printre mai mulți apărători adversi foarte aproape de linia de țintă, echipa noastră se dezlănțuie pe toate compartimentele și ne mutăm realmente în 22-ul advers, într-un presing total și un angajament fizic sufocant. Echipa noastră își confirmă înalta ei clasă, renunțînd la executarea unor lovituri de pedeapsă pentru a iniția atacuri la mină, dorind eseu! Cred totuși că era mai bine să se încerce transformarea lor, dar nu în ultimul moment, cum a făcut-o Constantin, cînd a pecetluit scorul final: 6-14!

Nezeelandezii sînt de nerecunoscut în acest înfiorat sfert de oră, dar scoțianul Allan Hosie pare să ne opună semnul de circulație: „trecearea interzisă!”

El reface la înfinit grămăzile ordonate, descurajînd toate pătrunderile noastre și grămăzile deschise datorită cărora atingem ținta de mai multe ori, ne întorcîm insistent la 5 m de buturile adverse și refuză în mod repetat eseu! Totuși, perioada aceea de joc a fost cea mai „neagră” pentru All Blacks!

SUCCINTE CARACTERIZĂRI

Considerată, în mod neoficial, drept campioana de palmares a lumii, echipa de rugby „All Blacks” ne-a onorat cu prezența ei în preludele turneului său din Franța și ne-a oferit două spectacole sportive de neuitat. Impresionînd prin talie, gabarit, greutate, forță, viteză și tehnicitate de joc atît individuală cît și de comportament, jucătorii Noii Zeelande, asamblați într-un colectiv omogen și fără fisuri, au demonstrat în cele două jocuri disputate în România înalta lor clasă. Mi se pare adecvată imaginea roiului de albine urmărindu-și matca, pentru a ilustra puternica unitate a echipei All Blacks în purtarea balonului. Un efort continuu, cu schimbări de ritm bine marcate, procedee simple dar impecabil executate, un joc impetuș totdeauna perpendicular pe linia de țintă adversă. Iată marile ei calități. Un colectiv remarcabil în integritatea lui, lipsit total de tentații vedetiste și de poze individuale, cu o eficiență maximă realizată prin dăruirea și modestia fiecărui coechipier într-o coeziune exemplară!

Din fericire, cele două grămăzi ale noastre, atît a selecționatei de la Constanța cît și a naționalei tricolor, au jucat excelent și au contracarat deplin travaliul și tehnica nezeelandezilor. Dacă nezeelandezii au prins toate tușele lor, jucate scurt, în schimb Murariu și Borș, ca și Enciu, au prins toate tușele noastre, jucate foarte bine lung și au inițiat atacuri periculoase pe centrul terenului.

În grămăzile ordonate, înaltași noștri au făcut față șocului advers, au cistigat baloanele noastre și au permis lui Paraschiv o deschidere bună, neîncomodată. Treisferturile române au excelat în jocul defensiv, stopînd orice inițiativă adversă prin placaje necrutătoare; deși au irosit bune ocazii de atac, preferînd lovituri finale de urmărit. Dintre fundașii noștri, mi s-a părut mai necesar cel de la Selecționata Sudului. Ambii însă mai au deficiențe în priza balonului și lovitura de picior trebuie reglată!

Merită totuși înmăbrățiți deopotrivă toți componenții celor două echipe române pentru cartea de vizită pe care și-au semnat-o cu această festivă ocazie.

DECLARAȚII ȘI ECOURI

Cu ocazia banchetului colegial care a urmat după meciul de la București, Graham Mourie, căpitanul „jucător” al nezeelandezilor (ușor accidentat) declară:

„E sarcina mea pentru All Blacks, de a mulțumi Federației române de rugby pentru distincția ospitalitate de care ne-am bucurat în această țară frumoasă. Am avut o întâlnire sportivă mai dirză decît ne-am așteptat. Vă mulțumim, căci cu ocazia acestui turneu am avut multe de învățat și experiența de aici ne e folositoare. Sigur, e neplăcut să pierzi un meci, dar am fost, sîntem și rîminem prieteni”.

Căpitanul jucător A. Dalton adăuga: „Mulțumesc și eu în numele echipei All Blacks. Am venit într-o țară mică, dar cu un mare rugby. Știam că luptați mult pentru a fi recunoscuți în arena internațională, așa cum, eu, am prisosințat, ați făcut-o și astăzi. Sîntem convinși că veți avea în curînd ocazia să ne vizitați iar. Vă oferim din partea noastră cravate și insigne. Mulțumim pentru participare arbitriului și pentru competența cu care a arbitrat”.

De asemenea, a luat cuvîntul Pat Gill, managerul teamului All Blacks: „Este o plăcere și un privilegiu de a vă mulțumi și eu, în numele tuturor, pentru primirea făcută. Sînt sigur că toți jucătorii noștri s-au bucurat de turneul din România. Cînd vom fi plecați, vom spune cite ceva de bine despre tot ce am văzut și despre rugbyul dumneavoastră, pentru că am avut fericita ocazie să vă cunoaștem poporul, să vorbim cu el și să învățăm cite ceva. În 1975, am însoțit echipa română în tot turneul ei din Noua Zeelandă și s-a stabilit o prietenie care nu se uită ușor. Există un loc anume în lume pentru România și sînt fericit că Noua Zeelandă a reușit ceva frumos în stabilirea statutului dumneavoastră. Sînt sigur că noi vom mai juca rugby unii cu alții și cred că pînă în 1985 vom putea contracta un nou turneu. Rugbyul este cel care ne unește pe noi, de la sute de mile depărtare.”

Valeriu Irimescu, antrenorul nostru federal, mi-a acordat un microinterviu: „Noua Zeelandă și-a demonstrat odată în plus valoarea printr-un joc economic, căuțînd fisura și elipa cînd trebuie să punteze. Înaltași lor fac totul, sînt formidabili și urmăresc permanent balonul. Se luptă pentru fiecare milimetru de teren, pentru fiecare mingie. Pe treisferturi, Loveridge e un demi inteligent, iar cele două aripi, superbe! Mulțumesc tuturor jucătorilor noștri pentru dăruirea lor absolută și pentru faptul că au demonstrat că sînt o echipă competitivă la orice nivel. Dacă vom aborda jocul cu Franța în același spirit, Franța va fi în dificultate. Cred că pregătirea noastră pentru jocul de azi și spiritul acestuia vor constitui un exemplu și pentru cluburile noastre”.

Iată și declarația lui Theodor Rădulescu, antrenorul secund al tricolorilor: „Îl consider cel mai bun meci al echipei naționale din ultimii zece ani. S-a jucat cu atîta dăruire de cîtă sînt capabil niște bravi români. Desigur, am făcut și unele inexactități care însă n-au depășit gravele erori de arbitraj, dar eu personal nu le aduc imputări jucătorilor, căci aveau în față cea mai bună echipă a lumii. Nu-mi doresc decît ca la Narbonne să jucăm cu același aplomb și cu aceeași dăruire”.

Inginerul Viorel Moraru, vicepreședintele F.R.R., opinează: „Cel mai important lucru nu e scorul, ci modul și maniera în care am jucat și nivelul dovedit de noi în compania campionilor mondiali. Scorul e altceva, care ține de mulți factori, printre care și arbitrajul, dar echipa noastră a demonstrat în mod cert, fără să arborăm o falsă modestie, că facem parte din elita rugbystului contemporan. S-a văzut iar că avem nevoie de contacte cu echipe mari, pentru că doar așa micile imperfecții ce

le mai avem ies în evidență și pot fi remediate. O anumită dezinvoltură care poate provoca marile surprize se obține numai în urma unor asemenea jocuri”. Tovarășul Emil Spirea se exprimă: „Este extraordinar pentru orice echipă din lume să poată domina pe All Blacks în repriza a doua! Meciurile tari sînt necesare și condiționează progresul rugbystului. Regret greșelile finale de arbitraj”.

Arbitrul de centru Allan Hosie (Scoția) ne-a declarat: „Am știut că Noua Zeelandă va avea un meci foarte greu. România a jucat foarte bine, mai ales cu pachetul de înaltași. Raportul de forțe se poate exprima fidel prin cel al grămăzilor. Cred că românii apreciază prea mult lovitura de picior, chiar și în situații favorabile de atac. România reprezintă, într-adevăr, o forță în rugbyul internațional. A fost un meci foarte sportiv și nu a fost dificil de arbitraj”. Privitor la fazele noastre de eseu din ultimele minute, mi s-a precizat că grămada noastră deschisă a fost culcată într-adevăr în terenul advers de țintă, dar... peste corpul unui adversar!

Arbitrul de margine Theodor Witting are însă cu totul altă părere: „În faza din ultimele minute, jucătorii români fiind în posesia balonului, cu tot pachetul de înaltași, au spart, au pătruns și au marcat eseu, după toate regulile rugbystului”.

În legătură cu acele faze discutabile din ultimul sfert de oră, însuși dl. Albert Ferrasse, președintele Federației franceze de rugby, prezintă la meci, se arată nedumerit, pentru că, pe patru presupuse greșeli ale românilor, arbitru acordase grămăzi la 5 m de but, dar le oferea tot lor mingea la introducerea! Oricum, dl. Ferrasse s-a abținut de la un comentariu mai amănunțit, folosind o butadă franțuzească: „Eu gîndesc ce zie, dar nu zie ce gîndesc”, după care ne-a mai precizat: „Un excelent meci de rugby, nelipsit de strălucire. Scorul e prea categoric. Românii îl meritau și mai strîns. Putea fi mai just 14-12. Ar fi fost mai bine, poate, să se încerce transformarea tuturor loviturilor de picior!”

Jaques Fouroux, antrenorul Franței, ne-a declarat: „Un joc foarte bun. Angajament fizic total. Excelent meci al românilor, credincioși lor înșile, prin calitatea pachetului de înaltași. Treisferturile au prestat un foarte bun joc de picior și de apărare. Va fi un joc dificil și pentru Franța, pentru că echipa română este mai bună ca anul trecut. All Blacks are jucători deosebit de puternici în tușe, fiind mesteri inegalabili în regizarea fazelor. Sînt foarte fermi în momentele de vîr, dar astăzi treisferturile lor au fost stopate cu promptitudine. E mare eveniment și pentru noi, francezii, că jucăm cu acești maeștri, într-un efort deschis oricărui rezultat. Cu atît mai mult, românii merită felicitări, pentru că erau foarte aproape de o surpriză cu răsărit mondial”.

Mircea Paraschiv, căpitanul tricolorilor noștri, a fost laconic: „În primele momente ale meciului am avut dificultăți, pe parcurs am reglementat și egalizat jocul, pentru că în final să ne exprimăm cu adevărat rugbystic. Grămada a făcut o partidă excelentă și, după această memorabilă partidă-test, moralul echipei noastre e mult mai ridicat pentru înțînirea de la Narbonne, la 1 noiembrie, care, de obicei, hotărăște și noul campion european”.

Dorim, din toată inima, noi și răsunaătoare succese rugbystului! Bătălesc din România!

TUDOR GEORGE

Prețul amăgirii

Postul jucător de fotbal al Rapidului și al echipei naționale Dan Coe și-a pus capăt zilelor, atîrnîndu-se de tocul ușii, la Köln. Nu împlinise încă 41 de ani, dar avusese parte, pe cînd se afla în țară, printre alii săi, de tot ce-și poate dori un om. Își făcuse o situație, o familie, o meserie. Nu-l lipsisera banii și, mai mult chiar decît atît, cunoscușe gloria, numele său fiind adesea purtat în triumf de pătimașii suporterii ai Grantului. Ar fi putut deveni antrenor și e greu de crezut că ar fi fost mai prejos ca alții, el, care pusese într-o întreagă carieră de jucător atîta suflet, atîta ardore. Numai că lui Dan Coe i-a fost dat să aleagă o altă cale, cea a părăsirii pămîntului natal, la capătul căreia n-a găsit, vai, decît un capăt de frînghiie și un toc de ușă. El a plătit, nu încapă nici o îndoială, cel mai groznic preț pentru amăgirea cărora le-a căzut victimă în nefericitul moment în care a crezut că Occidentul îl va întîmplina cu flori, cu aplauze și, în orice caz, cu un sac burdușit cu bani. Nu s-a întîmplat așa din simplul motiv că nu se întîmplă niciodată așa. Cei atrași de așazăisul „raii” capitalist, propovăduit prin eter de un pumn de mercenari ai microfonului, confundă realitățile unei vieți teribile de dure, subjugată banului, înstrăinată de candoare și omenie, cu aparențele acestuia, fără excepție înșelătoare. Asemenea unor bieți fluturi, ei iau lumina lămpii drept lampa însăși. Mult laudată de vocile dogite de la postul de radio al lui Noel Bernard, „lumea liberă” l-a pri-

mit și pe Dan Coe, și pe alții rătațiți ca el, cu șomaj, cu terorism, cu nedreptate, cu greve, cu spaimă, cu sfidare, iar echilibrul fostului fotbalist, atît cit mai era, s-a frînt definitiv, sinuciderea apărînd ca o ușurare, ca o eliberare. Ca o ultimă și singură soluție.

Dregîndu-și glasul, „Europa liberă” a anunțat că „sportivul, în vîrstă de 39 de ani, nu s-a putut adapta stilului de viață occidental”, nu fără a uita, specialistă fiind respectiva oficiină în astfel de mesaje, să transmită condoleanțe familiei îndurerate. O omenie, ca în atîtea alte ocazii, prost deghizată și, în orice caz, inutilă, căci cine dacă nu cei de la „Europa liberă” îndeamnă la astfel de aventuri, la astfel de fatale dezrădăcinări? Cine dacă nu ei, năimiți cu minutul de emisie, fac apologia viciei capitaliste spre a constata apoi, reculeși cu falsitate, că aceia căzuți în capcană nu s-au putut adapta stilului de viață occidental? Ea mai mult și mai concret, în cazul lui Dan Coe, „Europa liberă” a mințit o dată în plus, lămentîndu-se că autoritățile românești refuză viza de ieșire mamei fostului fotbalist?! Cererea acesteia, nici măcar înaltată forurilor în drept la ora la care Noel Bernard și ciracii săi se dădeau de ceasul morții, a fost onerată și Elena Grigore a fost prezentă, ieri, la funeraliile fiului său. Fiu pe care alții, se știu ei care, l-au mințit și împins spre frînghiia sinucigașă.

Tragicul sfîrșit al fostului jucător al Rapidului și al echipei naționale, la dispariția căruia sîntim nevoia unei lacrimi, capătă sensurile unui adînc și trist prilej de meditație.

OVIDIU IOANIȚOIA

Lumea in care traim

Statistici alarmante

Intr-adevar, statisticile sint alarmante. Nu, nu o spunem doar noi. O recunosc inesei oficialitatile americane. După inregistrările oficiale, la fiecare 48 de minute in Statele Unite este impuscat un om. Un om impuscat inseamna o armă de foc in actiune. Din cele 20 000 de asasinat inregistrate anual, jumătate sint comise cu arme de foc. După automobile, armele de foc reprezintă a doua cauză producătoare de moarte nenaturală.

„Prea multe arme, prea multe crime” — scria revista americana „Newsweek”.

La Alabama au fost ucisi, într-o scurtă perioadă, 28 de copii. Uciși numai pentru vina de a fi copii — copii negri.

La Alabama, ca și la New York sau Washington, diversi indivizi scot pistoalele și pentru că nu le place culoarea feței sau a hainelor cuiva, trag fără teamă.

Crima s-a instalat la colțul străzii, în aglomerări urbane. Nu este doar un fapt divers al periferiei. Se omoară în plină stradă, în magazine, în automobile, pe scările locuințelor, în lifturi. Scenariul morții este infinit. Un scenariu asociat însă unei realități: peste 60 de milioane de arme de foc se află în circulație.

Nu-ți place pistolul? Dorești altul mai elegant sau mai modern? Intri în primul magazin și cu carnetul de sofer — dovedind că ai peste 17 ani — îți poți cumpăra o armă de foc mai perfecționată, mai recentă, 165 000 de magazine americane vind anual circa 2 milioane arme noi.

Statisticile sint, într-adevar, alarmante.

„Statele Unite sint o societate a violenței — scria ziarul englez „The Times”. Aici, cei mai multi consideră că dreptul de a purta arme de foc este un drept inalienabil al americanilor”. În sprijinul acestei păreri este invocat Amendamentul nr. 2 la Constituția Statelor Unite care afirmă textual: „O poliție bine organizată fiind necesară pentru securitatea unui stat liber, dreptul oamenilor de a deține și purta arme nu trebuie încălcat”.

Si, evident, dacă ai dreptul îți și cumperi o armă. Și dacă pozezi o armă poți s-o și folosești oricând.

Violența are, așadar, la dispoziție mijloacele necesare.

Si ea se poate manifesta în orice împrejurare, în orice localitate, față de orice cetățean de pe stradă, fie el copil sau femeie, sofer sau politist.

Violența are cimp larg de manifestare. Si ea s-a instalat în viața orașelor americane.

O violență care desigur nu poate fi disociată nici de întimplări ale ultimelor decenii — de războaie și cruzimi, de intervenții și conflicte care, relatate cu lux de amănunte de presă, de radio și televiziune, de cinematografie au îndemnat și stimulat tinăra generație.

Diferiți americani, oameni lucizi, au încercat să institue un anumit control asupra dreptului de a deține și purta arme. Nu au reușit. Deși, în 1968, după asasinarea lui Robert Ken-

edy și Martin Luther King, în S.U.A. a fost adoptată o lege federală pentru controlul armelor de foc. Legea interzice vânzarea de arme de foc prin poștă ca și vânzarea de arme delincventilor, bolnavilor psihici și consumatorilor de droguri. Evident, au fost niște prevederi care încă de pe atunci s-au dovedit a fi greu de aplicat. Cine se recomandă, atunci când se duce să cumpere o armă, că este delincvent, că este nebun sau consumă droguri?

Culmea este că și această lege, după părerea unora, ar fi prea... severă.

A purta sau a nu purta armă?

Problema, devenită hamletiană, antrenează în confruntare oameni simpli și senatori, ziare și reviste, posturi de radio și televiziune, grupuri și asociații de toate felurile. Disputele sint aprige, se aduc zeci de argumente și în același timp oamenii continuă să moară...

Confruntarea dintre cele două concepții se reflectă pînă și în activitatea legislativă a statelor americane. La New Jersey un comitet senatorial a organizat o audiere în legătură cu propunerea de a se interzice vânzarea și purtarea pistoalelor. În alt stat, Oklahoma, s-a luat în discuție un proiect de lege care permite oamenilor să poarte arme, dar... ascunse.

Care dintre concepții va avea câștig de cauză este greu de anticipat. Numărul mereu mai mare al actelor de violență săvârșite anual în Statele Unite determină, însă, o stare de accentuată nemulțumire în rindurile largi ale populației.

Problema nu este cea a „armelor ascunse”. Ascunse sau fățișe armele sint la fel de primejdioase, deoarece se găsesc în miinile unor indivizi incontrollabili.

Iar numărul purtătorilor de arme crește continuu, ca și numărul actelor de violență.

Statisticile sint, într-adevar, alarmante.

Dar aceste statistici ar trebui să ne conducă mai departe.

Armele din „arsenalele” particulare nu trebuie să ne facă să uităm celelalte arme, armele din arsenalele militare care se acumulează la fel de periculos și de grabnic și care sint mult mai numeroase și mult mai distrugătoare. Despre interzicerea și distrugerea lor nu se prea discută. Sau, chiar dacă se discută — de ochii lumii — se discută în van, fără nici un rezultat. Proprietarii de fabrici nu-și îngăduie luxul de a renunța la marile lor profituri. Iar generalii la mijloacele de pregătire și desfășurare a războaielor.

Discutind despre armele ce trebuie prohibite, să ne pronunțăm pentru a le înlătura pe toate: pe cele ce propagă violența în orașele americane, ca și pe cele care, în diferite colțuri ale lumii, generează pericolul de război. Căci armele, armele de toate felurile și tipurile, inseamnă violență. Inseamnă moarte. Inseamnă nefericire.

Iar statisticile sint, într-adevar, alarmante cînd este vorba de arme. De arme de absolut toate felurile...

AL. PINTEA

O veste bună

Din Mexic, din insoțitul Acapulco, ne parvine știrea că prof. dr. Ing. V. Harnaj, președintele Asociației crescătorilor de albine din România, a fost ales pentru a cincea oară în înalta funcție de președinte al Apimondiei, asociației internaționale a crescătorilor de albine din toată lumea. Precizînd că prima alegere a

profesorului V. Harnaj a avut loc în anul 1965, cu ocazia Congresului de la București al Apimondiei, că următoarele congrese au avut loc la München (1969), Buenos Aires (1973), Adelaide (1977), și recent, la Acapulco, și că la toate aceste înalte întruniri ale crescătorilor de albine din toată lumea distinsul președinte al albinarilor români, savantul de renume internațional, profesorul V. Harnaj a fost investit cu funcția de președinte al Apimondiei, inclusiv faptul că această a cincea realgere este un fapt unic în istoria sus-numitei instituții internaționale, adresăm profesorului V. Harnaj călduroasele noastre felicitări.

Ochii și urechile lumii

Contur de siluetă

Cu Giacinto Fachteti ¹⁾ — jucător mindru, frumos, elegant, inteligent, statuar, care domina la cap și la acroșaj careul de 16 metri avînd și puterea să treacă la atac — sint celebrați toți marii fotbalisti ²⁾ care n-au știut niciodată să-și lovească urit adversarii, să-i „căsăpească”, să-i „distrugă”, să-i „omoească”. Ai! și vai! n-a apus încă vremea violenței reci și deliberate, agresiunile sint încă în logica firii, bucuria gretosă la moartea rivalului, încă ne mai mirăm de oamenii fair — play și pînă și cuvintele mele iau pe hirtie forma longilinie a siluetei lui Giacinto Fachteti, cu un cap mai înalt decît ceilalți prin forța caracterului său, nu de inger, ³⁾ ci de libero, iesit curat din băltoaca acestui teren desfundat.

RADU COSAȘU

¹⁾ Premiul fair-play acordat de UNESCO în 1981, pentru meritele unei cariere sportive exemplare.

²⁾ La noi — Petchovschi, Mercea, Mateianu, Constantin, Dobrin, Lulescu.

³⁾ „... fiiți sinceri, n-ați fost nici odată incorect?” Fachteti: „Odată i-am dat o palmă unui jucător englez. Altădată n-am fost prea fair-play pentru că în jurul meu nimic nu părea serios. Cred că altceva n-a mai fost”.

Lumea se amuză

(După „N.B.I.” — R.D.G.)

Așa grăit-a Nostradamus?

În curînd va începe un război mondial care va dura trei ani și șapte luni ● Europa va fi ocupată, multe orașe, printre care Parisul, vor fi distruse ● Nemai-avînd Paris, Franța va fi nevoită să-și mute capitala la Avignon ● Papa de la Roma va părăsi palatul pontifical și va fi asasinat într-o zi de 13 decembrie ● După cîțiva ani de pace, va începe, în anul 1999, un nou război distrugător ● Dar, în sfîrșit, după ce și acest război se va fi terminat, va urma o eră de prosperitate fantastică, va reveni pe Pămînt Vîrsta de aur.

Aceste preziceri și multe altele, care au făcut în ultimele săptămîni vilvă mare în Occident, sint atribuite faimosului Nostradamus. Dar, grăit-a într-adevăr așa Nostradamus? Firește, n-a grăit și nici nu putea s-o facă, avînd în vedere că a trăit acum mai bine de 400 de ani. Dar a spus-o în locul lui, sub formă de „interpretări” ale profețiilor bătrînului mag, un contemporan de-al nostru. Să vedem însă mai întii, cine era bătrînul mag.

Medic și astrolog

Michel de Nostre-Dame, zis Nostradamus, s-a născut în anul 1503 la Saint-Rémy (Provence). Și-a făcut studiile de medicină la Montpellier, distingîndu-se ca om de știință. Biografia lui afirmă că ar fi descoperit, cu patru secole înaintea lui Pasteur, metoda aseptică ce i-a permis să combată epidemiile de ciumă din orașele Aix, Marsilia și Lyon. Contrar legendei care susține că Nostradamus ar fi oprit aceste epidemii prin procedee magice — susțin aceiași biografi —, renumitul medic a stăvilît contagiunea prin metode de asepzie, dispunînd îngroparea cadavrelor în var stins, arderea veșmintelor infectate, stropirea străzilor cu esență de fag. Așadar, în secolul al XVI-lea, în plină Inchiziție, Nostradamus a făcut o descoperire științifică extraordinară, pe care însă a păstrat-o doar pentru el, și a trebuit să treacă sute de ani pentru ca ea să fie descoperită din nou.

Dar Michel de Nostre-Dame nu s-a ocupat numai cu medicina. În 1555 a publicat, sub forma unor cafrene, o culegere de preziceri intitulată „Centuries”, carte ce avea să facă o carieră prodigioasă, negalată de nici o lucrare de acest gen. Că un om de știință a putut da la iveală și profeții nu este de mirare, dacă avem în vedere cînd se petrecea acest lucru (să nu uităm că în 1566, cînd Nostradamus se stîngea din viață, Galileo Galilei avea doar trei ani și că obscurismul va mai dura încă două secole). Nu trebuie exclusă nici ipoteza că forma profețiilor a fost utilizată de autor doar ca simplă modalitate literară: nu prezicerile au fost turnate în catrene, ci catrenele au fost obscurizate voit — obișnuită operațiune de incifrare, foarte la modă astăzi. Inșă, oricum va fi fost, ceea ce apare surprinzător este luarea catrenelor nostradamiene în serios, ca profeții, în plin secol 20.

(Răs)tălmăciri

„Centuriile” sint făcute în stilul oracolelor dintotdeauna, de la Pythia incoace:

se pretează la interpretări multiple. Mă-nă cerească pentru cohorte întregi de „specialiști”, dornici de a (răs)tălmăci spusele maestrului. Au apărut, astfel, sute de lucrări, fiecare cu pretenția de a fi descifrat sensul profețiilor nostradamiene. La capătul șirului se situează lucrarea care produce acum atîtea spaime. Istoria ei începe mai demult.

Prin 1934, unui medic francez i-a căzut în mină un exemplar dintr-o veche ediție a profețiilor lui Nostradamus. Deschizînd cartea la întimplare, a citit: „Romania, Germania și Spania vor încăpea pe miinile unor secte militare”. El și-a spus atunci: în Romania, adică în Italia, este deja la putere, din 1922, o sectă militară: fascismul lui Mussolini; Hitler deține puterea absolută în Germania; în Spania însă un militar, generalul Franco, este doar șeful statului major general al armatei. Dacă e să se dea crezare lui Nostradamus, Franco ar trebui să devină dictatorul militar al Spaniei. Ajun-gînd la această concluzie, a comunicat-o unor ofițeri, dar aceștia l-au luat peste picior. Inșă peste doi ani, cînd Franco a preluat realmente puterea, ofițerii respectivi s-au dus la medicul prezicător și i-au spus: Doctore, am greșit c-am ris de tine, dar ne era imposibil să ne imaginăm așa ceva. La care norocosul interpret a răspuns cu modestie: Nu eu am făcut prezicerea ci Nostradamus.

De la acest medic ștafeta a fost preluată de fiul său, Jean-Charles de Fontbrune. După ce timp de 17 ani a lucrat la decriptarea catrenelor maestrului, a ajuns la încheierea că toate interpretările de pînă la el (mai bine de 400 de lucrări) ale „Centuriilor” ar fi fost „false”. Ca atare, a publicat o carte intitulată: „Nostradamus, istoric și profet”, în care dă propria sa interpretare tuturor catrenelor, precum și altor texte rămase de la faimosul astrolog. Cîteva din „descifrările” propuse de Fontbrune le-am dat la început. Ele au speriat multă lume în Europa occidentală; numeroși parizieni s-au organizat să se refugieze cit mai repede în Canada, spre a scăpa de dezastrul anunțat. Un număr imens de cititori i-au scris autorului cărții (al cărei tiraj a ajuns la 500 000 de exemplare), întrebîndu-l dacă nu cumva Nostradamus a indicat și locurile unde pot fugi, ca să se salveze de la catastrofă. La care Fontbrune a răspuns, la modul cel mai serios cu putință: mesajul profetic nu este făcut pentru a spune oamenilor unde trebuie să plece, ci unde nu va trebui să rămînă cînd va veni momentul. Iar pe cei care au început să plece i-a liniștit astfel: „Nu e cazul de a fugi imediat din Paris, cum o fac anumite persoane... Parisul nu va fi distrus decît la sfîrșitul războiului, care război nu va începe decît peste cîteva ani”.

Intrucît profețiile lui Nostradamus datează de atîta amar de vreme, era normal ca „interpretări” să se gîndească și la profeții împlinite deja. Aflăm astfel că bătrînul medic ar fi prezis: abolirea monarhiei franceze în 1792, cele două războaie mondiale, sfîrșitul lui Hitler, victoria lui François Mitterrand în alegerile din 1981 și altele.

Șarlatanul și neghiobul

Dar paralel cu succesul enorm al cărții lui Jean-Charles de Fontbrune, au apărut și cele mai violente contestații. S-a reamintit, cu acest prilej, cele spuse de Voltaire cu privire la panica pe care o creează prezicerile: ea se produce cînd un șarlatan întilnește un neghiob. „Prezicătorul trece drept vrăjitor, spunea Voltaire, fie că prezicerile lui se împlinesc, fie că nu se împlinesc. Pentru că dacă un anumit eveniment favorizează prezicerea, magia este demonstrată; dacă evenimentele sint contrare, se recurge la alegorie, care se aplică unui lucru oarecare”. Iar un critic din zilele noastre, referîndu-se chiar la tălmăcirile lui Nostradamus, scria: „După fiecare revoluție, după fiecare război, abili interpreți pun mina pe vechile catrene și le ajustează cu seninătate evenimentelor cărora ei le-au fost martori”. El face încă o observație tulburătoare: aceleași pasaje ale celebrelor previziuni au fost aplicate pentru explicarea mai multor evenimente, depărtate în timp și spațiu: prăbușirea imperiului roman, războaiele religioase, revoluția franceză, primul război mondial, revoluția socialistă din octombrie, cel de-al doilea război mondial. Și există premise serioase ca tot pasajele respective să fie folosite și pentru prezicerea unor evenimente viitoare.

Ridicînd atît metoda, cit și rezultatele obținute de Fontbrune, revista franceză „L'Express” se amuză pînă la tărti spusele lui Nostradamus, tălmăcirea dată de autorul menționat și, în continuare, o interpretare proprie. Astfel, în „Centuriile” se spune: „Cînd soarele este în exaltare...”. Pentru Fontbrune: „Apoi monarhia va reveni”. Pentru „L'Express”: „În vara lui 1982 litoralul de nord va fi însoțit”. Sau: în „Centuriile”: „Timpul bun conține răul. Dulcele pentru amărăciune”. Pentru Fontbrune: „Timpul bun va deveni timp al nenorocirii. Amărăciunea va înlocui dulceața”. Pentru „L'Express”: „Timpul nenorocirii va deveni timp bun. Dulceața va înlocui amărăciunea”.

Dar dacă în ceea ce privește profețiile „la obiect”, aplicate unui eveniment sau altuia lucrurile stau ca mai sus, și orice pretenție de tălmăcire este ridicolă prin ea însăși, nu-i mai puțin adevărat că „Centuriile” pot fi interpretate ca mesaj umanist al unei conștiințe de elită, menit să pună în gardă asupra responsabilităților celor ce diriguiesc destinele țărilor și popoarelor, asupra responsabilităților tuturor locuitorilor planetei. Și nu putem să nu remarcăm, în încheiere, observația plină de bun-simț a revistei „Paris Match” referitoare la procesul de conștiință pe care mesajul lui Nostradamus trebuie să-l imprime Occidentului, întregii omeniri. Dacă umanitatea, scria revista, ar realiza nebunia războaielor, dacă ea ar încerca cu orice preț să le evite, atunci umanitatea va izbui, cu siguranță, să înlătore și catastrofa care ne amenință. Și, adăugăm noi, în acest caz profețiile lui Nostradamus își vor fi împlinite, prin chiar fericita lor dezmințire, o nobilă menire.

ION D. GOIA